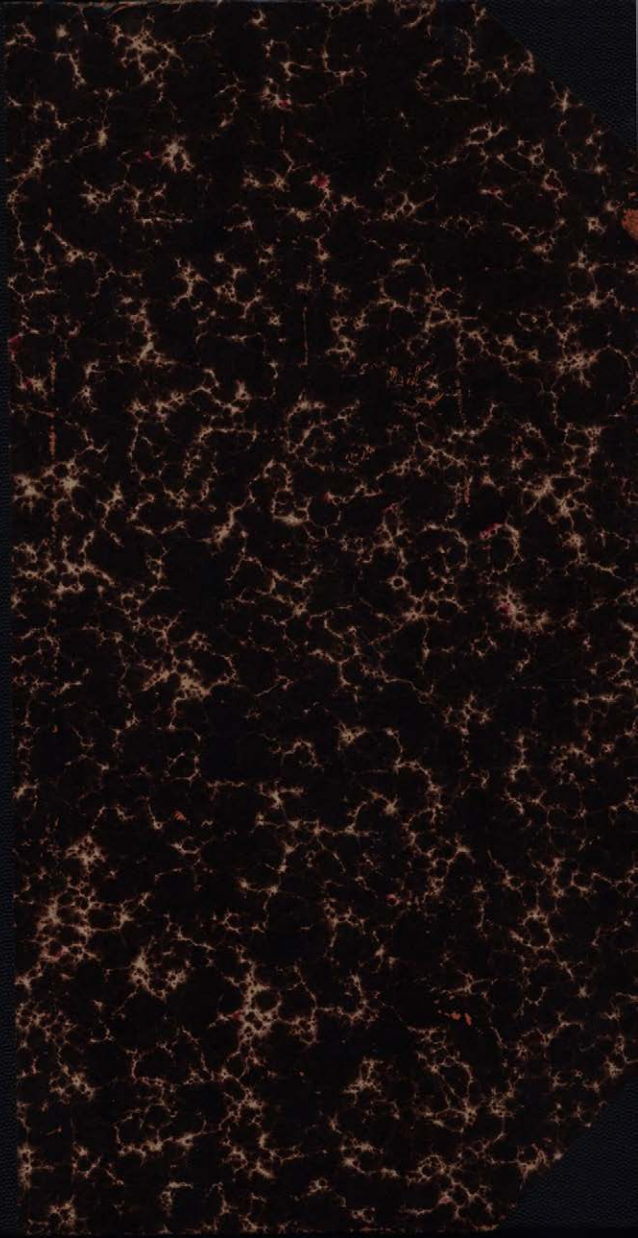

160

PETRÁS
SERBÁN
AZ
ERDEI
KISÁGA-
SOKRA
VONATKOA-
ZÓ
INTÉZKEL-
DÉSEK.

P

63

100. 100. 100.
100. 100. 100.

160

V/A/2

OEE Könyvtár
Áll.Ell. 2018

Sk: 2983.

**Az 1879. évi XXXI. törvénycikknek
az erdei kihágásokra vonatkozó
:: intézkedései ::**

az erdei rovatos naplókra vonatkozó rendelettel,
a rendőri büntető szabályzat kivonatával, kár-
becslési példákkal és magyarázatokkal kiegészítve.

Összeállították és kiadják:

Petrás Jakab
m. kir. főerdőmérnök.

és

Serbán János
vármegyei árvaszéki ülnök,
tb. főszolgabíró.

Á r a: 3 korona 50 fillér.

BESZTERCZE 1910.

BESZTERCZE
MATHEIU GYÖRGY, KÖNYVNYOMDÁJA
1910.

ELŐSZÓ.

Egyikünk mint szolgabíró, másikunk mint m. kir. erdőgondnok huzamosabb ideig teljesítettünk egy járásban közszolgálatot, a hol különösen bőséges alkalmunk nyílt az erdőtörvény naponkénti forgatására, s így főleg ezen törvény s az arra vonatkozó rendeletek magyarázása, s kivételképen az életben való alkalmazására.

Ezen gyakorlatból leszűrődött tapasztalat mutatta meg — véleményünk szerint — a helyes utat, melyet egyfelől a bírónak, s másfelől a vádat képviselő erdőtisztnek, úgy a büntetés alkalmazásának, mint a kár és költségek helyes felszámítása és azok megítélésének kérelmezése tekintetében járnia kell.

Ezért társultunk az erdei kihágásokra vonatkozó törvénynek jelen alakjában való összeállítására.

Különösen tekintettel voltunk arra, hogy az erdőtisztek a kihágási eljárás egész folyama alatt szükséges tudnivalókat ezen munkánkban lehetőleg megtalálhassák.

Ezért az erdőtörvénynek a kihágásokra vonatkozó szakaszait magyarázatokkal láttuk el.

A „Függelék“-ben közöljük az erdei rovatos naplók készítéséről és vezetéséről szóló rendeletet és a magyar kir. belügyminiszternek 65000—1909. sz. a. kelt körrendeletével a rendőri büntető eljárásra vonatkozólag kiadott egységes szabályzatának kivonatát is.

Ezen szabályzat szerint az erdei kihágási esetek tárgyalás nélkül „Büntető parancs“-csal is elintézhettek lévén, szükségesnek tartottuk példákat kidolgozni arra nézve, miként kell az erdei károkat az erdőtörvény vonatkozó szakaszai alapján megbecsülni s a panaszt helyettesítő becslevélben bejegyezni, hogy bele foglalassanak mindazok az adatok, a melyek a Büntető parancs kibocsátására szükségesek.

A kárbecslési-, panasz-, feljelentés- és büntető parancs példákat szintén közöljük a „Függelék“-ben.

A hivatkozott szabályzat jelenleg még nincs életbe léptetve, de remélhetőleg minél előbb életbe fog lépni.

Jelen munkánkat első sorban az erdőtisztek használatára szántuk; de hasznát vehetik az erdei kihágásokkal foglalkozó más hatóságok is.

Kelt Beszterczen, 1910. évi május hó.

Petrás Jakab

m. kir. főerdőmérnök.

Serbán János

várm. árvaszéki ülnök, tb. főszolgabíró.

Erdei kihágások.

(1879. évi XXXI. t.-c.)

9. §.

Tűzelés.

Az erdőkben s azok közelében 100 méternyi távolságon belül — csak az erdőégések megakadályozására szükséges övrendszabályok megtartása, s idegeneknek még ezen felül, csak az erdészeti személyzet engedélye mellett, szabad tüzet rakni; azonban az erdőörök az általuk őrzött területeken, a favágók a vágásokban, a kőfejtők a kőbányákban, és a nyájukat legeltető pásztorok főzés és fölmelegedés végett, oly veszélytelen helyen, melyeken az erdőbirtokos a tűzgerjesztést világosan el nem tiltotta, a kellő övrendszabályok megtartása mellett, rakhatnak tüzet.

A ki tüzet rak, minden esetben tartozik azt távozása előtt teljesen eloltani.

Különösen száraz időjárás alkalmával, az erdőrendészeti hatóság a tűzelést az erdőben egészen eltilthatja.

11. §.

Tűzoltás.

A ki erdőben vagy annak közelében elhagyott tüzet talál, tartozik azt lehetőleg eloltani, ha pedig azt eloltani már nem bírja, vagy ha erdőégetést vesz észre, vagy annak tudomására jut, tartozik azt az útjában eső legelső

ház lakosainak tudtára adni, ezek pedig tartoznak az erdőégésről az erdőbirtokost, vagy annak háznépét, vagy az erdőfelügyelettel megbízott személyzetet haladék nélkül értesíteni, vagy a legközelebbi községi előljárásának (lehetőleg a szolgabírónak, mezei rendőrkapitánynak) bejelenteni.

Ezen szakaszok határozmányainak megsértése a 109. §. szerint büntetetik.

12. §.

A szolgabíró (mezei rendőrkapitány), illetőleg a községi előljáró, mihelyt valamely erdőégés tudomására jut, azon község lakosságát, melynek határában az erdő létezik, s a körülményekhez képest, a szomszédos községek lakosságát is, az oltásra kirendeli.

A kirendeltek a községi előljárókkal együtt, kötelesek az oltáshoz szükséges oltószerekkel, ugymint csákánnyal, kapával, baltával stb. tüstént az égés helyére sietni.

Tüzoltás vezetés. Az oltás vezetése a helyszínen levő rangban első erdőtisztet, különben a szolgabíró (illetőleg a városi kapitányt) s ha ezek közül senki sem volna jelen, — azon község előljáróját illeti, melynek határában vagy legközelebbi szomszédságában az erdőégés van.

Ezen §-ra hivatkozik a 110. §.

41. §.

Erdei naplók vezetése. Erdei napló kellékei.

Az állami erdők és a 17. §-ban megnevezett többi erdőbirtokosok fölesketett erdőőrei kötelesek, a mennyiben

a 37. §. c) pontjában kikötött föltételeknek megfelelnek, a földmivelés-, ipar- és kereskedelmi miniszter által meghatározandó minta szerint, erdei rovatos naplót vezetni, melybe a felügyeletükre bízott erdőterületen elkövetett minden erdei kihágást bejegyeznék, akár önmaguk közvetlenül jöttek azoknak tudomására, akár mások közleménye által.

Ezen naplónak magában kell foglalnia lehetőleg a tettesek nevét, polgári állását és lakhelyét, a tett elkövetésére vonatkozó bizonyítékokat s a kártétel megjelölését.

Az erdőőrök a naplót önmaguk tartoznak írni és aláírni.

A bejegyzéseken változtatni vagy azokat kitörölni vagy kivakarni nem szabad. Minden pótlás vagy helyreigazítás a kelet kitételével külön bejegyzendő.

Mindazon eseteknek, melyekben az erdőbirtokos vagy ennek megbízottja és a kár okozója vagy szavatosa (84. §.) között kiegyezés nem jött létre, vagy melyeket a községi bíró el nem intézett, ezen napló alapján szerkesztett kimutatása, minden hónap 1. és 16-dik napján az illető szolgabíróhoz (rendezett tanácsu városokban a mezei rendőri kapitányhoz, a fővárosban a ker. előljáróságához) beküldendő.

42. §.

Erdei naplók magánerdőknél.

A magánerdőbirtokosok szintén jogosítva vannak fölesketett erdőtiszteik vagy erdőőreik által kihágási naplót vezettetni; az ez utóbbiak által vezetett napló azonban

csak az esetben egyenértékű a 41. §-ban meghatározott naplóval, ha ezen erdőörök eskü-letételi bizonyítványuk szerint, a 37. §. c) pontjában kijelölt kelléknek megfeleltek.

Az ily erdőbirtokosok azonban tartoznak a kihágási napló vezetésével megbízott erdőtisztet vagy erdőőrt, a felügyelete alá tartozó erdőterület megjelölésével, a közigazgatási bizottságnak bejelenteni.

Az erdei rovatos naplók készítéséről szóló 24931—1880. F. M. számú körrendeletet a „Függelék“-ben közöljük.

M á s o d i k c i m .

Az erdei kihágásokról.

I. FEJEZET.

Általános határozatok.

69. §.

Erdei kihágások meghatározása.

A jelen törvény második cím II. fejezetének A) és B) pontja alatt meghatározott lopások és másnak erdejében elkövetett károsítások erdei kihágást képeznek, ha

a) lopás esetében, a lopott dolog értéke — a külön megtérítendő kár beszámítása nélkül —

b) károsítás esetében pedig az okozott kár összege 60 koronát nem halad túl.

A cselekmény e minősége nem változik az által, hogy a jelen szakaszban meghatározott érték vagy kár összege a tettes elítéltetése előtt általa elkövetett több erdei kihágásból származik.

Az itt említett „külön megtérítendő kár“ alatt a lopott dolog értékén felül a 90—92. és 96. §-ok, valamint a 94. és 95. §-ok második kikezdései szerint felszámítható kártérítéseket, nemkülönben azon károkat is értjük, melyek a lopás elkövetése közben netalán az erdőben vagy az erdőhöz tartozó bárminemű berendezésekben és javakban okoztatnak; ezek értéke a lopás cselekményének minősítésénél megállapított 60 koronába be nem számítatik.

Ha a lopást többen követték el, de külön-külön egyik sem lopott el 60 koronát felülhaladó értékű fát, a falopás elbírálása akkor is a közigazgatási hatóság hatáskörébe esik, ha az összes kár a 60 koronát meghaladja.

Károsítások eseteiben is hasonló az eljárás.

70. §.

A közös erdőben, a közbirtokos által elkövetett lopás vagy károsítás — ha ez által más közbirtokos joga megsértetik, az előbbi szakaszban meghatározott feltételek alatt — szintén erdei kihágást képez.

71. §.

Veszélyes cselekmények és mulasztások.

A jelen törvény második cím II. fejezetének C) pontja alatt meghatározott veszélyes cselekmények és mulasztások — tekintet nélkül a veszély nagyságára, s a mennyiben a különös határozatokban az ellenkező nem rendeltetik — az esetben is erdei kihágást képeznek, ha nem idegen erdőben követtetnek el.

72. §.

Mulasztás által csupán azon esetben követtetik el erdei kihágás, melyekre vonatkozólag ez a törvény intézkedésében kimondatik.

73. §.

Vétségek, illetőleg büntettek.

Ha a lopott dolog értéke vagy okozott kár összege 60 koronát felül halad, a cselekmény, a büntetőtörvénykönyv¹⁾ értelmében vétséget, illetőleg büntettet képez.

Több külön erdei lopásnak, az érték szerinti minősítésénél, a büntetőtörvényeknek rendelkezései tartandók meg.

1) 1878. V. 333. §. A ki idegen ingó dolgot másoknak birtokából vagy birlalatából, annak beleegyezése nélkül azon célból vesz el, hogy azt jogtalanul eltulajdonítsa, lopást követ el.

1908. XXXVI. 48. §. Ha a lopott dolog értéke 200 koronánál nem nagyobb, a lopás-vétség, ellenkező esetben büntett.

A lopott dolog értékének az veendő, a mely értéke a dolognak lopás idején volt.

1878. V. 335. §. Annak meghatározása végett, vajjon büntettet vagy vétséget képez-e a lopás: mindazon dolgok értéke egybefoglalandó, melyeket ugyanazon tettes, bár több külön lopás alkalmával ellopott, vagy ellopni megkísérlett, vagy melyeknek ellopásában részes volt.

74. §.

Büntettett képez az erdei lopás, habár a lopott dolog értéke 60 koronát nem halad túl, ha erre vonatkozólag valamelyike azon körülményeknek forog fenn, melyeknél fogva a lopás, tekintet nélkül a lopott dolog

értékére, a büntetőtörvények szerint büntettnak állapítatik meg.

1878. V. t.-c. 336. §-ának erre vonatkozó kivonata : „Tekintet nélkül a lopott dolog értékére büntettet képez a lopás, ha ...

7. szolgálatban álló személy azon, kinek szolgálatában áll, vagy annak házához tartozó személyen követi el ;

8. a lopást közhivatalnok, közhivatalnoki jellegének felhasználásával követi el ;

9. a tolvaj, vagy ha többen volnának, ezek egyike a lopás elkövetése végett közhivatalnoki jelleget vagy hatósági megbízást színlel.

A büntetőtörvényeknek a fegyverviselésre vonatkozó megállapítása, erdei lopást illetőleg, csakis lőfegyverre értendő.

A visszaesésnek a büntetőtörvénykönyv 338.²⁾ §-ában meghatározott hatálya erdei lopásra nézve megszűnik, ha az utolsó elkövetését megelőző büntetés kiállása óta 3 év már eltelt.

²⁾ Tekintet nélkül az ellopott dolog értékére, büntettet képez a lopás, ha azt olyan egyén követte el, a ki rablás, zsarolás, lopás, sikkasztás, vagy orgazdaság büntette vagy vétsége miatt már két ízben meg volt büntetve. Nem alkalmazandó azonban ezen szabály, ha az utolsó lopás elkövetését megelőző büntetés kiállása óta 10 év már eltelt.

75. §.

Büntetések : pénzbüntetés.

Erdei kihágás miatt pénzbüntetés, s mindenik kihágásért, valamint a kihágást elkövetett mindenik személyre nézve, külön tételben állapítandó meg.

A társaságban elkövetett erdei lopás esetében azonban a tettesek a kártérítési összegért, mely alatt a lopott dolog értéke

és ennek törvényben megállapított hányadrésze értendő, egyetemlegesen felelősek.

Ugyanazon terhelt ellen folyamatban levő kihágási ügyeket lehetőleg egyesíteni kell. (Rbsz. 7. §.)

76. §.

Elzárás.

A pénzbüntetés behajthatlansága esetében elzárás alkalmazandó; ez okból a büntetés megállapításánál, egyúttal az e helyett alkalmazandó elzárás tartama is megállapítandó.

77. §.

Elzárás tartama.

A pénzbüntetésnek elzárásra való elváltoztatásánál következő szabályok követendők.

Hat koronát fölül nem muló pénzbüntetés helyett egy napi elzárás, azon fölül pedig minden további 2 koronától 6 koronáig terjedő összeg helyett szintén egy napi elzárás számítandó.

78. §.

Elzárási büntetés maximuma.

Tíz napnál hosszabb ideig terjedő elzárás, erdei kihágás miatt nem állapítható meg.

79. §.

A károsultat illető megtérítés vagy kártalanítás helyet elzárásnak nincs helye.

80. §.

Kísérlet, részesség, szándék, gondatlanság.

A lopás kísérlete is büntetendő.

Az erdei kihágások egyéb eseteiben a kísérletet illetőleg, a kihágásokra nézve fennálló szabályok alkalmazandók.

A részesség, továbbá a szándék és gondatlanság, valamint a büntetést kizáró vagy enyhítő körülmények tekintetében — a mennyiben a jelen törvény kivételt nem állapít meg — a rendőri kihágásokra vonatkozó szabályok rendelkezései, az erdei kihágások eseteiben is alkalmazandók.

Ezen §. utolsó bekezdése utal a kbtvk. intézkedéseire; a kbtvk. 12. §-a pedig viszont a btkv. általános intézkedéseire, a minek alapján itt idézzük az 1908. évi XXXVI. t.-c. arra vonatkozó intézkedéseit:

15. §. Az ellen, a ki a büntett vagy vétség elkövetésekor életének 12-ik évét meg nem haladta (gyermek) sem vád nem emelhető, sem bűnvádi eljárás nem indítható...

16. §. Az, a ki a büntett vagy vétség elkövetésekor életének 12-ik évét már meghaladta, de 18-ik évét még be nem töltötte (fiatalkoru), ha a büntethetőséghez szükséges értelmi és erkölcsi fejlettsége nem volt meg, büntetőjogi felelősségre nem vonható...

17. §. Az ellen a fiatalkoru ellen, a kinek a büntett vagy vétség elkövetésekor a büntethetőséghez szükséges értelmi és erkölcsi fejlettsége meg volt, a következő intézkedések tehetők: 1. dorgálás, 2. próbára bocsátás, 3. javító nevelés, 4. fogház vagy államfogház. Pénzbüntetés fiatalkoru ellen sem mint fő-, sem mint mellékbüntetés nem állapítható meg...

18—25. §-ok: a 17. §-ban írt büntetések alkalmazásának módját szabályozzák.

30. §. A kísérleti kihelyezés, feltételes szabadonbocsátásról intézkedik.

33. §. Ha a *fiatalkoru kihágást követ el*, a jelen törvény 15—25. és 30. §-ainak rendelkezéseit az alábbi eltéréssel megfelelően kell alkalmazni . . .

A közig. hatóság, ha *javító nevelés* elrendelését tartja szükségesnek, az ügyet eljárás végett az illetékes kir. járásbirósághoz teszi át stb.

Lásd a 99. §. jegyzeteit is.

A tettes bírósága illetékes a részeseire is (Rbsz. 6. §.)

81. §.

Útasok által elkövetett kihágások.

Ha valakit útközben akár az erdőben, akár annak közelében oly baj ért, mely miatt kénytelen volt erdei kihágást elkövetni, de ezt az erdőfelügyelettel megbízott személynek azonnal, vagy a legközelebbi község-elöljárónak 24 óra alatt följelenti, ugy ezen cselekmény nem büntetettik mint kihágás.

Az okozott kár vagy az eltulajdonított dolog értéke azonban ez esetben is megtérítendő.

Ha az ismeretlen útas szelyazonosságát nem képes igazolni és a kárt a bejelentéskor nyomban megtéríteni: az erdőfelügyelettel megbízott személyzet vagy a községi előljáró a kártevőtől megfelelő biztosítékokat követelhet. Az utasok által elkövetett és törvényszerűen bejelentett kár iránti igények csak a polgári bíróság útján érvényesíthetők.

82. §.

Indítványtétel.

Erdei kihágás miatt, a büntető eljárásnak, csak a sértett fél panaszára van helye.

A 109. és 110. §§-ban, valamint a 116. §-ban

meghatározott kihágások miatt azonban az eljárás hivatalból indítandó meg.

Erdei kihágás esetén, ha a tulajdonos a tettes büntetését nem kívánja, vagy pedig az ez iránti indítványtétellel elkészt, az okozott kár iránti igényét csak polgári bírói úton érvényesítheti. Lásd a 136. §. jegyzeteit is.

83. §.

Több erdei kihágás büntetése.

Ha valaki több erdei kihágást követett el, melyek miatt még meg nem büntettetett, a pénzbüntetés minden erdei kihágásért külön állapítandó meg.¹⁾

A pénzbüntetés helyett alkalmazandó elzárás azonban a 78. §-ban meghatározott időtartamot ez esetben sem haladhatja felül.

¹⁾ Lásd a Rbsz. 7. §-át.

84. §.

A tettessel együtt felelős személyek.

A családtagok, a gyámság és gondnokság alatt álló egyének, a cselédek, az iparos tanoncok és segédek és a gyári munkások által elkövetett erdei kihágások eseteiben az értéknek, a kárnak és a költségeknek megtérítésére nézve a családfők, a gyámok és gondnokok, a gazdák, s illetőleg az iparosok és gyárosok is felelősséggel tartoznak, azon esetben, ha a kötelességszerű felügyeleti jog gyakorlását elmulasztották.²⁾ Ezen esetben utóbb nevezettek az érték, kár és költségek megtérítésében a tettessel együtt, mindazonáltal visszkereseti joguk épségben tartása mellett, elmarasztalandók; de ellenük a végrehajtás csak azon esetben foganatósítható, ha

annak a tettes elleni foganatosítása, ez utóbbinak vagyontalansága következtében, részben vagy egészben eredménytelen maradt.

Ugyanezon szabály szerint felelősek az erdei termékeknek az erdőben feldolgozására vagy az erdőtől elszállítására jogosítottak megbízottjaikért és munkásaikért, amennyiben ezek az erdei kihágást megbízatásuk körében követték el.

²⁾ A felügyeleti jog gyakorlásának elmulasztását a károsult köteles beigazolni.

A tárgyalásra a felelős személy is megidézendő. (Rbsz. 106. §.)

A legeltetés útján elkövetett kihágás után járó kártérítés és költségekért az állatok tulajdonosa az 1894. évi XII. t.c. 112. §-a értelmében még azon esetben is felelős, ha a felügyeleti jog gyakorlásának elmulasztása nem igazolható.

85. §.

Érték- és árszabályzatok.

Az eltulajdonított dolog értékének és a kártérítési összegnek, valamint a hajtó-pénzek megállapíthatása végett, mindenik közigazgatási bizottság saját területe számára, a kir. erdőfelügyelőkkel egyetértve, egy — s ha a vidék különböző részein e tekintetben jelentékeny különbsétek mutatkoznának, több érték- és árszabályzatot állapít meg, s azt a földmivelés-, ipar- és kereskedelmi miniszternek jóváhagyás végett fölterjeszti, s jóváhagyás után közhirrre teszi.

Ezen szabályzat három évről három évre, vagy az időközben beállott jelentékenyebb árváltozások esetében korábban is újból állapíttatik meg.

Ha egymással összefüggő erdőterületek több törvényhatóság területén fekszenek, a szabályt az érdekelt

közigazgatási bizottságok és erdőfelügyelők közösen állapítják meg.

Az érték- és árszabályzat készítésénél követendő elv és eljárás miniszteri utasítás által határoztatik meg.

Az 1880. augusztus 13-án kelt 24432. F. M. sz. a. adott ki. (Magyarországi rendeletek tára 1880. évf. 682—704. oldal).

86. §.

Erdei kihágások elévülése.

Az erdei kihágások büntethetősége, a kihágás elkövetésének napjától számított két év alatt évül el.

A magánindítványu kihágási esetekért a panasz azonban azon naptól számított három hó alatt terjesztendő elő, a mely napon az elkövetett kihágás és annak elkövetője az indítványra jogosítottnak tudomására jutott, mert később a büntetést kérni nem lehet s a kár iránti igény is csak polgári birói uton érvényesíthető.

Lásd a 136. §. jegyzeteit is.

87. §.

Az elévülés szünetelésére és ismételi megkezdésére nézve, a büntetőtörvények rendelkezései alkalmazandók.

Az 1878. V. t.-c. ide vonatkozó rendelkezései:

107. §. Az elévülés kezdetét veszi:

1. a bevégzett büntettre vagy vétségre nézve: a véghezvitel napjával;

2. A megkísérlett büntettre vagy vétségre nézve a véghezvitelre irányzott utolsó cselekmény elkövetésének napjával.

108. §. Az elévülést félbeszakasztja a bíróságnak az elkövetett büntett, vagy vétség miatt, a tettes, vagy részes ellen irányzott határozata, vagy intézkedése. A határozat, vagy intézkedés napján azonban az elévülés újra kezdetét veszi.

Az elévülés csak azon egyénre nézve szakad félbe, kire a bíróság intézkedése vonatkozik.

A kihágás elévül akkor is, ha az elévülésre megszabott időtartam a kihágási ügynek a bíróságtól a közigazgatási hatósághoz áttétele és az első közigazgatási intézkedés között telt le. 3487/892. BM.

88. §.

Erdei kihágások büntetésének elévülése.

Az erdei kihágás miatt megállapított büntetés végrehajthatása megszűnik, az ítéletnek jogerőre emelkedésétől számított 3 év elteltével.

Ezen elévülés mindazonáltal, az ítélet végrehajtására irányzott és az elítélt ellen intézett hatósági cselekmény által félbeszakított, azonban a félbeszakító cselekmény elrendelésének, illetőleg foganatosisításának napján újra kezdetét veszi.

89. §.

Kártérítési kötelezettség elévülése.

Az ítéletben megállapított megtérítés, vagy kártalanítás elévülésére nézve, erdei kihágás esetében is, a polgári törvények rendelkezései követendők.

Az elévülés ideje az ítélet jogerőre emelkedésétől számított 32 év; illetőleg az ország azon részeiben, a hol jelenleg is az osztrák polgári törvénykönyv intézkedései vannak érvényben: 30 év (optkv. 1468. §.)

II. FEJEZET.

Különös határozatok.

A) Az erdei lopásról.¹⁾

90. §.

Lopás büntetései.

A ki valamely erdőben létező élő fát vagy ott létező levágott, de eladásra vagy felhasználásra még fel nem dolgozott fát lop (69. §.), az ellopott fa értékét, s kártérítésül ezen érték egy negyed részét tartozik megtéríteni; ezen felül pedig a két összeggel egyenlő pénzbüntetéssel büntetendő.²⁾

1) Erdei lopásokról lévén szó, szükségesnek tartjuk a btkv.-nek a lopásra vonatkozó rendelkezéseit idézni.

1878. V. 333. §. „A ki idegen ingó dolgot másnak birtokából vagy birlalatából annak beleegyezése nélkül azon célból vesz el, hogy azt jogtalanul eltulajdonítsa, lopást követ el.“

E szerint az erdei lopás cselekménye csak akkor nyer befejezést, amikor a tettes a dolgot eltulajdonítási szándékkal már hatalmába kerítette. Így p. u. a levágott fát a vállára vette, szekerére vagy szánjára rakta, az útra eregette stb.

Erdei lopás csakis erdőterületről követhető el; a mezőn, legelőn vagy havasi legelőn levő fák lopása pedig mezőrendőri kihágást képez.

2) Tűzelésre feldolgozott őlfa vagy használatra elkészített faoszlopok és deszkák lopásának, továbbá erdőben vásárolt, de erdei területről eltávolított és legelő területen elhelyezett erdei

91. §.

A lopott fa értékét és kártérítésül ezen értékkel egyenlő összeget tartozik megfizetni, ezenfelül pedig e két összeggel egyenlő pénzbüntetéssel büntetendő az, a ki az erdőben:

a) szórtan fentartott hagyoncot, fölfát, vagy magfát, avagy tiz évesnél fiatalabb csemetét lop;

b) ritkás erdőből több, vagy zárt erdőből annyi egymás mellett álló fát lop, hogy ez által hézag támad;

c) a termő föld megkötésére védezközüül szolgáló, vagy sarjadzás végett meghagyott tuskót kiás és ellop, avagy habár nem az ezen pontban megjelölt célok valamelyikére szolgáló tuskót lop el, de az annak ellopása végett kiásott gödröt nem tölti be.

92. §.

Aki valamely élőfa ágait, galyait letöri vagy levágja és ellopja (illetőleg jogtalanul eltulajdonítja), ezen tárgy értékét s kártérítésül az érték felét tartozik megtéríteni, s egyszersmind a két összeggel egyenlő pénzbüntetésre ítélandó.

termékek eltulajdonításának elbírálása a kir. bíróság hatáskörébe tartozik.

Elszállítás megkönnyebbitésére szétfűrészelt fatönk ellopása nem közönséges lopás, hanem erdei kihágás ismérveit mutatván, azt a közigazgatási hatóság bírálja el. (M. T. 1898. október 13.)

A ki 10 korona értéket felül nem haladó tűzelőszert lop vagy jogtalanul elsajátít, 8 napig terjedhető elzárással büntetendő. A bünvádi eljárás csak magánindítványra indítható meg. Az eljárás a kir. járásbíróság hatáskörébe tartozik. (1908. XXXVI. 51. §.)

Lásd a 69. §. jegyzeteit is.

A ki pedig valamely élőfáról annak kérget lehá-
sítja és ellopja, a fa¹⁾ és a kéreg¹⁾ értékét tartozik
megtéríteni, s ezen felül azon értékkel egyenlő pénz-
büntetéssel büntetendő.

93. §.

A ki valamely elszáradt vagy az elemek által letört
fát, ágat, galyat vagy tuskót lop el (illetőleg eltulajdonít),
ezen tárgy értékét egyszeresen tartozik megtéríteni s
ezen értékkel egyenlő pénzbüntetéssel büntetetik.²⁾

94. §.

A ki valamely nem-élő fa kérget hántja le s el-
lopja, vagy már lehántott fakérget lop, a fakéreg érté-
két megtéríteni tartozik, s egyszersmint ezen értékkel
egyenlő pénzbüntetéssel büntetetik.

A ki száraz vagy zöld faleveleket vagy mohot lop,
a lopott tárgy értékét s kártérítésül ugyanannyit fizetni
tartozik, ezenfelül pedig az értékkel egyenlő pénzbün-
tetéssel büntetendő.

95. §.

A ki gubacsot, tölgy, bükk, fenyő vagy más erdei
magot vagy erdei gyümölcsöt, gombát, korhadékot,
földet, agyagot, tőzeget, meszet, gyephantot, fagyökeret,

¹⁾ Tehát úgy a fa, mint a kéreg értéke külön-külön téri-
tendő meg.

²⁾ Az emberi munka által egybegyűjtött és összerakott fa-
galyak eltulajdonítása közönséges lopás vétségét képezi s elbirá-
lása a kir. bíróság hatáskörébe tartozik (M. T. 1893. nov. 4).

Lásd a 90. §. utolsó jegyzetét is.

füvet vagy egyéb erdei terméket lop (eltulajdonít), annak értékének megtérítésén felül, az értékkel egyenlő pénz-büntetéssel büntetetik.

Ha pedig a tettes az erdei magot, gubacsot vagy gyümölcsöt leverte vagy leszakgatta, a fentebbi pontban meghatározott fizetéseken felül kártérítésül az értékkel egyenlő összeget is tartozik fizetni.

96. §.

A ki fanedvet (gyanta, terpentín, nyír és jávorlé) lop, a lopott tárgy értékét megtéríteni, s kártérítésül azzal egyenlő összeget tartozik fizetni, s azonfölül a két összeggel egyenlő pénzbüntetésre ítélandó.

97. §.

Orgazdaság.¹⁾ Bűnpártolás.²⁾

¹⁾ 1878. V. 370. §. Aki olyan dolgot, melyről tudja, hogy lopás, sikkasztás, rablás vagy zsarolás büntette következtében jutott birtokosa vagy birlalójának kezéhez, vagyoni haszon végett megszerez, elrejt vagy annak elidegenítésére közreműködik: az orgazdaság büntettét követi el és öt évig terjedhető börtönnel büntetendő.

Ha pedig a dolog lopás, zsarolás vagy sikkasztás vagy jogtalan elsajátítás vétsége következtében jutott birtokosa vagy birlalója kezéhez: az orgazdaság vétségét képezi és két évig terjedhető fogházzal büntetendő.

²⁾ 1878. V. 374. §. Aki valamely büntett vagy vétség tettesének vagy részesének segítséget nyújt arra: hogy a hatóság üldözése elől meneküljön; a büntető eljárás sikerét meghiusítsa vagy büntetlenül maradjon, ha eziránt vele nem a büntett vagy a vétség elkövetése előtt egyezett meg: bűnpártolást követ el és egy évig terjedhető fogházzal büntetendő.

375. §. Bűnpártolást követ el az is és az előbbi §-ban meghatározott büntetéssel büntetendő: a ki a nélkül, hogy a bűntett vagy vétség elkövetése előtt, a tettel vagy részessel az iránt megegyezett volna, a büntetből vagy vétségből származó előny biztosítására közreműködik.

Az orgazdaság és bűnpártolás, amennyiben erdei kihágást képező cselekményből származó dologra, illetőleg ily kihágás tettesére vonatkozólag követtetik el, 10 koronától 50 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetetik.

Orgazdák és bűnpártolók az értéket, a kárt és a költségeket, a tettesekkel egyetemlegesen megfizetni tartoznak.

98. §.

Ha a visszaesés az orgazdára nézve forog fenn, ennek cselekménye, tekintet nélkül az erdei kihágásban bűnös tolvajra, a büntetőtörvények rendelkezései szerint minősítendő.

Erdei kihágásokra vonatkozó orgazdaság esetében, a visszaesés hatálya 3 év alatt szűnik meg.

1878. V. 371. Büntettet képez az orgazdaság, ha azt olyan egyén követte el, a ki rablás, lopás, sikkasztás vagy orgazdaság miatt már két ízben büntetve volt. Nem alkalmazható mindazonáltal e szabály, ha utolsó büntetésének kiállása óta tiz év már eltelt.

99. §.

Kísérlet.

A fentebbi fejezetben meghatározott cselekmények kísérlete is büntetendő.

A kísérlet büntetésénél a büntetőtörvények erre vonatkozó rendelkezései alkalmazandók.

A kísérletre az 1878. V. t.-cz. következő §-ai intézkednek:

65. §. A cselekmény, melylyel a szándékolt büntett vagy vétség véghezvitele megkezdett, de be nem végeztetett: a megkezdett büntett vagy vétség kísérletét képezi.

A büntett kísérlete mindig, — a vétségé azonban csak a törvény különös részében meghatározott esetekben büntetendő.

66. §. A kísérlet enyhébben büntetendő, mint a véghezvitt büntett vagy vétség.

A kísérlet büntetése a véghezvitt büntettre vagy vétségre megállapított büntetés legkisebb mértékén alul is, sőt a megállapítottnál enyhébb büntetési nemben is kiszabható.

Olyan esetekben, melyekben a véghezvitt büntettre halál — vagy életfogytig tartó fegyházbüntetést határoz a törvény: a kísérlet büntetése határozott ideig tartó fegyház, mely azonban a halállal büntetendő büntetteknel öt, — az életfogytig tartó fegyházzal büntetendőknél három évnél enyhébb nem lehet.

67. §. Nem büntettetik a kísérlet:

1. ha a tettes a megkezdett büntett vagy vétség véghezvitelétől önként elállott;

2. ha a büntett vagy vétség tényálladékához tartozó eredményt — mielőtt cselekménye fölfedeztetett volna, — önként elhárította.

68. §. Ha a kísérleti cselekmény, mint ilyen, a 67. §. értelmében büntetés alá nem vonható, azonban már magában véve valamely büntetendő cselekménynek tényálladékát képezi: ennek megbüntetését a 67. §. intézkedése ki nem zárja.

Ha az eltulajdonítani szándékolt dolognak, a büntetés kimérésénél alapul szolgáló értéke nem határozható meg, a kísérlet 20 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

B) Az erdei kártételekről.

100. §.

Legeltetési kihágás.

A ki oly erdőben, melyben a legeltetésre nincs joga, szándékosan vagy gondatlanságból legeltet, az okozott kár és esetleg a hajtópénz megtérítésén felül, pénzbüntetéssel a következő mértékben büntetendő:

1. egy darab szarvasmarháért 1 kor.
2. „ „ kecskéért 1 „
3. „ „ ló, öszvér vagy számárért . . . 80 fill.
4. „ „ juhért 30 „
5. „ „ sertésért, makkoltatás idején . . 60 „
6. „ „ sertésért, makkoltatási időn kívül 20 „
7. „ „ szopós csikóért 10 „
8. „ „ ludért 4 „
9. egyéb baromfiért darabonként 2 „

Ha a legeltetés 15 éven aluli, vagy tilalom alatt álló erdőben, vagy pedig véderdőkben, avagy futóhomokban álló erdőkben történik, a fentebbi 1—7. alatt felszámított pénzbüntetés mindenik darab állatért kétszeresen veendő.

Ha pedig a legeltetés, hat éven aluli, mesterséges ültetvények, vagy erdei vetések közt, avagy faiskolában történt, a pénzbüntetés háromszoros összegben szabandó ki.

Az érték és árszabályzat készítésére vonatkozó 24432—1880. F. M. rendelet 15. §-a az 1879. XXXI. 100. és 102. §-aiban említett, az erdei legeltetéssel okozott kárnak két nemét állapítja meg u. m. *a tényleges kárt*, mely a lerágott vagy megrongált csemetékért jár és azon kárt, mely csak *közvetve* abban nyilvánul,

hogy a legeltetett területen levő fák növekedése és érték gyarapodása csökkent az által, hogy a talajnövények lelegeltettek, letaposattak, a lombtakaró megbontatott s a termőföld felvágatott.

Ugy a *tényleges*, mint a *közvetett kár* az érték és árszabályzat alapján állapítatik meg és az erről az erdőbirtokos erdőkezelőtisztje által kiállított becslevél közokiratnak tekintetvén, a károsító félnek áll kötelességében, hogy a mennyiben a felszámított összeg a kár *tényleges értékének* meg nem felel, közvetlen becsü útján való megállapítását kéri.

(Lásd az Erdészeti Lapok 1910. évi I. füzetében közölt 3988—909. P. sz. curiai ítéletet).

A kár és költségek iránti felelősségre nézve lásd a 84. §-t.

101. §.

Az előző §. határozatai az esetben is alkalmazandók, ha a legeltetésre jogosított, ebbeli jogosultságát, a legeltetés helyére, idejére vagy a legeltetett állatok fajára vagy azok számára nézve túllépte.

102. §.

Legeltetési kihágás esetében, a kártérítési összeg a 100. §-ban megszabott pénzbüntetés felénél, s ha az említett szakasz 1—7. pontja alatt felsorolt állatokkal 15 éven aluli vagy laza talaju erdőben vagy nedves időjáráskor történt, vagy ha a kárt tevő egy napnál tovább legeltetett, annak teljes összegénél kevesebb nem lehet.

103. §.

A 100. §-ban meghatározott büntetés felére szállítható le, ha valaki az azon §-ban megjelölt valamely állatot, másnak erdejébe *legeltetési szándék nélkül ugyan,*

de jogtalanul behajt; vagy a felügyeletére bízott állatot másnak erdejébe gondatlanságból bemenni engedi.

Ha mindazonáltal valamely állat, csak is az erdőbe való menekülés által óvathatott meg a fenyegető közvetlen veszélytől, ez esetben büntetésnek nincs helye; az okozott kár azonban ez esetben is megtérítendő.

104. §.

Hajtópénzek.

Jogtalan legeltetés, vagy valamely állatnak idegen erdőbe való jogtalan behajtása esetében, a kártérítésen és a pénzbüntetésen felül, az állatok után hajtópénz is fizetendő.

A hajtópénz nagyságát, mindenik állat-nemre nézve a közigazgatási bizottság a 85. §. értelmében határozza meg.

A szárnyas állatokat behajthatlanság esetében jogukban áll az erdőőrizzettel megbízott egyéneknek lelőni, mely esetben a lelőtt állatok a helyszínén hagyandók s az állat tulajdonosa által elvihetők.

A behajtás szükségességét és módozatait a 146. §. állapítja meg. A behajtott állatok őrizetbe vétele, a sértett és tulajdonos értesítése, az egyezség megkísérlése s a tulajdonos részére kiadása tekintetében a Rbsz. 253—256. §-ai értelmében a községi előjáróság intézkedik akkor is, ha a kihágási ügy nem tartozik a községi bíróság hatáskörébe (105000—900. Bm. szabályzat 127. §.)

A hajtópénz a Rbsz. 210. §. 5. pontja alapján az eljárási költségek közé tartozván, az erdőtörvény 84. §-a szerinti felelősség erre is vonatkozik.

A hajtópénz a behajtást eszközlő erdőőrnek jár s abból elégitendők ki az esetleg segédkező napszámosok is,

105. §.

Károsítások.

A ki élőfát le- vagy bevágás, megfűrés, rovatozás, gyűrűzés, jelzés, lehámozás, fűrészelés, a gyökerek feltakarása, gyantanyílások fel- vagy tovább szakítása, vagy bármi más módon megrongál, az *okozott kár megtérítésén felül, 30 koronáig* terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

A ki pedig az élőfa galyát vagy ágát letöri, levágja, megvagdálja, vagy a fát más hasonló módon megrongálja, az élőfa értékének *egy tizedrészétől annak egész értékéig* terjedhető kártérítést tartozik fizetni, s azonfölül 20 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

106. §.

A levágott fáknak vagy más erdei terméknek, a kerítésnek, ároknak, medernek, partnak, töltésnek, hídnak, átmetszetnek, útnak, ergettyűnek vagy csúsztatónak, vízfogónak, vagy a fa-úsztatásra szolgáló más eszközöknek, továbbá tilalmi táblának, jelző vagy útmutató pónának, a távolsági vagy bármely más az erdőművelés vagy használat céljából alkalmazott jelnek,¹⁾ vagy műveknek megrongálása, ugyszintén a szénégetésre összehordott vagy ölbe rakott fák szétbontása, 1 koronától 50 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

Az okozott kár mindenik esetben megtérítendő.

1) A határjelek rongálására nézve az 1894. évi XII. t.-cz. 93. §. b) pontja a következőképpen intézkedik :

„Kihágást követ el és 200 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő, aki magán határ és tilalmi jeleket jogosulat-

lanul szándékosan megsemmisít, elvisz, más helyre áttesz, megromgál vagy kiás“.

Minthogy az erdőtörvény a határjelek megrongálásáról nem intézkedik, erre nézve a mezőrendőri törvény fenti intézkedése irányadó és ezen kihágás csak magán indítványra üldözhető. Az okozott kár iránti igény a kihágási eljárás során, vagy ha a határjel rongálása nem volt szándékos, polgári birói úton érvényesítendő.

Az okozott kár becslésére nézve lásd a Rbsz. 250. §-át; az eljárásra illetékes hatóságokra nézve lásd a Rbsz. 1. és 237. §-ait.

107. §.

A ki másnak erdejében jógatlanul földet, érczet, kőszenet, követ, gypet vagy egyéb talaj-alkatrészeket ás, vagy az erdőbe követ vagy más a talajra nézve kártékony anyagot hord, a kár és az odahordott anyag elhordása által okozott költség megtérítésén fölül, 1 koronától 20 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

108. §.

A ki idegen erdőben faizási vagy alomhordási vagy egyéb természedésre engedélylyel bir, de a fát, galyat, almot vagy egyéb erdei terméket, nem a meghatározott mennyiségben, időben, vagy nem azon erdő-részből viszi, melyből annak vételére jogosítva van, 1 koronától 20 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

Ugyanezen büntetéssel büntetendő az is, a ki az alomgyűjtésnél, vagy galyszedésnél vasgerekelyét vagy vágó eszközt használ, vagy pedig az őt illető faizási

vagy erdőtermék szedési jogával visszaélve, azt vagy más ruházza, vagy másnak érdekében gyakorolja, vagy pedig a szedett fát, illetőleg erdei terméket eladja, egyáltalán, ha a megjelelt jogának határain túllép.

Szabad használatra kijelölt erdőrészből kivágásra nem engedélyezett és meg nem bélyegzett magfáknak lopása e §-ban körülírt faizási jogtullépte által elkövetett kihágást képez. (37593—889. Bm.)

C) A veszélyes cselekményekről és mulasztásokról.

109. §.

Tüzelés.

Négy koronától negyven koronáig terjedhető pénz-büntetéssel büntetetik :

1. aki a 9. §. határozmányainak megsértésével, az erdőben vagy annak közelében tüzet gerjeszt ;

2. aki az általa vagy hozzájárulásával avagy jelenlétében gerjesztett tüzet kellő felügyelet nélkül hagyja, vagy a tűzveszélynek kikerülésére szükséges, és a létezett viszonyok közt eszközölhetővé vált intézkedéseket elmulasztja ;

Ha erdőben égő gyufa eldobása által tűz okoztatik, ezen cselekmény gondatlanságból elkövetett tűzvész vétségeit bünteti fel s a kir. bíróság bírálja el. (M. T. 1895. dec. 17.)

Ha gondatlanságból erdőben tűz támad, de abból kár nem származik, az ez iránt indított ügyet a közig. hatóság bírálja el. (M. T. 1900. augusztus 19.)

3. aki a jelen törvény 11. §-ának eleget tenni elmulasztja.

Erdőégések oltása.

4. a ki erdőégés esetében annak oltására kötelezve lévén, ezen kötelezettségének alapos ok nélkül nem tesz eleget, vagy az oltást vezető hatósági közeg rendelkezését alapos ok nélkül nem teljesíti.

110. §.

Azon közigazgatási hivatalnok, ide számítva a községi előljárót is, aki erdőégés esetében, a hivatalánál fogva őt illető intézkedések körül köteleességét megszegi, szintén az előbbi § ban meghatározott büntetéssel büntetendő.¹⁾

Megyei közigazgatási hivatalnok ellen ily vád esetében, az elsőfoku bíróságot a legközelebbi erdei kihágási bíróságok közül, a másodfoku erdei kihágási bíróság bíróküldés által határozza meg.

E büntetés mindazonáltal nem zárja ki a közigazgatási tisztviselő s községi előljárónak, a törvényhatóságok²⁾ és községek³⁾ rendezéséről szóló törvényczikkekben megállapított felelősségét.

1) Lásd a 12. §-ot.

2) 1886. évi XXI. t.-c.

3) 1886. évi XXII. t.-cz.

111. §.

Veszélyes cselekmények.

A ki valamely erdőbe jogtalanul vagy engedély nélkül, vagy az engedélyezett helyen kívül ergettyüt (csúsztatót) készít; meszet vagy szenet éget; szurkot, hammuzsirt vagy kátrányt főz; kormot készít, fűrész-

vagy egyéb gödröt és fa-rakodó vagy dolgozó helyet, vagy műhelyet felállít; épület szerszám vagy egyéb használatra szánt fát farag, vagy más hasonló munkát teljesít: 10 koronától 40 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő, és a fent elősorolt cselekmények által esetleg okozott kárt, *szakértői becsü alapján* megtéríteni köteles.

Ily esetben, ha az erdőbirtokos kívánja, az ezen czelokra netán fellálított építmények és művek, a kihágást elkövetőnek vagy annak költségén, a ki ezért magánjogi felelősséggel tartozik — elhordandók, s az előbbi állapot visszaállítandó.

112. §.

Veszélyes cselekmény vagy mulasztás folytán származott erdőégés.

Ha a 109. §. 1., 2., 3. alatt meghatározott cselekmény vagy mulasztás folytán, gondatlanságból tűzkár származott, a cselekmény vagy mulasztás vétséget képez, s a büntetőtörvények rendelkezései szerint lesz büntetendő.

Ugyanezen szabály alkalmazandó az esetben is, ha a tűzvész, a mész- vagy szénégetés, a szurok- vagy kátrányfőzés avagy a koromkészítés vagy hammunyerés végett gerjesztett tűzből gondatlanság folytán származott, ugyszintén, ha a tűz, az égés következtében nyelendő hammu jogtalan eltulajdonításának czéljából gerjesztett, habár tűzvész nem származott.

113. §.

Erdőben engedély nélküli járáskelés.

A ki az erdőben engedély nélkül kocsival úton jár, vagy habár azon erdőségben makkoltatásra vagy legeltetésre jogosított is, marhát tilos úton hajt; a ki engedély nélkül új utat tör, vagy hat évesnél fiatalabb utánnövések közt jár, 1 koronától 40 koronáig terjedhető büntetéssel büntetendő.

Ha az ezen §-ban körülírt cselekmény által kár is okoztatott, ennek értéke a 100—108. §-ok szerint terhelt ellen a panaszbán külön felszámítandó.

114. §.

A ki idegen erdőben a nélkül, hogy ahhoz jogosultsága volna, a közútakon kívül találtatik, ha ottani jelenléte közbiztonsági vagy az erdőtulajdon biztonsága szempontjából aggályosnak tűnik fel, az erdész-személyzet tagjai által, az erdőből kiutasítható és ha fejsze, fűrész, vagy az erdőtermék szedésére alkalmas más eszköz vagy fegyver volna birtokában, az tőle elveendő; azonban az illető által az elvett tárgy 14 nap alatt, továbbra intézkedés végett, a legközelebbi közigazgatási hatóságnak jelentés mellett átadandó.

A mennyiben tettes az erdőben tartózkodásra, illetőleg fegyverviselésre vonatkozó jogosultságát a hatóság előtt sem tudná igazolni, az által a fentnevezett s nála talált tárgyak elkobzandók.

Ha az erdőből kiutasított személy, a meghagyásnak nem tesz eleget, 10 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő; ha pedig ellenszegül, cselekménye

közhatósági közeg elleni erőszak¹⁾ büntettét képezi, s a büntető törvények rendelkezései szerint lesz büntetendő.

¹⁾ 1878. évi V. t.-cz. 163. §.

Kivételes intézkedések.

115. §.

Faeladási igazolványok.

Ha valamely vidéken az erdei lopások igen gyakoriakká válnak, a közigazgatási bizottságok — az erdőtulajdonosok kérelmére, vagy a nélkül — fölterjesztett javaslata folytán a belügyminiszter elrendelheti, hogy azon területen, valamint azokon is, a hol a lopott erdőtermékek eladatni szoktak, ily termékek eladása és vétele csak azon föltétel alatt legyen eszközölhető, hogy az eladó, az eladni szándékolt erdőtermék jogos szerzését, annak -- a községelöljáróság által láttamozott -- bizonyítványával igazolja, kitől azon erdőterméket szerezte.

A bizonyítványban körülírandó az eladni szándékolt erdőtermék neme, minősége, nagysága, száma és mértéke.

Azon esetben, ha a közigazgatási bizottság a jelen szakaszban határozott fölterjesztést, az érdeklettek kérelme nélkül rendelte el, ez iránti határozata az illető megye területén körözendő, és a törvényhatósági épületnek a határozatok kifüggesztésére szolgáló helyén kifüggesztendő. Minden érdekeltnek joga van, a kifüggesztéstől számított 15 nap alatt, főlebbezni a belügyminiszterhez. Ha pedig a közigazgatási bizottság az érdekletteknek a jelen §-ban meghatározott kivételes

intézkedés elrendelése iránti kérelmüket mellőzendőnek találja, a folyamodóknak ez esetben is joguk van, a megtagadó határozat ellen ugyancsak 15 nap alatt szintén a belügyminiszterhez felebbezni, a ki — ha az intézkedéseknek akár mellőzését, akár elrendelését szükségesnek látja, eziránt a közigazgatási bizottság határozatának megváltoztatásával is intézkedhetik.

116. §.

A ki az előbbi §-ban megjelölt rendelet megszegésével erdőterméket elad vagy vesz, 4 koronától 20 koronáig terjedő pénzbüntetéssel, s a mennyiben más erdei kihágás is forogna fenn, egyszersmind az erre elrendelt büntetése is büntetendő.

A kihágási eljárás hivatalból indítandó meg.

Az eladás és vétel csak akkor tekinthető befejezettnek, ha az erdei termék ára és ennek fizetési módozatai iránt megegyezés jött létre s eladó az eladott erdei termékeket vevőnek átadta. Az eladó és vevő külön-külön büntetendő. Ha az adásvétel cselekménye nem fejeztetett be, csak kísérlettel állunk szembe, mely nem büntethető.

Besztercze-Naszód vármegye területén az 1879. XXXI. 115. §-a alapján megállapított és 42620—905. III. d) Bm. sz. a. jóváhagyott szabályzat a szállítást is igazolványhoz köti. Ezen szabályzat ide vonatkozó §-ai:

„5. §. Igazolvány nélkül, az igazolvány érvényességének lejártja után, vagy pedig az igazolványban foglalt leírásnak meg nem felelő faanyagok, mint csempészett áruk lefoglalandók és a legközelebbi község előljáróságának a további intézkedésig való megőrzés végett átadandók. A községi előljáróságok kötelesek az erdőtörvény és jelen szabályzat értelmében lefoglalt anyagokat fegyelmi felelősség mellett minden körülmények között átvenni, elhelyezni és további intézkedésig megőrizni.

10. §. A ki a szabályzatban megjelölt erdei terméket bizonyítvány nélkül elad vagy vesz, illetőleg szállít, 1 koronától 20 koronáig terjedő büntetéssel s a mennyiben más erdei kihágás is forogna fenn, egyszersmind az erre elrendelt büntetéssel is büntetendő.

A büntetéspénzeknek, valamint az elkobzott faanyagok értékesítéséből befolyó összegeknek felerésze az illető községet illeti, másik felerésze pedig a pénzügyminiszter kezelése alá tartozik.

Ezen megyében tehát, valamint másutt is, a hol ily szabályzat van, a be nem fejezett adásvétel esetén az eladó — a mennyiben a faanyagokat a piacra szállította — büntethető az igazolvány nélküli szállításért.

Ha a lefoglalt fa erdei lopásból származik, a károsultnak joga van az erdőtörvény vonatkozó §-a szerinti büntetés kiszabását és az okozott kár megítélését is kérni.

Ha a lefoglalt faanyag iránti tulajdonjogot senki sem igazolná, értékesítendő és a befolyt összeg az 1901. XX. t.-cz. 23. §-a értelmében számolandó el.

Erdőtermékek eladása vagy vétele iránti tilalom ellen vétőktől az erdőtermékek külön büntetésképen el nem kobozhatók, sem pedig kocsijaik és marháik le nem foglalhatók, hanem az illetők csak a 116. §-ban meghatározott büntetéssel sújtandók. (72874—888. Bm.)

III. FEJEZET.

A bíróságokról, az illetékességről, és az eljárásról, erdei kihágások eseteiben.

117. §.

Első foku erdei kihágási bíróság.

Erdei kihágások eseteiben a birói hatóságot első fokban gyakorolják:

1. megyékben a szolgabírák ;

Kihágási ügyekben elsőfoku bíraskodási joggal közigazgatási gyakornok meg nem bízható (59000—888. Bm.)

A főszolgabiráknál felmerülő érdekeltség esetén az erdei kihágásoknál más birónak kijelölése tárgyában a Rbsz. 12. 39—42. §-ai intézkednek.

2. rendezett tanácsu, valamint törvényhatósági joggal felruházott városokban a kapitány vagy a tanács által e részben megbízott tisztviselője ;

3. Budapest mindenik kerületében az illető kerületi előljáró.

118. §.

Községi bíró.

Húsz koronát felül nem haladó lopások vagy ugyanezen összeget felül nem haladó kártételek esetében, az elsőfoku bíraskodás kis és nagy községekben, a szolgabírón kívül, a községi bírót is, akadályoztatása esetében pedig ennek helyettesét illeti.

Ez esetekben a sértett fél választásától függ, vajjon a szolgabíró vagy a községi bíró eljárását kívánja-e igénybe venni.

E választási jog azonban panasztétellel megszűnik.

²⁾ A községi bíróság előtti új eljárást a „Függelék“-ben közölt Rbsz. 237—281. §-ai szabályozzák.

119. §.

Másodfoku erdei kihágási bíróság.

Erdei kihágási ügyekben a másodfoku birói hatóságot a főispánból (fővárosban a főpolgármesterből)

akadályoztatása esetében az alispánból, illetőleg polgármesterből vagy annak helyetteséből, mint elnök, és a közigazgatási bizottságnak két tagjából alakított bíróság gyakorolja.

Ezen §-t hatályon kívül helyezi az 1901. XX. t.-cz. 13. §-ának II. 1., 2. pontja, mely szerint II-od fokon kis- és nagyközségekben és rendezett tanácsu városokban az alispán; törvényhatósági joggal felruházott városokban, valamint Budapesten is, a tanács ítélkezik. Lásd a Rbsz. 1. §-át.

120. §.

Másodfoku erdei kihágási bíróság alakítása.

A másodfoku erdei kihágási bíróság alakítása céljából, a közigazgatási bizottság a közgyűlés által választott, vagy a jelen törvény 26-ik §-ban megjelölt erdészeti szakértő tagok közül, négy rendes és négy póttagot választ, akik közül lehetőleg fölváltva — kettő a főispán (főpolgármester) akadályoztatásuk esetében az alispán, illetőleg a polgármester elnöklete alatt, mint társas bíróság képezik az erdei kihágási másodfoku bíróságot.

121. §.

Semmiségi panasz.

A jelen törvény 158. §-ban meghatározott semmiségi panasz esetében, a Curia, mint fegőbb ítélőszék határoz.

122. §.

Az erdei kihágási másodfoku bíróság üléseire a királyi ügyész meghivandó.

A királyi ügyész távolléte azonban az eljárást és határozathozatalt nem akadályozza.

123. §.

Másodfoku erdei kihágási bíróság székhelye, egybehívása.

A másodfoku bíróság ülései a törvényhatóság székhelyén tartatnak.

Az ülésekre az elnök meghívja a tagokat, s az értesíti a kir. ügyészt is, az ülés tartásának napjáról, órájáról és helyéről.

124. §.

Erdei kihágási bíróságok jegyzőkönyveinek vezetése.

A jegyzőkönyvvezető teendőit az elsőfoku bíróságnál — a kisebb polgári peres ügyekben való eljárásról szóló törvény 5-ik §-ban megjelölt személyek végzik.

A másodfoku bíróságnál a jegyzőkönyvvezetésre, a törvényhatósági jegyzői személyzetéből, az elnök rendel ki tagot.

125. §.

Erdei kihágási bíróságok tagjainak eskütétele.

Ugy az első foku, valamint a másodfoku erdei kihágási bíróság tagjai e hivatásukra nézve — a meny nyiben a kisebb polgári peres ügyekben való eljárásról szóló törvény értelmében föl nem eskettettek volna — külön esküt tesznek le.

Az idézett törvénynek a községi biráskodással megbízott közegekre vonatkozó rendelkezése, az erdei kihágások eseteiben eljáró községi bírakra is alkalmazandó.

A másodfoku bíróságnak a jelen szakasz intézkedései alá nem eső tagjai, a közigazgatási bizottság ülésén, szintén a fentidézett törvénycikk 7. §-ában megállapított esküt teszik le.

126. §.

Az első foku erdei kihágások bírósága, egy másik hasonló bíróságnak, erdei kihágási ügyben hozzá intézett megkereséseit teljesíteni köteles.

127. §.

Rendőri közegek közreműködése.

A rendőri közegek kötelesek az erdei kihágási bíróságnak hivatása körében kiadott meghagyásait, s ha más törvényhatóságnak lennének közegei, megkereséseit pontosan teljesíteni.

128. §.

A fölesketett erdőtiszték és erdőőrök az elkövetett erdei kihágás, és az ezt elkövetett személy nyomozásánál, szintén mint rendőri közegek járnak el.

129. §.

Az előbbi szakaszban megjelölt személyeknek, az erdei kihágás vagy a kihágást elkövetőnek nyomozásában fogatosított és hatáskörükbe eső cselekményei hatálya és hitelességére nézve, a törvénynek és a sza-

bályoknak a rendőri közegekre vonatkozó intézkedései alkalmazandók.

130. §.

Illetékesség.

Az eljárás rendszerint a tettes lakhelyének, illetőleg tartózkodási helyének bírósága előtt indítandó meg. Ha azonban a tettes közvetlenül a kihágás elkövetésén éretett, vagy ha tőle zálog vétetett, vagy ha ő zálogot adott, az eljárás a tett elkövetésének bírósága előtt is megindítható.

Tetlenkapás az is, ha a tettes nem éretett ugyan közvetlenül a kihágás elkövetésén, hanem a közvetlen rajtaérés kikerülése végett megfutamodván, vagy elrejtőzván, folytonos üldöztetése közben elfogatott, illetőleg fölfedeztetett; ugyszintén, ha folytonos üldöztetése közben az őt üldöző rendőri közeg (127. és 128. §§.) vagy több üldöző által avagy az üldözésben részt nem vett, de többek által fölismertetett, habár menekülése vagy elrejtőzése sikerült is volna.

131. §.

A tettes vagy tettesek, avagy ezek egyikének illetékessége, a részesek illetékességét is megállapítja.

132. §.

Ha az erdei kihágást elkövető ellen az eljárás folyamában más büntetendő cselekmény jelensége is felmerül, az erdei kihágás miatti eljárás azonnal félbeszakítandó és az iratok, további eljárás és ítélethozatal

végezt azon bírósághoz teendők át, mely azon másik büntetendő cselekményre nézve illetékes.

Hatóság elleni erőszakkal kapcsolatosan elkövetett erdei kihágást a kir. bíróság bírálja el. (M. T. 1892. július 12.)

133. §.

Illetékességi összeütközések.

Első foku erdei kihágási bíróságok illetékességi összeütközése esetében, ha valamennyinek másodfoku bíróságát ugyanazon közigazgatási bizottság képezi, a határozati jog ezt illeti.

Ha pedig az illetékességi összeütközésben levő erdei kihágási bíróságok másodfoku bírósága nem ugyanaz, ugyancsak másodfoku erdei kihágási bíróságok illetékességi összeütközése esetében, az illetékesség kérdésében a belügyminister határoz.

134. §.

Rendes bíróság és erdei kihágási bíróság közötti illetékességi összeütközés esetében, az illetékesség fölötti határozat az 1869. IV. t.-cz. 25. §-a alapján a minisztériumot illeti.

135. §.

Erdei kihágások esetében, a mennyiben a jelen törvény mást nem állapít meg, a kihágásokra nézve hatályan levő eljárás továbbra is fenntartatik.

Erdei kihágásokra nézve, a mennyiben az erdőtörvény eltérőleg nem intézkedik, büntető törvényeinknek általános szabványai alkalmazandók. (22979—888. Bm.)

136. §.

Eljárás iránti indítványtétel.

Azon esetekben, melyekben a jelen törvény rendelkezései szerint, az eljárás csak a sértett fél panaszára indítható meg, a panasz a büntetőtörvények rendelkezései szerint erre jogosított személyeken kívül, a sértett fél erdőkezelő *tisztje által* is — külön meghatalmazás nélkül előterjeszthető.

Az erdőkezelő tiszt jogosítva van továbbá a sértett felet, az eljárás további folyama alatt is, a bíróság előtt képviselni, és a megengedett jogorvoslatot használni.

A községi és némely más erdők és kopár területek állami kezeléséről szóló 1898. évi XIX. t.-cz. 11. §-ának g) pontja szerint a m. kir. állami erdőhivatal ... nyilvántartja a tudomására jutott erdei kihágásokat, intézkedik a tetten nem ért kihágók kinyomozása iránt; jogosítva van az erdei kihágást elkövetők ellen az illetékes bírósághoz külön meghatalmazás nélkül is panaszt előterjeszteni, a birtokost az eljárás további folyama alatt a bíróság előtt képviselni és a megengedett jogorvoslatot használni, valamint a birtokos felhatalmazása esetében a kárra nézve egyezséget kötni ...

A panasz szóval is előterjeszthető.

Az indítvány megtételének határidejére nézve, az 1878. évi V. t.-cz.-nek az erdőtörvény 135. és az 1879. évi 40. t.-cz. 12. §-a alapján az erdei kihágási ügyekben is alkalmazandó 112. §-a a következőképen intézkedik: „a magánfél indítványa azon naptól számított 3 hó alatt terjesztendő elő, a mely napon az elkövetett büntett vagy vétség (kihágás) és annak elkövetője az indítványra jogosítottnak tudomására jutott, ha a cselekmény büntethetősége időközben elévülés által el nem enyészett.”

E szerint az erdőtörvény 109., 110. és 116. §-aiban meghatározott kihágások kivétel, a melyek miatt az eljárás hivatalból indítandó meg, a többi kihágások miatt a panasz a kihágás el-

követésének napjától avagy azon naptól számított 3 hó alatt terjesztendő elő, mely napon az*elkövetett kihágás és annak elkövetője az indítványra jogosítottnak tudomására jutott.

A panasz azonban minden esetre a kihágás elkövetésének napjától számított két év alatt előterjesztendő, mert az erdei kihágások büntethetősége az erdőtörvény 86. §-a értelmében két év alatt elévül.

A magánindítványu kihágás miatt beadandó panaszban a kár és költségek megítélésén felül a kihágás elkövetőjének megbüntetését kifejezetten kérni kell.

A panasz és feljelentés megtételére nézve a Rbsz. 17., 18., 19., 32., 50. és 52. §-ai intézkednek. Egy panasz mintát a „Függelék“-ben közlünk.

Ha a panasz írásban terjesztetik be, s ahhoz több erdei kihágást s kihágót tartalmazó jegyzék mellékeltetett, az indítvány mindazon kihágási esetekre és személyekre, melyek a jegyzékben, mint ilyenek megjelölve vannak, kiterjesztettnek tekintendő.

137. §.

Hivatalból indított eljárás.

Azon erdei kihágások eseteiben, melyekben a jelen törvény (109., 110. és 116. §§.) szerint, hivatalból eszközözendő az eljárás, tartozik az illetékes bíró, a neki feljelentett vagy hivatalos tudomására jutott kihágást illetőleg, külön indítvány nélkül is megindítani az eljárást.

¹⁾ A kihágás elkövetésétől számított 2 éven belül.

138. §.

Kártérítési igények leszállíthatása.

Oly erdei kihágási ügyekben, melyekben az érték, illetőleg a kár nagysága állapítja meg az erdei kihágási

biróság illetékességét s az érték, illetőleg kár nagyobb volna, mint a mely az ezen bíróság illetékességére nézve a jelen törvény 69. és 118. §§-aiban meg van állapítva, joga van a sértett félnek az elsőfoku bíróság ítéletének hozataláig, megtérítési, illetőleg kártalanítási igényeit, a 69. §., illetőleg a 118. §-ban meghatározott összegre vagy azon alul is leszállítani; erdei lopások eseteiben azonban csak akkor, ha a lopott tárgy értéke 100 koronát meg nem halad.

Az ekként eszközölt leszállítás a bíróság illeték-telenségét megszünteti.

139. §.

Ismeretlen vagy külföldi tettesek.

Ismeretlen egyének vagy külföldiek, tettenkapás vagy folytonos üldöztetés esetében, a legközelebbi község előljárósága elé, ha pedig az erdei kihágás bírója közelebb volna, ez elé vezetendők.¹⁾

140. §.

Kihallgatás.

A községi előljáró, az elővezetett személylyel azonnal jegyzőkönyvet vesz föl, s ha ez kilétét s azt igazolja, hogy az országban állandó lakással bír, azonnal szabadon bocsátandó, ellenkező esetben pedig, az erdei kihágási bíróságnak haladéktalanul átadandó.¹⁾

141. §.

Az erdei kihágási bíró tartozik a hozzá elővezetett

¹⁾ Erre nézve a Rbsz. 73—80. §-ai intézkednek.

vagy a községi előljáró által átküldött személyt azonnal kihallgatni, s a kihallgatásról jegyzőkönyvet fölvenni. Ha az elővezetettnek előadása, az ellene felhozott gyanút elhárítja, vagy ha az állítólag általa okozott kár valószínű összegére nézve biztosítékot ad vagy alkalmas kezeszt állít, azonnal szabadon bocsátandó.

Erre nézve a Rbsz. 73—80. §-ai intézkednek.

142. §.

Letartóztatás.

Letartóztatható és a 139. és 140. §§. rendelkezései szerint elővezetendő a tetten kapott vádlott az esetben is, ha a rendőrség vagy az erdő őrizetére szolgáló személyzet tagja által, a kihágás abbahagyására felszólíttatván, a felszólításnak nem felel meg.

Erre nézve a Rbsz. 73—80. §-ai intézkednek.

143. §.

Elővezetést rendelhet el az erdei kihágási bíróság azon esetben, ha a megjelenésre megidézett vádlott a kitűzött időben a bíróság előtt meg nem jelent, s elmaradását alapos mentséggel nem igazolja.

Erre nézve a Rbsz. 82. §-a intézkedik.

144. §.

Vizsgálati fogság.

Vizsgálati fogság, erdei kihágási ügyben, csak az esetben rendelhető el, ha az ismeretlen vagy az országban állandó lakással nem bíró vádlott megszökésétől lehet tartani.

A vizsgálati fogság 48 óránál hosszabb ideig egyáltalában nem tarthat és a büntetésbe beszámítandó.¹⁾

145. §.

Az előbbi szakaszban meghatározott idő előtt is, azonnal megszüntetendő a vizsgálati fogság, mihelyt a letartóztatott vádlott kilétét és azt igazolja, hogy az országban állandó lakással bir, vagy pedig, ha kilétének igazolásán felül, a vád tárgyát képező kihágásból származott kárnak és büntetésnek valószínű összegére nézve biztosítékot ad, vagy alkalmas kezes állít.¹⁾

146. §.

Kihágásnál használt tárgyak lefoglalása.

Ha a kihágás megállapítása vagy folytatásának megakadályozása végett szükséges, a rendőri közegek, illetőleg az erdőőrök jogosítva vannak, a kihágást elkövetőnél létező azon eszközöket, melyekkel a kihágást elkövette, annak kocsiját, szánját és vonó marháját, valamint a kárban talált állatokat lefoglalni.

Az ekként lefoglalt tárgyak, — ha csak azok a sértett fél által egyezség folytán a tulajdonosnak vissza nem adattak — állatoknál legfőlebb 48 óra — egyéb tárgyaknál pedig legfelebb 14 nap alatt az esetben is átadandók a község előljáróságának, ha vádlott nem is vezettetnék elé.

Az átadás alkalmával jegyzőkönyv veendő fel, melyben a vád tárgyát képező kihágás körülményesen, az

¹⁾ Erre nézve a Rbsz. 73—80. §-ai intézkednek.

okozott kár összegének megjelölése mellett körülírandó, s egyszersmind a lefoglalt tárgyak is a leltár fölvételére megállapított szabályok szerint följegyzendők.

Lásd a 104. §-a jegyzeteit.

147. §.

Lefoglalt tárgyaknak megőrzése.

Az előző szakasz értelmében lefoglalt tárgyak megőrzése és fentartása a községet, a rendelkezési jog azonban a kihágási bíróságot illeti.

148. §.

Lefoglalt tárgyaknak kiadása.

A lefoglalt tárgyak kiadandók e tulajdonosnak, — ha az a kár valószínű összegéért biztosítékot ad.

149. §.

Biztosíték-adás nélkül is visszaadandó a lefoglalt tárgyak azon része, melynek értéke a kár, a költségek és a pénzbüntetés valószínű összegét felülmúlja.

150. §.

Tettes üldözése.

A tetten kapott vagy folytonosan üldözött tolvaj által eltulajdonított erdei termékek, a rendőri vagy erdei közegek által onnan vehetők el, a hová azok elhelyeztettek.

Házkutatás.

Ezen eseteken kívül az eltulajdonított erdei termé-

kek kútatása céljából, a házmotozás elrendelése és foganosítása tekintetében, a fennálló szabályok és a törvényes gyakorlat irányadók.

Erre nézve a Rbsz. 86. §-a intézkedik. Addig is a míg ezen szabályzat életbe lép, az 1896. évi 33. t.-cz. 169—180. §-ai szabályozzák a házkutatást és lefoglalást.

151.

Erdei kihágások tárgyalása.

Az erdei kihágások soron kívül, a leggyorsabban tárgyalandók és intézendők el és ott, a hol az erdei kihágások gyakoriak, azok elintézésére, legalább minden hónapban, tárgyalási napok tartandók.

A Rbsz. értelmében az erdei kihágási ügyeknek előzetes tárgyalás nélkül való elintézése is lehetővé tétetik a *büntető parancs* kibocsátásával. Erre nézve a Rbsz. *harmadik* fejezete intézkedik. A büntető parancs mintáját a „Függelék“-ben közöljük.

A tárgyalást a Rbsz. *ötödik*, az ítélethozatalt a *hatodik* fejezete szabályozza.

152. §.

Felebbezés.

A ki magát az elsőfoku bíróság ítéletével sértve találja, ez ellen a másodfoku bírósághoz felebbezhet.

A felebbezés az ítélet kihirdetésétől, vagy — ha az írásban közöltetett volna, — a kézbesítéstől számítandó 48 óra¹⁾ alatt, akár szóval, akár írásban jelentendő be.

¹⁾ 15 nap (1901. XX. 21. §.)

A felebbezést és felfolyamodást, valamint a hatánapok és határidők elmulasztásának igazolását és az újrafelvételt a Rbsz. *hetedik* fejezete szabályozza.

A 48 óra letelte után bejelentett felebbezés hivatalból visszaútasítandó.

Törvénykezési szünnapok nem számíttatnak.

153. §.

A törvényes időben szóval vagy írásban bejelentett felebbezés az ítélet végrehajtását megakasztja.

154. §.

Erdei kihágási ügyek tárgyalása a másodfoku bíróság előtt.

A másodfoku bíróság, az ügynek az előadó általi tüzetes, a cselekmény minőségére, a netalán okozott kár nagyságára, vádlott bűnösségére vagy ártatlanságára, valamint a súlyosító és enyhítő körülményekre részletesen kiterjedő előadvány, — s az esetben, ha a kir. ügyész jelen van, annak meghallgatása — után határoz.

Az előadó előterjeszti egyszersmind az ítélet vagy végzés tervét is.

Az előadói tisztet a bírák, vagy szükség esetén az elnök által e célra kirendelt törvényhatósági jegyző teljesíti. — Ez utóbbi azonban szavazattal ez esetben sem bír.

Erre nézve új szabályokat állapít meg a Rbsz. *nyolczadik* fejezete.

155. §.

Az előadó után a kir. ügyész indokolt előterjesztésében tartozik nyilatkozni az iránt, vajjon a vád tárgyát képező cselekmény nem képez-e a rendes bíróságok hatósági körébe eső büntetendő cselekményt?

Ha a kir. ügyész azon nézetben van, hogy a törvény a jelen §-ban meghatározott irányban megsértette, az eljárás megszüntetését s az ügynek az illetékes bírósághoz való áttételét indítványozza.

A Rbsz. 17., 20., 21., 23., 24. és 27. §-ai a vármegyei tisztí ügyész hatáskörét szabályozzák s ennek életbelépésével a kir. ügyésznek nyilatkozatra és indítványtételre való joga megszűnik.

156. §.

Kir. ügyész előterjesztése s indítványtetele.

Az esetben, ha a kir. ügyész, az iratokból és az előadmányból azon meggyőződésre jutna, hogy az elsőfoku bíróság megsértette az eljárásra nézve fennálló valamelyik lényeges szabályt, vagy hogy a cselekmény erdei kihágást képez ugyan, de arra a jelen törvénynek nem azon rendelkezése lett volna alkalmazandó, mely alá azt az elsőfoku bíróság foglalta, e körülményekre is tartozik előterjesztésében kiterjeszkedni s ennek megfelelő indítványt tenni.

157. §.

Kir. ügyész előterjesztése fölötti határozathozatal.

A másodfoku bíróság mindenekelőtt a kir. ügyésznek a 155. §-ban körülírt előterjesztése fölött határoz, s ha a kir. ügyésznek azon nézetéhez járul, hogy az elsőfoku bíróság hatósága körén túl terjeszkedett, az eljárást megsemmisíti s az ügyet a rendes bírósághoz teszi át, s egyszersmind erről az első fokban eljárót bírót is értesíti.

A másodfoku bíróságnak ezen határozata, melylyel a fenforgó ügyet az erdei kihágási bíróság hatósági

őörébe nem tartozónak állapítja meg, mind a kir. ügyész és a felekre, mind pedig a bíróságokra nézve végérvényes s ez utóbbiak ellenkező felfogása indokából, az eljárás és elintézés nem tagadható meg s az ügy nem utasítható vissza.

158. §.

Kir. ügyész részéről semmiségi panasz bejelentése.

Ha a másodfoku bíróság a kir. ügyész indítványa ellenére, az ügyet az erdei kihágási bíróság hatósági körébe tartozónak nyilvánítaná, a kir. ügyésznek jogában áll, a határozat, illetőleg az ítélet kihirdetésekor, az ellen semmiségi panaszát szóval vagy ugyanazon napon esti 6 óráig írásban bejelenteni s az indokok bővebb kifejtését, a bejelentés utáni 24 óra alatt írásban benyújtani.

159. §.

Semmiségi panasz esetébeni eljárás.

A kir. ügyész által emelt semmiségi panasz folytán, az ügyiratok a legfőbb ítélőszékhez terjesztendők.

A legfőbb ítélőszék elbírálása csupán a kir. ügyész által a 158. §. értelmében semmiségi panasszal megítámadott kérdésre szorítkozik, s a mennyiben a semmiségi panaszt alaposnak találja, a 157. §. esetében az egész eljárást megsemmisíti s az iratokat a rendes bírósághoz való áttétel végett, a másodfoku erdei kihágási bírósághoz visszaküldi.

160. §.

A kir. ügyésznek a 156. §. alapján tett előterjesztései mellőzése miatt, perorvoslatnak helye nincsen.

161. §.

Pótvizsgálat elrendelése.

A törvényes időben felebbezett ügyben joga van a másodfoku bíróságnak, ha a vizsgálatot nem találja kielégítőnek, annak pótlását az első bíróság ítéletének feloldása nélkül is elrendelni.

A másodfoku erdei kihágási bíróságnak határozatai, a 158. §-ban foglalt eset kivételével végérvényesek.

162. §.

Pénzbüntetés és kártérítési összeg behajtása.

Ha a jogerejűvé vált ítélettel elmarasztalt fél, a kártérítés és a pénzbüntetés összegét az ítéletben meghatározandó határidő alatt be nem fizeti, végrehajtásnak van helye.

A végrehajtásnak közigazgatási uton elrendelése és foganatosítása iránt az eljárás elsőfoku *erdőbíróság hivatalból intézkedik.*

A végrehajtás iránt egyébként a jelen törvény, a perrendtartás, valamint az 1876. évi XV. törvénycikknek, az egyenes és közvetett adók stb. végrehajtás után behajtásáról szóló rendelkezéseire való tekintettel, a következő 164. §-ban érintett ügyrendtartás részletesen intézkedik.

Az 1876. V. t.-cz. az 1883. XLIV. t.-cikkkel és később a most érvényben lévő 1909. évi XI. t.-cikkkel hatályon kívül helyeztetett.

A végrehajtást a Rbsz. *tizedik* fejezete szabályozza.

Az ügyrendtartás 1881. augusztus hó 12-én 35839. F. M. szám alatt kiadatott, de azt a Rbsz. hatályon kívül helyezi.

163. §.

A végrehajtást teljesítő közeg eljárásának szabályszerűsége ellen fölmerült panasz fölött, első fokban a közigazgatási bizottság s másodfokban a belügyminiszter határoz.

164. §.

Ügyrendtartás.

Az ügyrendtartást a belügyminiszter, egyetértőleg a földmivelés- ipar- és kereskedelemügyi miniszterrel, rendeletileg állapítja meg és teszi közzé.

Magyar Királyság
erdészeti rovat naplója

Szerkesztés és kiadás.

1851. évi.

1851. aug. 11-én

F. M.

Függelék.

A vizsgálati eljárás közzétételének helyét
szabályozza az 1866. évi törvény 103. §-ában, a
közgazdasági miniszter, a földművelésügyi miniszter
és a kereskedelemügyi miniszter hatáskörében.

Csereforgatás

Az örvényforgatás a földművelésügyi miniszter, a
közgazdasági miniszter, a földművelésügyi miniszter,
a kereskedelemügyi miniszter és a földművelésügyi miniszter
hatáskörében.

Függelék

I.

Az erdei kihágások feljegyzésére szolgáló

erdei rovatos naplók

készítése és vezetése.

23,931. szám.

1880. aug. 17-én. F. M.

1. §.

Az erdők közvetlen védelmével megbízott felesketett erdő-
őrök és esetleg erdőtisztek által vezetendő erdei rovatos naplók
(erdőtörvény 41. és 42. §§.), melyek az erdei kihágások feljegy-
zésére szolgálnak, az alább $\frac{1}{2}$ alatt mellékelt minta szerint rova-
tozott papirból zsebkönyv alakjában készítendő, s abba a fel-
jegyzések a következő utasítások szerint eszközlendők:

2. §.

Az 1-ső rovatban minden egyes kihágási esetnek külön
sorszám adandó azon célból, hogy a károsítási esetek idézése
és a naplóban való felkeresése könnyebbé tétessék s másfelől,
hogy az utolsó tétel sorszámából bármikor megtudható legyen,
hogy az évnek letelt időszaka alatt az illető erdőőr kerületében
hány kihágási eset lett felfedezve. A sorszámok minden új évvel
elől kezdendők és az év végéig megszakítás nélkül folytatandók.

A 2-ik rovatba, mint a felírásból is könnyen kivehető, a
kihágás elkövetésének ideje jegyzendő fel. A hónap szóval, a nap
ellenben számmal írandó be és pedig ezen utóbbi a rendelkezésre
álló helynek mindig a legfelső részére, úgy hogy alája egyuttal a
napnak szaka is (vajjon a kihágás reggel, a nap folyamában,
vagy éjjel követtetett-e el) feljegyezhető legyen.

A *3-ik rovatba* legelől a kihágást elkövetőnek neve, utána polgári állása és végül lakhelye vagy állandó tartózkodási helye irandó.

Azon esetekben, midőn az erdőőr a tettest sem letartóztatni, sem felismerni nem bírta, előzetesen a tettes személyleírása, vagy azon jelek irhatók be a rovatba, melyek után az erdőőr annak kilétét felderíteni reméli. Megjegyezhető például, hogy a tettes menekülés közben olyan helyeken haladt el, hogy N. N. ismert egyénekkel találkoznia kellett, kik által tehát valószínűen fel is ismertetett. Ha azután a személyleírásnak másokkal való közlése útján, vagy bármi más módon a tettes kiléte felfedeztetett, a szükséges feljegyzések utólagosan tételnek meg, s egyszersmind a kelet is pontosan beiratik.

E rovat kitöltésénél figyelmet kell fordítani az erdőőrnek arra is, vajjon a tetten ért kihágó önálló, az az olyan egyén-e, ki tetteiért egyedül maga felelős. A törvény értelmében ugyanis (erdőtörvény 84. §.) a családtagok, a gyámság és gondnokság alatt álló egyének, a cselédek, az iparostanonczok és segédek és a gyári munkások által elkövetett erdei kihágások eseteiben, az értéknek, kárnak és költségeknek megtérítésére nézve, a tettel együtt a családfők, gyámok, gondnokok, gazdák, iparosok, gyárosok is felelősek, ha a kötelességszerű felügyeleti jog gyakorlását elmulasztották. Ily esetekben tehát ezen utóbbiaknak nevét is czélszerű feljegyezni.

A *4-ik rovatban* a tetten kapott kihágónál talált és lefoglalt tárgyak, vagyis a zálogok jelölendők meg, — s miután a zálogok a törvény értelmében (erdőtörvény 146. §.) vagy a tulajdonosnak (ha t. i. egyezség jő létre), vagy a községi előljáróságának adandók át (állatok 48 óra, egyéb tárgyak legfeljebb 14 nap alatt), önigazolásul azt is beírhatja utólagosan az erdőőr, hogy az elvett zálogot mikor és kinek szolgáltatta át.

Ugyan e rovatba jegyzendő be azon egyéneknek neve és lakása is, akik a fenforgó kihágási esetről mint tanúk szerepelhetnek.

Az *5-ik rovatban* legelőször a kihágás neme és módja, továbbá az erdőrész, melyben az elkövetetett, irandó le. Azután feljegyzendő:

a) *erdei lopásoknál* (erdőtörvény 90—99. §§.) az eltulajdonított vagy eltulajdonítani szándékolt tárgynak megnevezése, mérete vagy mennyisége még pedig a lehető legnagyobb pontossággal, miután az értéknek megállapításánál ezen feljegyzések szolgálatják a legfőbb adatokat; továbbá mindazon körülmények, melyeknek ismerete a kártérítési összegnek és a pénzbírságnak kiszabásához szükséges; így például:

egész törzsek eltulajdonításánál (erdőtörvény 90., 91. és 93. §§.), hogy az ellopott fa élő volt-e, avagy száraz vagy dült fa; *élő fánál* megint: hogy nem volt-e hagyonc, fölfa, vagy épen magfa; ritkás erdőből vétetett-e az vagy sűrűből; maradt-e a kivágás után nagy hézag hátra a zárlatban vagy nem stb.;

tuskólopásnál (erdőtörvény 91. §.): hogy sarjadzás végett hagyatott volt-e hátra vagy nem, s betöltötte-e a kihágó a kiásott gödröt vagy nem;

ágak és galyak eltulajdonításánál (erdőtörvény 92., 93. §§.): hogy élő fákról vágattak-e azok, vagy csak a földről és dült fákról szedettek; megsértettek-e azáltal maguk a fák is vagy nem;

csemetéknél (erdőtörvény 91. §.); hogy 10 évesnél idősebbek voltak-e, avagy fiatalabbak;

kéregnél (erdőtörvény 92., 94. §.): hogy száraz fáról szedett-e az, vagy élő fákról hántatott le;

gubacs, tölgy- és bükkmakk, mogyoró és más erdei famagvak eltulajdonításánál (erdőtörvény 95. §.): hogy élő fákról szedettek-e le azok, vagy csak a földről gyűjtettek.

Legeltetési kihágások esetében (erdőtörvény 100—104. §§.) az állatok nemének és számának megadásán kívül felemlítendő: vajjon az erdő, melyben a legeltetés történt, nem volt-e tilalom alatt, vagy futóhomokon álló, avagy épen véderdő; el volt-e látva tilalmi jelvényekkel; idősebb lábas erdő volt-e az, vagy fiatalos: utóbbi esetben megint: hogy az állab idősebb-e 15 évesnél, vagy fiatalabb; *ültetményeknél, faiskoláknál*, ugyszintén *a vetésből származott ertvényeknél pedig*: hogy meghaladták-e azok a 6. évet vagy nem; ezeken kívül minden legeltetési kihágási esetről felemlítendő még, hogy az időjárás száraz volt-e avagy nedves; a legeltetés tovább tartott-e egy napnál vagy nem stb.

c) *Kártételeknél* (erdőtörvény 105—108. §§.), melyek el tulajdonítási szándék nélkül, rosszakaratból vagy más indokból követtek el, a kártétel nemének és módjának szabatos körülírása mellett egyszersmind azon adatok is feljegyzendők, melyek a kihágó cselekménye folytán beállott vagy előreláthatólag beálló kár nagyságának megállapításához szükségesek. Így például:

ha a kártétel előfák le- vagy bevágása, megfurása, rovatozása, gyűrűzése, jelzése, lehámozása, fűrészelése, a gyökereknek feltakarása, gyantanyílások felszakítása stb. által követett el (erdőtörvény 105. §.), feljegyzendő a fának neme, kora, méretei, s azonkívül megemlítendő, vajjon a megsértés következtében a fák rövidebb vagy hosszabb ideig fognak-e sinleni, nem fognak-e egészen kiveszni stb.;

előfák galyainak, ágainak letördelése, levagdalásánál (erdőtörvény 105. §.) a letördelt vagy levagdalt ágak mennyiségének pontos felvételén kívül, bejegyzendő a naplóba a megsértett fának neme, mérete, s egyszersmind itt is megemlítendő, hogy a megkárosítás következtében növekvésükben sokat vagy keveset fognak-e veszíteni a fák, avagy végkép el fognak pusztulni;

ha levágott fák vagy más, felhasználásra vagy eladásra előkészített erdei termékek (erdőtörvény 106. §.) rongáltatnak meg, a megrongált tárgyak méretein vagy mennyiségén kívül az is feljegyzendő, hogy eredeti értéküknek körülbelül mennyi részét veszítették el az által az erdei termékek;

szénelgetésre összehordott vagy ölbe rakott tűzi fának szétbontása, széthányása esetében (erdőtörvény 106. §.) feljegyzendő a mennyiség, s egyúttal a munkanapszám, mely ítélete szerint a helyreállításhoz szükséges; kerítéseknek, árkoknak, medernek, partnak, töltésnek, hídnak, átmetszetnek, útnak, ergettyűnek, csuszatóknak, vízfogónak, vagy a fausztatásra szolgáló más eszközöknek, továbbá tilalmi tábláknak, az erdőfelmérés és erdőgazdasági beosztás jelvényeinek, s más jelző vagy útmutató póznáknak, a távolsági vagy bármely más az erdőmivelés vagy használat céljából alkalmazott jelnek vagy műveknek megrongálása esetében pedig a kézi, igás- és mesternapszám, az anyagszükséglet és ezen kívül azon veszteség is, melyet a birtokos a megrongált ke-

zelési, üzemi, szállítási vagy közlekedési eszközöknek és tárgyaknak ideiglenes használhatlansága folytán szenved; — ha az ilyen kártételek nagyobb mérvűek, úgy hogy az erdőőr a tényálladék megállapításához szükséges adatokat maga felvenni nem képes, a károsítás általános leírása után megemlítendő a naplóban, hogy a tényálladék felvételéhez szakértők szemléje szükséges;

ha valaki az erdőőr védelmére bizott erdőben, a nélkül, hogy arra engedélylyel birt volna, földet, érczet, köszenet, követ, gypet, vagy más talaj-alkatrészeket ásott (erdőtörvény 107. §.), az esetleg elvitt ilynemű anyagok értékének feljegyzésén kívül, megjelölendő szabatosan azon kár, mely az ásás által a talajban, esetleg fagyókerekben, fákban stb. előidézett, s egyúttal a költség is, mely a kiásott gödrök betöltéséhez, vagy a talaj kiegyengetéséhez szükséges;

ép ily módon eszközlendő a feljegyzés azon esetben is, ha valaki az erdőbe köveket, vagy más a talajra nézve kártékony anyagokat hord (erdőtörvény 107. §.);

ha az erdőben faizási vagy alomhordási, vagy egyéb termékek szedésére engedélylyel bíró egyének a fát, galyat, almot vagy egyéb erdei terméket nem a meghatározott mennyiségben, időben vagy nem azon erdőrészből vitték, melyből annak vételére feljogosítva voltak (erdőtörvény 108. §.), feljegyzendő a mennyiség, a melylyel az engedélyezettnél többet vittek, s a kár, mely általuk esetleg elkövetett, vagy a mely később a miatt származhatik, hogy a kártévők az illető anyagot más erdőrészből szedték, mint a melyből szedni jogosítva voltak;

ha pedig az engedélyesek az által követtek el kihágást, hogy alomgyűjtésnél vagy galyszedésnél vasgeregblét, vagy vágóeszközt használtak (erdőtörvény 108. §.), megjelölendő azon kár is, melyet esetleg a talajban, fákban, csemetékben vagy gyökerekben okoztak.

d) Az erdőtörvény 109—114. §-aiban megjelölt veszélyes cselekmények és mulasztások felfedezése esetében nem csak a cselekmény maga, vagy a mulasztás írandó le, de egyszersmind azon körülmények is felsorolandók, melyek a veszélyt kisebbé vagy nagyobbá teheték. Így például:

ha valaki az erdőben, vagy az erdő közelében 100 méternyi távolságon belül, a nélkül, hogy az erdőtörvény 9. §. értelmében arra engedélylyel birna, tüzet gerjesztett (erdőtörvény 109. §.), ezen cselekmény feljegyzésén kívül megemlítendő egyszersmind az is, vajjon e kihágás száraz vagy nedves időjáráskor, szeles vagy csendes időben, rosszakaratból, vagy valamely magában véve nem ártalmas célból követtetett-e el; s ha az erdőőr a kihágásnak csak később jött nyomára: eloltotta-e a kihágó a tüzet vagy nem:

ha pedig valaki az erdőben felfedezett tüzet kioltani elmulasztotta (erdőtörvény 109. §.), felemlítendő, hogy tehetségében állott-e az vagy nem; utóbbi esetben megint: hogy igyekezett-e a veszélyt másoknak is tudomására hozni vagy nem és ha azt elmulasztotta: volt-e arra alkalma, vagy pedig akadályozva volt a feljelentésben;

ugyanezekre kell figyelni az erdőőrnek azon kihágási esetek feljegyzésénél is, midőn valaki az erdőben kiütött tűz oltásában részt venni nem akar, vagy az oltást vezető hatóságnak rendelkezéseit nem teljesíti stb. (erdőtörvény 109. §.);

ha a most említett veszélyes cselekmények és mulasztások következtében erdőégés támadt (erdőtörvény 112. §.), akkor egyúttal, a mennyiben lehetséges, a kár nagysága is jelzendő;

az erdőtörvény 111. §-ban körülírt veszélyes cselekmények esetében, nevezetesen ha valaki jogtalanul, vagy engedély nélkül, vagy az engedélyezett helyen kívül az erdőben ergettyüt (csúsztatót) készít, meszet vagy szenet éget, szurkot vagy hammuzsirt vagy kátrányt főz, kormot készít, fűrész vagy egyéb gödröt ás, farakodó vagy dolgozó helyet vagy műhelyet állít, épület-, szerszám- vagy egyéb használatra szánt fát farag, vagy más hasonló munkát teljesít, részletesen leírandó a veszély, mely a kihágónak ezen tette által az erdőt, az erdőben esetleg felhalmozott fakészleteket, az ertvényeket, közlekedési és szállítási eszközöket stb. fenyegethette, továbbá az esetleges zavar, mely ezen veszélyes cselekmények folytán az erdőben folyamatban levő, vagy a közelebbi időben foganatosítani szándékoltt munkálatokban, például az usztatás-, kiszállítás-, felrakásolásban stb. beállhatott volna; azon esetben

pedig, ha a veszélyes cselekmények elkövetői, vagy a veszélyes cselekményekért felelős egyének megbízottai avagy munkásai az erdőőr által egyúttal lopáson is érettek, vagy azok által elkövetett tényleges károsítások is fedeztettek fel, akkor az erdei lopások és kártételekre nézve fennebb adott részletes útasítások szerint, az ellopott tárgyak neme, minősége és mennyisége illetőleg az elkövetett károsítások nagysága is feljegyzendő ;

ha az erdőőr valakit az erdőben engedély nélkül sertéssel, apró és nagy marhával tilos úton talál, a nélkül, hogy valamely károsításnak nyomába jönni tudni (erdőtörvény 113. §.), ezen tény felemlítése mellett feljegyzendőek egyúttal esetleg azon gyanúok is, melyek azt bizonyíthatják, hogy az illető nem tudatlanságból vagy eltévedés következtében, de valamely rossz szándékból szegte meg a tilalmat ;

ugyanezekre kell figyelni az erdőőrnek akkor is, midőn valakit fiatalabb utánnövények között talál, vagy midőn valaki az erdőben új utat tör, a nélkül, hogy valamiféle kár elkövetése rábizonyítható lenne ;

végül, ha az erdőőr a védelmére bizott erdőterületen, a közútakon kívül gyanus egyéneket talált s azokat kötelességéhez képest onnan kiűtasította, feljegyzendő a naplóban, vajjon volt-e náluk fejsze, fűrész vagy az erdei termékek szedésére alkalmas más eszköz avagy fegyver ; s ha igen, átszolgáltatták-e azt az első felszólításra ; nem szegültek ellen, s egyáltalában eleget tettek-e a kiűtasító meghagyásnak (erdőtörvény 114. §.)

A 6-ik rovatot nem az erdőőr, hanem a birtokos, vagy az erdőtiszt, kinél az erdőőr a bejelentést teljesíti, tölti ki, egyszerűen bejegyezvén azon napot, melyen az erdőőr naplóját az illető kihágási esetek bejelentése céljából előmutatta, a mi az erdőőrré nézve aztán bizonyítékot fog képezni az iránt, hogy ő a bejelentést valósággal megtette.

A „Megjegyzés“ rovatba végül azon észrevételeket írja be az erdőőr, a melyek a többi rovatokban nem foglalhattak helyet. Például : hogy a tetten ért kártevő ellenszegült s csak erőszakkal engedte elvenni a 4-ik rovatban megjelölt zálogokat ; vagy hogy a kártevő egészen vagyontalan ; vagy hogy a tettes jól ismert

fatolvaj, ki már több ízben volt erdei kihágáson érve vagy bűntetve stb. stb.

3. §.

Az erdei naplóba a bejegyzések az erdőőr által az általa tett felfedezések után azonnal, s lehetőleg mindig a helyszínén és sajátkezüleg eszközözlendők. Ezért az erdőőr a naplót szolgálatban mindig magával hordozza.

A feljegyzések írónnal vagy toll és tintával eszközölhetők, a beírtakból azonban törölni vagy vakarni nem szabad.

/. *Napló-minta.*

Az

N. N. (birtokos)

tulajdonát képező

.....-i erdőgondnokság

.....-i védkerületének

N. N. felesketett erdőőr által vezetett erdei kihágási

naplója évre.

Az erdei naplók

Az erdei naplók vezetése.

Az erdei naplók

Tételszám	A kihágás ideje		Az erdei kihágó neve, polgári állása és lakhelye	Az elvett zálog megjelölése, a tanuk neve
	hó	nap		
1	junius	11. esti szürkületkor	Barna Tamás, földmives Vajdakuton	Egy darab fejsze, egy drb szekérlánc és egy tarisznya. Mindhárom zálog a községi birónak adatott át jun. 12-én.
2	"	14. délután	Firtos Mátyás, juhász, Falogh János zajkányi papnál	A juhokat nem hajtottam be, mert a kihágást Koczur János és Bothár László erdőmunkások Fenyőfőről is látták és bizonyítják.

vezetése.

Az erdei kihágás nemének, módjának és helyének leírása, az eltulajdonított tárgy méreteinek és mennyiségének, vagy a károsítás nagyságának megjelölése.	Az erdőbirtokos vagy erdőtisztához történt bejelentés ideje	Megjegyzés
A „száraz völgyből“ jövő úton találtam szekerevel, melyen 2 drb 7. mt. hosszú, 23 cm. vastag; 1 drb 6 mt. h., 14 cm. vastag; 3 drb 4 mt. h., 12 cm. vastag és 8 drb 3 méter hosszú, 7 cm. vastag lehántatlan tölgyfa volt. Bevallotta, hogy a „Meredek oldal“ nevű tölgyesből vette. — 1880. június 1-én. A tuskókat megtaláltam, 2 drb volt: a fák ritkás erdőből vágattak ki. A hátrahagyott ág és galyfa kitesz egy fél kétfogatu szekeret. — 1880. június 13-án.	A bejelentést átvettem 1880. évi június 15-én. Mogyorosi, erdőgondnok.	A tettes jó módú telkes gazda, hajlandó kiegyezni.
57 darab juhot legeltetett a „Ciheres“ nevű völgyben levő 4 éves luczfenyő ültetvényekben. A juhok a csemetéket mintegy 15 holdon annyira megrongálták, hogy kétharmad részük valószínűleg kipusztul, egyharmad részük pedig sokáig sinleni fog. A legeltetés a lerágott csemeték után ítélve, többször ismételtetett s egy napnál bizonyára többre számítható. A kihágás felfedezése napján esős, nedves időjárás volt.		A kihágás helyének közelében levő havasi legerőkön más juhnyáj nincs

Utánpótlásoknál a kelet minden alkalommal kiirandó (erdő-
törvény 41. §.

4. §.

Miután az erdei kihágások bejelentése alkalmával a bírósághoz előterjesztendő kimutatások az erdei naplóban foglalt feljegyzések adataiból szerkesztendők: a napló beirt lapjai az elrongyolódástól és bepiszkosodástól a lehető leggondosabban megóvandók, egészen betelt naplók pedig megőrzés végett a birto-
kosnak, erdőtisztnak vagy hivatalnak beszolgáltatandók.

Kelt Budapesten, 1880. évi augusztus hó 17-én.

II.

Az „Érték és árszabályzat“ kivonata a példákhoz.

Tétel szám	Az erdei termék megnevezése	Mérték egység	Lucz és je- genyefenyő		Tölgy, nyír, kőris, juhar és szilfa		Hékk, cser, éger és gyertyánfa		Nyár és fűzfa		Diófa		Vegyes ter- mők		Megjegyzés
			K	f	K	f	K	f	K	f	K	f	K	f	
A) Épület és szer- számfa															
1	Épületfa 15 cm. átmérőn alól	köbméter	7	50	9	12	6	26	1	76					
2	Épületfa 15 cm. át- mérőn felül 30 cm. átmérőig	"	10	—	13	02	9	12	3	76					
3	Épületfa 30 cm. át- mérőn felül 45 cm. átmérőig	"	11	26	14	02	9	50	5	—					
5	Fűrész rönk 50 cm. átmérőig	"	13	76	15	76	11	26	6	26					
6	Fűrész rönk 50 cm. átmérőn felül	"	16	26	18	76	13	50	8	—					
B) Tuzifa															
6	Tuskófa	köbm.	—	88	1	—	1	50	—	76					
7	Galyfa	kétfogatu szek. szán	—	50	3	—	3	—	1	50					
8	"	talyiga és kézi szán	—	12	—	76	—	76	—	38					
12	Dült és száraz fa	kétfogatu szek. szán	1	—	3	—	3	—	1	76					
C) Vékonyabb épü- leti szerszámfa és mezőgazdasági fa															
1	Szarufa	1 darab	1	26	2	26	—	76	—	—					
36	Hangfenék deszka	"	—	40	—	—	—	—	—	—					
37	Fedél zsindeley	"	—	02	—	—	—	—	—	—					
43	Kerítés vagy széna karó	"	—	24	—	24	—	24	—	24					

Tétel szám	Az erdei termék megnevezése	Mérték egység	Lucz és je- genyefenyő		Tölgy, nyír, kőris, juhar és szilva		Hékk, cser, éger és gyó tyánfa		Nyár és fűzfa		Diófa		Vegyes ter- mékek		Megjegyzés
			K	f	K	f	K	f	K	f	K	f	K	f	
	<i>D) Ültöncök, cse- meték és sarjak</i>														
7	1—5 éves csemeték	1 kat.hold.	76	—	76	—	60	—	.	.	.	.	.	.	
9	1—5 éves csemeték	1 darab	—	02	—	02	—	02	.	.	.	.	.	.	
	<i>E) Kéreg</i>														
1	Tölgy kéreg	1 ürméter												1 80	
2	Lucfenyő kéreg	"												— 60	
	<i>F) Melléktermények</i>														
6	Erdei fű és zöldfa lomb	női teher	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	— 26	
10	Száraz lomb	férfi teher	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	— 12	
45	Vadalma, körte, cseresnye	1 hektol.												1 —	
46	Gyanta													— 50	
	<i>G) Igáskézi nap- szám</i>														
3	Egy kézi napszám	férfi	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	1 60	

Tétel szám	Az állatnem megnevezése, mely után a kártérítés és hajtópénz fizetendő	Legeltetési kihágás esetén fizetendő										Megjegyzés	
		kártérítés											
		felső határa ha a legeltetés											
		alsó határa	fenyő		tölgy		bükk és más lomb levelű		állatokban történt		hajtó pénz		
			f	K	f	K	f	K	f	K			
		f	K	f	K	f	K	f	K	f			K
1	Egy darab szarvasmarha után	50	—	64	—	98	1	10	—	40	A kártérítési összegek kétszeresen veendőek, ha a legeltetés 15 évesnél fiatalabb állatokban vagy laza talajú erdőben, vagy esős időben történt vagy ha a legeltetés egy napnál tovább tartott. Ha a legeltetés által fák és csemeték is megsértettek, vagy ha értékkel bíró fű, vagy a vágásban elvetett takarmány, gabona stb. is legeltetett, a kártérítés ezen károsításokért az árjegyzék megfelelő tétele szerint külön alapítandó meg. Ha a legelőn meglepett állatoknak behajtása éjjel vagy pedig vásár- és ünnepnapon eszközöltetett, a hajtópénz kétszeresen számítandó.		
3	Egy darab kecske után	50	—	68	—	98	1	10	—	40			
7	Egy darab juh után	15	—	22	—	32	—	38	—	12			

III.

Példák az erdei kár és kártérítés kiszámítására.

Folyó szám	Az erdő-kártevő		Az erdőkártétel-nek rövid le-írása hivatkozás-sal az erdőtör-vény §-ára és ár-szabály cím és tételére	Erdei kár		Kártérítés		Összesen		Megjegyzés
	n e v e	lakhelye		K	f	K	f	K	f	
1	Veres Péter szolga Kiss András felelős gazda	Vermes	1 darab 12 m. hosszú és 26 cm. vastag=0.64töm. kbm. élő tölgy épületefát lopott el. A hátrahagyott galyfa 1 kézisánt tesz ki. 90. és 84. §§-ok Ért. és ársz. A. 2. és B. 8. tét.	8	33	2	08			
				0	00	0	19			
				8	33	2	27	10	60	
2	N. N.		A vágás terüle-tén kiszállításra előkészített, de felhasználásra még fel nem dol-gozott faanyag-ból 1 drb. 15 m. hosszú és 30 cm. vastag=1.06töm. kbm. lucfenyő épületefát lopott el. 90. §. Ért. és ársz. A. 2 tét.	10	60	2	65	13	25	

Folyó számla	Az erdő-kártevő		Az erdőkártétel-nek rövid le-írása hivatkozá-sal az erdőtör-vény §-ára és ár-szabály cím és tételére	Erdei kár		Kártérítés		Összesen		Megjegyzés
	n e v e	lakhelye		K	f	K	f	K	f	
3	N. N.		2 drb. élő tölgy szarufát lopott. Az elloptott szarufák lefoglaltat-tak. 90. §. Ért. és ársz. C. 1 tét.	0	00	1	13	1	13	A pénzbüntetés azonban a lefog-lalt szarufák ér-téke és a kár-térítés együttes összegével, eb-ben az esetben 5 kor. 65 fill. egyenlő
4	N. N.		3 drb. 13 m. hosszú és 25 cm. vastag=1.91töm. kbm. épületfára alkalmas tölgy magfát lopott el. A hátraha-gyott galyfa 1 kétfogatú sze-keret tesz ki. 91. §. a) Ért. és ársz. A. 2. és B. 7.	24	87	24	87			
				—	—	3	00			
				24	87	27	87	52	74	
5	N. N.		Egymásmellől 15 drb. élő je-genyefenyő kerítéskarót lopott el. A lopás folytán hézag támadt. 91. §. b) Ért. és ársz. C. 43. tét.	3	60	3	60	7	20	

Folyó szám	Az erdő-kártevő		Az erdőkártételnek rövid leírása hivatkozással az erdőtörvény §-ára és árszabály cím és tételére	Erdei kár		Kártérítés		Összesen		Megjegyzés
	n e v e	lakhelye		K	f	K	f	K	f	
6	N. N.		Az 1909. évi vágásterületről sárjadzás végett meghagyott 3 drb tölgy fatuskót kiásta és ellopta. A tuskók fatömege együttesen 0.5 töm. kbm.-t. tesz ki. 91. §. c) Ért. és ársz. B. 6 tét.	—	50	—	50	1	00	
7	N. N.		Élő bükkfákról galyakat vágott le s az így termelt 1 kétfogatú szekér galytüzfát ellopta. 92. §. Ért. és ársz. B. 7. tét.	3	00	1	50	4	50	
8	N. N.		Egy élő lucfenyőről $\frac{1}{2}$ ürméter kérget hántott le s a kérget tanjája befedésére felhasználta. A lehántott fából 1 drb 25 m. hosszú 30 cm. vastag=1.77 töm.							

Folyó szám	Az erdő-kártevő		Az erdőkártételnek rövid leírása hivatkozással az erdőtörvény §-ára és árszabály cím és tételre	Erdei kár		Kártérítés		Összesen		Megjegyzés
	n e v e	lahelye		K	f	K	f	K	f	
			kbm. épületfa és 1 talyiga galytűzifa termelhető 92. §. Ért. és ársz. A. 2. B. 8. és E. 2. tét.	17	70 — 12 — 30					
				18	12	—	—	18	12	
9	N. N.		Egy széldöntött jegenyefenyőből 1 drb. 5 m. hosszú és 40 cm. vastag=0.63töm. kbm. fűrészrönköt lopott el. 93. §. Ért. és ársz. A. 5. tét.	8	67	—	—	8	67	
10	N. N.		Egy széldöntött jegenyefenyőből 1000 drb. fedél zsindelyt termelt és lopott el. A feldolgozott fa méretei nem lévén megállapíthatók, mennyisége sem ismeretes. 93. §. Ért. és ársz. C. 37. tét.	20	00	—	—	20	00	
11	N. N.		Egy száraz bükkfából 1 kétfogatú szán selejtes mi-							

Folyó szám	Az erdő-kártevő		Az erdőkártétel-nek rövid le-irása hivatkozás-sal az erdőtör-vény §-ára és ár-szabály cím és tételére	Erdei kár		Kártérítés		Összesen		Megjegyzés
	n e v e	lakhelye		K	f	K	f	K	f	
			nőségű bükk ha-sáb tűzifát ter-melt és lopott el. A tűzifa lefog-laltatott. 93. §. Ért. és ársz. B. 12. tét.	0	00	—	—	0	00	A pénzbüntetés a lefoglalt fa-anyag 3 koronát kitevő értékével egyenlő.
12	N. N.		A vágásterületen döntött fákról le-hántott lucfenyő kéregből 2 ür-méter kérget lopott el. 94. §. Ért. és ársz. E. 2. tét.	1	20	—	—	1	20	
13	N. N.		1 férfi teher szá-ráz falevelet lo-pott el. 94. §. Ért. és ársz. F. 10. tét.	—	12	—	12	—	24	
14	N. N.		1 női teher erdei fűvet lopott el. 95. §. Ért. és ársz. F. 6. tét.	—	26	—	—	—	26	
15	N. N.		1 hektoliter vad-almát lopott el. Az almát a fá-ról szedte le. 95. §. Ért. és F. 45. tét.	1	00	1	00	2	00	

Folyó szám	Az erdő-kártevő		Az erdőkártétel-nek rövid le-irása hivatkozás-sal az erdőtör-vény §-ára és ár-szabály cím és tételére	Erdei kár		Kártérítés		Összesen		Megjegyzés
	neve	lakhelye		K	f	K	f	K	f	
16	N. N.		1 kgr. fenyő-gyantát lopott el. 96. §. Ért. és ársz. F. 46. tét.	—	50	—	50	1	00	
17	Bába László terhelt Grósz Áron orgazda	Vermes	Bába László ál-tal egy széldön-tött lucfenyőből készített 50 drb. hangfenék desz-kát megvásárolta, habár azok lopott voltáról megvolt győződve. A felhasznált fa-anyag mennyi-sége megállapít-ható nem volt. 93. és 97. §§-ok Ért. és ársz. C. 36. tét.	20	—	—	—	20	00	A pénzbüntetés Bába Lászlóra a 93. §. Grósz Áronra nézve a 97. §. szerint sza-bandó ki.
18	N. N.		Kísérletet tett arra, hogy egy széldöntött je-genyefenyő épü-letfából 1 drb. 6 m. hosszú és 40 cm. vastag— 0.75 töm. kbm. fűrészlőket le-fűrészeljen és ellopjon.							

Folyó szám	Az erdő-kártevő		Az erdőkártételnek rövid leírása hivatkozással az erdőtörvény §-ára és árszabály cím és tételére	Erdei kár		Kártérítés		Összesen		Megjegyzés
	n e v e	lakhelye		K f	K f	K f	K f	K f	K f	
			Az eltulajdonítani szándékolt rönk fűrészelésénél éretvén, fűrésze elvéttetett s utasítottatott, hogy szekerével együtt az erdőből távozzon el. Az utasításnak megfelelt. 99. Ért. és ársz. A. 5. tét.	0	00	—	—	0	00	Az ellopni szándékolt rönk 10 kor. 32 fillért kitevő értéke szolgál alapul a pénzbüntetés kiszabásánál
19	N. N.		Legeltetési tilalom alatt nem álló bükk szálerdőben 3 drb. szarvasmarhát jogtalanul legeltetett. A legeltetés 1/2 napon át tartott. 100. §. Ért. és ársz. H. 1 tét.	—	—	1	50	1	50	
20	N. N.		15 éven alóli, legeltetési tilalom alatt álló tölgy sarj erdőben, 3 drb. szarvasmarhát legeltetett. 100. Ért. és ársz. H. 1 tét.	—	—	5	88	5	88	

Folyó számla	Az erdő-kártevő		Az erdőkártételnek rövid leírása hivatkozással az erdőtörvény §-ára és árszabály cím és tételére	Erdei kár		Kártérítés		Összesen		Megjegyzés
	n e v e	lakhelye		K	f	K	f	K	f	
21	N. N.		6 éven alóli mesterséges fenyő ültetésben 10 drb. juhot legeltetett, miközben a juhok 20 drb. 5 éves lucfenyő csemétét rágtak le. 100 §. Ért. és ársz. H. 7 és D. 9 tét.			4	40			
							40			
						4	80	4	80	
22	Földes József pásztor, Berendy Sándor földbirtokos felelősgazda	Vermes	4 éves tölgy ültetésben több napon át 30 drb. szarvasmarhát legeltetett. A legeltetett terület kiterjedése 4.00 kat. hold. Az ültetésnek 80%-a lerágás és letaposás folytán elpusztult. 100 és 84 §§-ok Ért. és ársz. H. 1 és D. 7 tét.			58	80			A panasz a kir. járásbirósághoz adandó be.
						243	20			
						302	00	302	00	
23	N. N.		Juhokkal való áthajtásszerű legeltetésre kijelölt 10 éves fenyőfiatalosban 5 drb.							

Folyó szám	Az erdő-kártevő		Az erdőkártétel- nek rövid le- írása hivatkozás- sal az erdőtör- vény §-ára és ár- szabály cím és tételére	Erdei kár		Kártérítés	Összesen		Megjegyzés
	n e v e	lakhelye		K	f	K	f	K	
			kecskét legelte- tett 101. §. Ért. és ársz. H. 3 tét.	.	.	6 80	6 80		
24	N. N.		A birtokán felü- gylet nélkül ha- gyott 10 drb. juh a szomszé- dos kincstári tölgyszálerdőben széledt el s ott mintegy két óra hosszat legelt. 103 §. Ért. és ársz. H. 7 tét.	.	.	1 50	1 50		
25	N. N.		A tulajdonához tartozó legelőn legeltetett 50 drb. juhot a rendki- vüli erős jégeső elől a szomszé- dos kincstári tölgyszálerdőbe volt behajtani kénytelen 103 §. Ért. és ársz. H. 7 tét.	.	.	7 50	7 50		A kár iránti igény polgári bi- rói uton érvé- nyesíthető
26	N. N.		Egy élő tölgyfát meggyűrűzött, úgy, hogy a fa rövid időn belől ki fog száradni.						

Folyó szám	Az erdő- kártévő		Az erdőkártétel- nek rövid le- írása hivatkozás- sal az erdőtör- vény §-ára és ár- szabály cím és tételre	Erdei kár		Kártérítés		Összesen		Megjegyzés
	n e v e	lakhelye		K	f	K	f	K	f	
			A meggyűrűzött fából 1 drb. 14 m. hosszú és 30 cm. vastag=0.99töm. kbm. épületfa és 1 talyiga galytüzifa termelhető 105. §. Ért. és ársz. A. 2. és P. 8. tét.			12 89	76			
						13 65		13 65		
27	N. N.		A lombnak juhokkal való fel- etetezése végett 50 drb. élő ber- kenye karót vá- gott le. 105. §. Ért. és ársz. C. 43 tét.			12 00		12 00		
28	N. N.		5 drb. jegenye fenyő szarufát a csucsig legalya- zott. A fák ennek folytán rövid időn belül ki- fognak száradni. 105. §. Ért. és ársz. C. 1 tét.			6 30		6 30		
29	N. N.		A 16 ürméter bükkhasáb tüzi- fát tartalmazó							

Folyó szám	Az erdő- kártévő		Az erdőkártétel- nek rövid le- írása hivatkozás- sal az erdőtör- vény §-ára és ár- szabály cím és tételére	Erdei kár		Kártérítés		Összesen		Megjegyzés
	n e v e	lakhelye		K	f	K	f	K	f	
			5-ik számú sa- rangot szét- hányta. Összera- kása 2 férfi nap- számot vett igénybe. 106. §. Ért. és ársz. G. 3 tét.	.	.	3	20	3	20	
30	N. N.		Szántóföldjéről a köveket az er- dőbe dobálta be. A kövek össze- gyűjtése és el- hordása 1 férfi napszámot vett igénybe 107. §. Ért. és ársz. G. 3 tét.	.	.	1	60	1	60	
31	N. N.		A községi vágás használatára megállapított szerda nap he- lyett pénteken szállított 1 sze- kér tűzifát a vá- gásból. 108 §.	.	.	.	.	.	.	
32	N. N.		Az alomgyűjtés- nél vasgereklyét használt 108. §.	.	.	.	.	.	.	

Folyó szám	Az erdő-kártevő		Az erdőkártétel-nek rövid le-írása hivatkozá-sal az erdőtör-vény §-ára és ár-szabály cím és tételére	Erdei kár		Kártérítés		Összesen		Megjegyzés
	n e v e	lakhelye		K	f	K	f	K	f	
33	N. N.		Az erdőben ger-jesztett tüzet tá-vozáskor nem oltotta el. 109 §.	.	.	.	.	.	.	
34	N. N.		A községi vágás-területen a fenn-álló tilalom el-lenére 15 drb. gerendát faragott ki. A forgács ösz-szegyűjtése és elégetése 1 férfi napszámot vett igénybe. 111 §. Ért. és ársz. G. 3 tét.	.	.	1	60	1	60	
35	N. N.		Az erdőben ger-jesztett tüzet el-távozáskor nem oltván el, ebből erdőégés támadt, mely 120 drb. élő tölgyfakarót és 5 drb. élő tölgy szarufát pusztított ei. 112 §. Ért. és ársz. C. 1 és 43 tét.	.	.	28	80	28	80	A panasz elbi-rálása a kir. bi-róság hatáskö-réhez tartozik.
36	N. N.		Marháit a betil-tott régi úton hajtotta el. 113. §.	.	.	.	.	.	.	

Folyó szám	Az erdő- kártévő		Az erdőkártétel- nek rövid le- írása hivatkozás- sal az erdőtör- vény §-ára és ár- szabály cím és tételére	Erdei kár		Kártérítés		Összesen		Megjegyzés
	n e v e	lakhelye		K	f	K	f	K	f	
37	N. N.		Az erdőben a közúton kívül találtatván, fejszéje elvéstetett s mint ismeretes erdő-kártévő az erdőből kiutasítatott. A kiutasító meghagyásnak nem tett elegett. 114. §.	.	.	.	.	.	.	
38	Pap Gábor	Vermes	Faeladási igazol- vány nélkül Márté Simon ver- mesi lakosnak 2000 drb. fedél- zsindelyt adott. 116 §.	.	.	.	.	.	.	
39	Márté Simon	"	Pap Gábor ver- mesi lakostól fa- eladási igazol- vány nélkül 2000 drb. fedél- zsindelyt vásá- rolt 116 §.	.	.	.	.	.	.	

IV.

Besztercze-Naszódvármegye.

1 Szám 191 év.

Besenyői járási m. kir. erdőgondnokság.

Becslevél példa.

Vermes község tulajdonát képező Meszesoldal nevű erdőrészben elkövetett erdei kihágásról.

A kihágó neve lakhelye és életkora	Tanuk nevei és lakhelye	A k i h á g á s		Az erdőbirtokost megillető				Büntetés	Eljárási és tár- gyalási költség		Megjegyzés
		ideje	le i r á s a	kár ér- téke	kártéri- tés	hajtó pénz	összeg				
				K f	K f	K f	K f	K f	K f	K f	
Veres Péter szolga, 27 éves, Kiss András felelős gazda Vermes	Imre János járási erdőőr	1910. évi január hó 5-én	1 drb. 12 m. hosszú és 26 cm. vastag = 0.64 töm. kbm. élő tölgy épületfát lopott el. A hátrahagyott galyfa 1 kézi szánt tesz ki. Tetten éretett. 1879. XXXI. t.-c. 84 és 90 §§-ok. Ért. és ársz. A. 2 és B. 8 tét.	8 33	2 27	.	.	10 60	.	.	.

Beszterczén, 1910. évi február hó 1-én.

(P. H.)

N. N.

m. kir. erdőmérnök.

Panasz minta.

V.

Tekintetes

járási főszolgabíró úrnak
községi előjáróságnak
városi tanácsnak

Az 1879. évi XXXI. t.-c. 136. §-ának utolsó bekezdése alapján bemellékelek az erdei kihágásokról az érték- és árszabályzat értelmében kiállított drb. becslevelet.

A becslevelekben feljegyeztem a terhelt nevét, lakóhelyét és életkorát; a cselekmény megnevezését, elkövetésének helyét, idejét és egyéb körülményeit, az okozott kárt, ugyszintén a terhelten kívül a kihágás következményeiért az 1879. évi XXXI. t.-c. 84. §-a értelmében felelős személy nevét és lakóhelyét.

Mindazon kihágási esetekre nézve, a melyek csak magánindítványra üldözhetők, a kihágók megbüntetését, továbbá az okozott kár és költségek, valamint a tárgyaláskor felszámítandó eljárási költségek megítélését kérem.

Kelt 19 hó

.....
m. kir. erdőmérnök.

191.....kih.....szám. VI. mint rendőri büntető bíróság.

Büntetőparancs.

.....(név).....(állás vagy foglalkozás).....lakos ellen.....feljelentése.....alapján azért, hogy.....községben magánindítványa.....191.....év.....hó.....napján.....

.....§-ába ütköző kihágás miatt.....alapján korona pénzbüntetést állapítok meg és meghagyom, hogy ezt az összeget.....15 nap alatt fizesse le.

Az erdei károsítás miatt arra kötelezem, hogy az érték és árszabályzat szerint kárösszegcímén.....K.....f, az eltulajdonított dolog értéke címén.....K.....f, hajtópénz címén.....K.....f. összesen.....korona.....fillért 15 nap alatt.....részére fizessen meg.

A megállapított pénzbüntetés.....

.....illeti és azt behajthatlansága esetében a rendőri büntető bíróság az.....t.-c.§-a értelmében.....elzárásra.....köz munkára fogja átváltoztatni.

Figyelmeztetés.

A terhelt jogosítva van a büntetőparancs mellőzését és a tárgyalás megtartását kérni, vagy ha a cselekmény elkövetését nem tagadja, hanem csupán a büntetést vagy annak nagyságát kifogásolja, a büntetőparancs ellen fellebbezéssel élhet. Ha a terhelt a büntetőparancs kézbesítése alkalmával vagy az ezt követő naptól számított 15 nap alatt az ügy tárgyalását szóval vagy írásban nem kérelmezi vagy a büntetőparancs ellen nem fellebbez, büntetőparancsot végre fogják hajtani.

Ha a terhelt a büntetőparancsban megnyugszik, a kiszabott pénzbüntetés megfizetésére halasztást kérhet, vagy részletfizetés megengedését kérheti. A tárgyalás iránti kérelmet és a büntetőparancs ellen a fellebbezést a terheltnek törvényes képviselője, valamint házastársa is előterjesztheti.

.....191.....hó.....n.

N. N.

szolgabíró, mint rendőri büntető bíró.

VII.

Kivonat.

A m. kir. belügyminiszternek és a m. kir. igazságügyminiszternek 65.000/1909. B. M. számú re. decretéből.

a rendőri büntető eljárás egységes szabályozása tárgyában.

A közigazgatási hatóságok hatáskörébe utalt összes kihágási ügyekre vonatkozó rendőri büntető eljárást a bűnvádi perrendtartás életbeléptetéséről szóló 1897. XXXIV. t.-cz. 28. §-ában és a közigazgatási eljárás egyszerűsítéséről szóló 1901. XX. t.-cz. 22. §-ában foglalt felhatalmazás alapján a következőkben szabályozzuk:

ELSŐ CZÍM.

Eljárás a rendőri büntető bíróságok előtt.

Első fejezet.

Általános rendelkezések.

I. Hatóságok, hatáskör és illetékesség.

1. §.

A rendőri büntető bíróságok hatáskörébe utalt kihágási ügyekben (2. §.) a büntető birói hatalmat a közigazgatási eljárás egyszerűsítéséről szóló 1901. XX. t.-cz. 13., 15. és 16. §-a, továbbá a határrendőrségről szóló 1903. VIII. t.-cz. értelmében a következő hatóságok gyakorolják:

I. Elsőfokon :

1. kis- és nagyközségekben a főszolgabíró, illetőleg a szolgabíró ;

2. rendezett tanácsú és törvényhatósági joggal felruházott városokban a rendőrkapitány, illetőleg helyettese, ezek akadályoztatása esetében a tanács által e részben megbízott tisztviselő stb.

II. Másodfokon :

1. kis- és nagyközségekben és rendezett tanácsú városokban az alispán ;

2. törvényhatósági joggal felruházott városokban a tanács stb.

2. §.

Rendőri büntető eljárás alá és a közigazgatási hatóságok, mint rendőri büntető bíróságok hatásköréhez tartoznak, a menyiben az e rendelet Második Czimében szabályozott községi bírósági eljárásnak nincs helye

2. azok a kihágások, a melyeket más törvények a közigazgatási hatóságok hatásköréhez utasítanak.

3. §.

A hatóság hivatalból vizsgálja meg, hogy az ügy hatáskörébe és illetékessége alá tartozik-e.

A nem illetékes rendőri büntető bíróság is köteles területén azokat a cselekményeket elrendelni és foganatosítani, a melyeknél a késedelem veszélylyel jár.

4. §.

Az eljárásra rendszerint az a rendőri büntető bíróság illetékes, a melyiknek területén a terhelt a kihágást elkövette.

Ha a kihágás elkövetésének helye több rendőri büntető bíróság területére vagy több rendőri büntető bíróság területének határára esik, vagy bizonytalan, hogy a terhelt a kihágást melyik rendőri büntető bíróság területén követte el: az eljárásra az a

rendőri büntető bíróság illetékes, a melyiknek területén a kihágás befejezést nyert, vagy a melyik az ügyben valamely intézkedéssel vagy határozattal a másikat megelőzte.

Az a rendőri büntető bíróság, a melyiknek területén a terhelt lakik vagy tartozkodik, a más rendőri büntető bíróság területén elkövetett kihágás elbírálására is illetékessé válik, ha a kihágást nála jelentették fel és a feljelentett az első hatósági intézkedés közlésétől számított három nap alatt, legkésőbb azonban első kihallgatásáig illetékességi kifogást nem tesz. A kifogás a kézbesítő ivre is rájegyezhető.

Az elkövetés helye szerint illetékes rendőri büntető bíróság a hozzá áttett ügyet nem utasíthatja vissza.

E §. szabályai nem érintik egyes törvényeknek azokat a rendelkezéseit, a melyek kivételes illetékességet állapítanak meg.

6. §.

A tettes bírósága illetékes a részesre is.

7. §.

A terhelt ellen ugyanannál a rendőri büntető bíróságnál folyamatban levő kihágási ügyeket együttes tárgyalás és eldöntés végett lehetőleg egyesíteni kell.

Ha az ügyek összefüggése alapján vagy egyéb fontos okból szükségesnek mutatkozik, a terhelt ellen több egyenlő hatáskörű rendőri büntető bíróság előtt folyamatban levő ügyeket is szabad egyesíteni.

Az egyesítésre és a további eljárásra az a rendőri büntető bíróság jogosult, a melyik a súlyosabban büntetendő kihágásra nézve illetékes, kétség esetében pedig az, a melyik a többit megelőzte.

A rendőri büntető bíróságnak joga van az egyesítést mellőzni vagy megszüntetni.

Az egyesítés, valamint mellőzése vagy megszüntetése kérdésében hozott végzés ellen felfolyamodásnak nincs helye.

Az elsőfoku rendőri büntető bíróságnak nem szabad az

előtte folyamatban levő ügygyel olyan ügyet egyesíteni, a melyben az első foku rendőri büntető bíróság már ítéletet vagy megszüntető végzést hozott.

8. §.

Ha a tettest vagy a részest a kir. bíróság hatáskörébe tartozó oly büntetendő cselekmény is terheli, a mely a rendőri büntető bíróság előtt folyamatban levő kihágási ügygyel elválaszthatatlanul összefüggésben áll és a melyben a kir. bíróság még ítéletet vagy megszüntető végzést nem hozott: az ügyet a kihágás elbírálása nélkül az illetékes kir. ügyészséghez vagy kir. járásbírósághoz kell áttenni. Az áttételt mellőzni kell, ha a kir. bíróság hatáskörébe tartozó cselekmény magánindítványra üldözendő és a jogosult indítványa hiányzik.

Ha az ügyek között az előbbi bekezdésnek megfelelő összefüggés nincs, vagy ha nem a kihágás tettese vagy részese ellen, hanem más egyén ellen forognak fenn a kir. bíróság hatáskörébe utalt büntetendő cselekmény jelenségei: a rendőri büntető bíróság az áttételt mellőzi, s a mennyiben az eljárás megindítása végett szükséges, a kir. ügyészséget vagy a kir. járásbíróságot a vonatkozó iratok hiteles másolatának átküldésével értesíti. Ekként kell eljárni akkor is, ha rendőri büntető eljárás alá nem tartozó oly cselekmény jelenségei merülnek fel, a mely más közigazgatási hatóságnak hatáskörébe vagy illetékessége alá tartozó közigazgatási intézkedést tesz szükségessé.

9. §.

Ha a kir. bíróság a rendőri büntető bíróság hatáskörébe tartozó oly kihágási ügyet, a mely az ügyek összefüggése vagy súlyosabb minősítés alapján eléje került, elbírálás végett a rendőri büntető bíróságnak enged át: ez az ügyet vissza nem utasíthatja.

10. §.

Az elsőfoku rendőri büntető bíróságok közt felmerülő hatásköri és illetékességi összeütközések felett a másodfoku bíróság végérvényesen határoz, ha ez az elsőfoku rendőri büntető

biróságoknak közös fellebbviteli hatósága. Ha az összeütközés másodfoku hatóságok közt vagy oly elsőfoku rendőri büntető bíróságok közt merült fel, a melyeknek másodfoku hatóságai különbözök: a kihágási ügy harmadfoku elbírálására hivatott miniszter határoz; és ha az ügyben harmadfokon több miniszter van az eljárásra hivatva vagy az összeütközés a harmadfoku hatóságok közt merült fel: az összeütközést ezek a miniszterek egyetértve dönten el, megegyezés hiányában pedig a minisztertanács határoz.

11. §.

A közigazgatási hatóság mint rendőri büntető bíróság és a rendes (királyi) bíróság vagy a közigazgatási bíróság között felmerült hatásköri összeütközéseket az 1907. LXI. t.-cz. értelmében a hatásköri bíróság dönti el.

12. §.

A közvetlen fellebbviteli hatóság a felek bármelyikének indítványára vagy a rendőri büntető bíróság indokolt előterjesztésére az illetékes helyett a hatósága alá tartozó rendőri büntető bíróságok közül más hasonló hatáskörű rendőri büntető bíróságot küld ki:

1. ha az illetékes hatóság kizárás okából nem járhat el (39., 42. §§.);

2. ha az illetékes hatóságtól részrehajlatlan eljárás vagy határozat nem várható (40—42. §§.)

A tiszti ügyész, szakképviselő vagy a rendőri büntető bíróság indokolt előterjesztésére más rendőri büntető bíróságot szabad kiküldeni akkor is, ha ez a közbéke vagy a közbiztonság érdekében szükséges.

Ha a másodfoku hatóság helyett kell másikat kiküldeni vagy ha az ugyanazon másodfoku hatóság alá tartozó rendőri büntető bíróságoknak egyike sem lenne kiküldhető: a biróküldés kérdésében a kihágási ügy harmadfoku elbírálására hivatott miniszter határoz és ha több miniszter lenne erre hivatott, ezek egyetértve határoznak. Megegyezés hiányában vagy ha a har-

madfoku hatóság helyett kell másikat kiküldeni, a minisztertanács dönt.

14. §.

A fegyveres erőnek és a csendőrségnek katonai büntető és fegyelmi szabályok alatt álló tagja ellen oly kihágás miatt, a melytől az alatt az idő alatt követ el, a midőn a törvény értelmében katonai büntető és fegyelmi szabályok alatt áll, a rendőri büntető bíróság rendszerint nem járhat el, hanem az ily kihágásra vonatkozó feljelentést a lefoglalt bűnjelekkel és az iratokkal együtt a terhelt elüljáró parancsnokságához kell átküldeni és erről a feljelentőt értesíteni kell.

Ily kihágás miatt utóbb, a midőn a terhelt már nem áll katonai büntető és fegyelmi szabályok alatt, a rendőri büntető bíróság csak akkor indíthatja meg az eljárást, ha a kihágás tárgyában annak idején az elüljáró parancsnokság vagy az illetékes katonai bíróság nem tett intézkedést és az elévülés még be nem állott.

Az első bekezdés szabálya alá esnek nevezetesen a fegyveres erőnek és a csendőrségnek tényleges szolgálatban álló tagjai a tényleges szolgálati idő tartama alatt; továbbá a fegyveres erőnek nem tényleges állományába tartozó egyének a behívó parancs kézbesítésének vagy törvényszerű kihirdetésének napjától, vagy ha a behívás meghatározott napra szól, ettől a naptól kezdve, ha pedig a jelentkezés előbb történt, ugyszintén azok, a kik önként lépnek a tényleges szolgálatba, a jelentkezés napjától kezdve; valamint a nem tényleges állományu egyének a katonailag büntetendő oly kihágások tekintetében, a melyeket az ellenőrzési szemle (tisztai bemutatás) ideje alatt, vagy pedig tisztai (katonai hivatalnoki) minőségben katonai egyenruhában követtek el.

Az említett időpontok előtt elkövetett kihágások miatt, ugyszintén az ellenőrzési szemle (tisztai bemutatás) ideje alatt vagy tisztai (katonai hivatalnoki) minőségben katonai egyenruhában nem tényleges állományu egyén által elkövetett oly kihágások miatt, a melyek katonailag nem büntethetők, valamint a tényleges szolgálatból, illetőleg a kincstári ellátásból való szabályszerű kilépés

után elkövetett kihágások miatt a rendőri büntető bíróságok járnak el.

Ha kétség merül fel, hogy a rendőri büntető bíróság a terhelt ellen e §. értelmében eljárhat-e, a belügyminiszterhez jelentést kell tennie.

2. Az eljárásban résztvevő személyek; vád és védelem.

17. §.

Felek e rendelet Első Czime értelmében: a vád képviselőjére jogosultak és a terhelt.

A vád képviselőjére jogosultak: a hivatalból üldözendő kihágások esetében a tiszti ügyész, a szakképviselő és a sértett; a magánindítványra üldözendő kihágások esetében pedig a sértett mint magánvádló.

Szakképviselők: azok a testületek, bizottságok és közegek, a kiket külön törvények vagy miniszteri rendeletek közegészségügyi, közgazdasági, közforgalmi vagy egyéb különleges közérdekek képviselőjére feljogosítanak. Ezeknek jegyzékét időről-időre a belügyminiszter rendeletben közli a rendőri büntető bíróságokkal.

Sértett az, a kinek bármely jogát sértette vagy veszélyeztette az elkövetett kihágás. Sértett a kiskoru vagy gondnokság alatt álló sértettnek, valamint a sértett jogi személynek törvényes képviselője is.

Terhelt az, a ki ellen a rendőri büntető eljárás folyik.

Magánindítványra jogosult az a sértett, a kinek indítványától függ az eljárás megindítása.

Feljelentő az, aki valamely kihágást a hatóság tudomására juttat.

18. §.

A vádat az erre jogosultak az eljárásban képviselhetik és a vád képviselőjében az e rendeletben meghatározott jogokat gyakorolják

Tiszti ügyész.

20. §.

A közvádat a hatóságuk területén működő rendőri büntető-bíróságok előtt rendszerint a törvényhatósági tiszti ügyészek és a városi ügyészek, a m. kir. államrendőrség előtt pedig a belügyminiszter által kinevezett ügyészi megbizottak képviselik.....

A közvád képviselőjére a belügyminiszter engedélyével ügyészi megbizottakat is szabad alkalmazni.

21. §.

Ügyészi megbizott csak ügyvéd, ügyvédjelölt, jogi- vagy államtudományi doktor, avagy közigazgatási közszolgálatban álló vagy a közszolgálatból kilépett oly tisztviselő lehet, a ki legalább a jog- vagy államtudományi államvizsgát letette és egy éven át rendőri, közigazgatási vagy bírósági szolgálatban volt.

23. §.

A tiszti ügyész közérdekből bármely hivatalból üldözendő kihágás esetében felléphet a vád képviselőjében stb.

A tiszti ügyésznek joga van az iratokat megtekinteni, indítványokat tenni, a tárgyaláson részt venni és a határozatok ellen jogorvoslatokkal élni.

24. §.

A tiszti ügyésszel kivatalból közölni kell.....

3. hivatalból üldözendő kihágás tárgyában hozott minden oly ítéletet, a mely a kiszabott büntetés végrehajtásának feltételes felfüggesztését mondotta ki;

4. hivatalból üldözendő kihágás tárgyában ujrafelvétel esetében hozott minden oly határozatot, a mely az alapeljárás során hozott jogerős határozattól eltér;

5. a külön jogerős ítéletekkel kiszabott több elzárásbüntetésnek összbüntetésbe foglalása tárgyában hozott minden határozatot (226. §.) stb.

27. §.

A vád képviseletében fellépő tiszti ügyész a tárgyalás be-
rekesztéséig bármikor lemondhat a vád képviseletéről, ha meg-
győződése szerint a cselekmény nem büntethető vagy az eljárás
sikeréhez szükséges bizonyíték nem szerezhető meg.

A tiszti ügyésznek a vád képviseletéről való lemondása az
eljárás folytatását nem akadályozza.

28. §.

Azokat az eseteket, a melyekben a tiszti ügyésznek mint
közvádlnak közreműködése szükséges, és ezekben az esetekben
a vád képviseletének részletes szabályait külön rendelet fogja
meghatározni.

29. §.

A közvád képviseletével felmerült költséget a felekkel szem-
ben nem szabad megállapítani.

A hatóság pénztárával szemben sem szabad a közvád kép-
viseletéből kifolyólag költséget felszámítani, míg azt az e részben
külön kiadandó rendelet szabályozni nem fogja.

Szakképviselő.

30. §.

A szakképviselő az általa képviselt érdekkört érintő bár-
mely kihágás miatt, mely hivatalból üldözendő, felléphet a vád
képviseletében s ugyanazokat a jogokat (23. §., 24. §. második
bekezdése, 25., 27. §§.) gyakorolja mint a tiszti ügyész.

Ha azonban a tiszti ügyész a vád képviseletében fellép, a
szakképviselőt a vád képviseletében csak kisegítő hatáskör illeti;
ennek érvényesítése végett joga van az iratokat megtekinteni, a
tárgyaláson részt venni, a vád tárgyában kiegészítő- vagy pót-
indítványokat tenni, a határozatok ellen a megengedett jogorvos-
latokkal élni.

Sértett.

31. §.

A sértett hivatalból üldözendő bármely kihágás miatt a tárgyalás befejezéséig felléphet a vád képviselőjében s ugyanazokat a jogokat gyakorolja, a melyek a magánindítványra üldözendő kihágás esetében a sértettet mint magánvádlót megilletik (32., 33. §§.), azonban a vádat hatályosan el nem ejtheti és a vád képviselőtéről való lemondása az eljárás megindítását vagy folytatását nem akadályozza.

Ha a tiszti ügyész vagy a szakképviselő a vád képviselőjében fellép, a sértettet csak kisegítő hatáskör illeti; ennek érvényesítése végett az iratokat az elsőfoku rendőri büntető bíróságnál megtekintheti, a tárgyalásra őt meg kell idézni, a vád tárgyalásban kiegészítő vagy pótindítványokat tehet s a határozatok ellen a megengedett jogorvoslatokkal élhet.

Az előbbi bekezdésben meghatározott jogok a sértett magánjogi igényének érvényesítése végett is megilletik; ezenfelül magánjogi igényének bizonyítására is szabad adatokat szolgáltatnia és indítványokat tennie.

Magánvádló.

32. §.

Magánindítványra üldözendő kihágás esetében a vádat a sértett mint magánvádló képviseli.

A magánvádlónak joga van az iratokat az első foku rendőri büntető bíróságnál megtekinteni, a tárgyalásra meg kell őt idézni, joga van továbbá indítványokat tenni, az ítélet kihirdetése előtt vádját elejteni és a határozatok ellen a megengedett jogorvoslatokkal élni.

Ha a magánvádló vádját elejtette, az eljárást meg kell szüntetni. (151. §. 1. pontja).

A vádat a magánvádló részéről elejtettnek kell tekinteni, ha magánindítványát visszavonja, a rendőri büntető eljárás megszüntetését indítványozza vagy a magánvád képviselőtéről lemond, ugyyszintén ha az ügy tárgyalásán idézés daczára, sem személyesen,

sem meghatalmazott által nem jelent meg vagy oly határidőt, mely számára az eljárás megszüntetésének terhével volt kitűzve, elmulasztott és meg nem jelenését vagy mulasztását előzetesen ki nem mentette.

A magánvádló halála esetében fel- vagy lemenő ágbeli rokona, testvére, házastársa vagy örököse a halál napjától számított tizenöt nap alatt a vád fenntartását bejelentheti.

Terhelt.

34. §.

A terhelt a vád ellen személyesen védekezhetik és védelmét meghatalmazottra is bízhatja stb.

Meghatalmazott.

35. §.

A magánvádló, a sértett vagy jogutódjuk és a terhelt meghatalmazottal képviseltethetik magukat azoknál az eljárási cselekményeknél, a melyekre nem személyes megjelenés kötelezettségével idézték; meghatalmazott közreműködését azonban személyes megjelenésük esetében is igénybe vehetik.

Meghatalmazottat a törvényes képviselő is választhat, a terhelt helyett azonban csak akkor, ha ő ezzel a jogával nem élt.

A meghatalmazott megbízója nevében jár el és annak jogait gyakorolja.

A meghatalmazást bármikor szabad visszavonni.

36. §.

Meghatalmazott lehet ügyvéd, ügyvédjelölt, továbbá a megbízónak oly férfi hozzátartozója (129. §. 1. pontja), munkaadója vagy alkalmazottja, a ki önjogu vagy élete huszadik évét már betöltötte.

Az egyenes ágon rokonok és a házastársak egymást mint meghatalmazottat, nemükre való tekintet nélkül, képviselhetik.

Nem lehet meghatalmazott az eljáró rendőri büntető bírónak hozzátartozója (129. §. 1. pontja) és az, a kit az ügyben mint tanut vagy szakértőt kell kihallgatni.

Ha a meghatalmazott nem ügyvéd vagy üdvédjelölt és előadása érthetetlen vagy a hatóság előtt illetlenül viseli magát, a rendőri büntető bíróság őt visszautasíthatja.

37. §.

Meghatalmazottat hitelt érdemlő alakban kiállított iratban vagy a rendőri büntető bíróság előtt szóval lehet vallani. A szóbeli meghatalmazást a jegyzőkönyvben fel kell jegyezni.

Írásbeli vagy a rendőri büntető bíróság előtt szóval adott meghatalmazásra nincs szükség, ha meghatalmazottként a 36. §. második bekezdésében megjelölt személyek valamelyike lép fel és meghatalmazását idézőlevél felmutatásával vagy bármely más módon valószínűvé teszi.

A kiskorut és a gondnokoltat törvényes képviselője, a jogi személyt az, a ki képviseletére a törvény szerint hivatva van, továbbá az őstermelés, különösen az erdő- és mezőgazdaság, az ezekre vonatkozó munkásügy, a cselédügy és a vízrendészet körébe tartozó kihágási ügyekben a sértettet erdőkezelő-tisztje, gazdatisztje, más gazdasági kezelője vagy megbízottja, külön meghatalmazás nélkül is képviselheti és a magánvádra üldözendő kihágások miatt vádat is emelhet.

38. §.

A meghatalmazással járó költség, hacsak a törvény kifejezetten másként nem rendelkezik, sem az ellenféllel szemben, sem a megbízó irányában meg nem állapítható.

Ha a fél helyett a meghatalmazott jár el, a felet, mint ilyent az ellenféllel szemben megillető költséget (210. §. 2. pontja) a meghatalmazott felszámíthatja.

3. Hatósági tagok kizárása és mellözése.

39. §.

Az ügyben mint rendőri büntető bíró, jegyzőkönyvvezető, tiszti ügyész vagy szakképviselő sem az első-, sem a felsőfokon nem járhat el:

1. a terhelt és a sértett;
2. a ki a terheltnek vagy a sértettnek hozzátartozója (129. §. 1. pontja);

3. a ki az ügyben a terhelt, a sértett vagy a magánvádló meghatalmazottjaként közreműködött;

4. a ki az ügyben mint tanu vagy szakértő ki volt hallgatva.
Mint rendőri büntető bíró nem járhat el továbbá az a ki az ügyben a vád képviselőjében működött közre.

A felsőfoku elintézésből ki van zárva még az is, a ki az ügy alsófoku elintézésében közreműködött.

A kizárási okot a rendőri büntető bíróság mind az első, mind a felsőfokon hivatalból veszi figyelembe, akár tettek a felek a miatt kifogást, akár nem.

A ki a reá vonatkozó kizárási ok ellenére tudva eljár, fegyelmi felelősségén felül az okozott költséget is megtéríteni köteles.

40. §.

Bármelyik fél kifogására a 39. §-ban meghatározott eseteken kívül is mellőzni kell azt a hatósági tagot, a kinek elfogultlansága ellen alapos okot hoznak fel és azt valószínűvé teszik.

A hatósági tag ellen az eljárás megindítása után tett bünvádi vagy fegyelmi feljelentés, vagy a hivatalos eljárás közben szóval vagy beadványban használt sértő kifejezések magukban véve mellőzés okául nem szolgálhatnak.

A hatósági tag az ok előadása mellett maga is kérheti mellőzését, ha magát elfogultnak érzi.

41. §.

A fél az elsőfoku rendőri büntető bíróság tagjának elfogultsága miatt csak a tárgyalás megkezdéséig, a felsőfoku hatóság tagja ellen pedig a jogorvoslat elintézéséig tehet kifogást.

42. §.

A kizárt vagy elfogult tag helyett ugyanannak a hatóságnak erre jogosított más tagja jár el.

Ha kizárás vagy elfogultság miatt a hatóságnak egyik tagja sem járhatna el vagy társasbírósnál a tanács határozatképes számban nem volna megalakítható: a 12. §. értelmében bíróküldésnek van helye.

4. Magánjogi igények.

43. §.

A sértett vagy jogutódja a kihágásból eredő kártérítési követelését a terhelt ellen a rendőri büntető eljárás során a tárgyalás befejezéséig érvényesítheti, ha a követelés tárgyának értéke járulékok nélkül száz koronát meg nem halad vagy a jogosult ezt meg nem haladó összeggel megelékszik és a cselekmény a kár nagyságára tekintettel a törvény szerint súlyosabb minősítés alá nem esik.

A rendőri büntető bíróság az előtte érvényesített kártérítési követelés tárgyalását és eldöntését mellőzni köteles, ha a felől a polgári bíróság vagy más hatóság már ítélt vagy előttük eljárás van folyamatban.

Ha a kártérítési követelés tisztázása bővebb bizonyítást tenne szükségessé vagy a rendőri büntető eljárást más okból jelentékenyen késleltetné, a rendőri büntető bíróság a 44. §-ban meghatározott eseteken kívül a követelést polgári perútra utasíthatja. Az e tárgyban hozott határozat ellen jogorvoslatnak nincs helye.

Érintetlenül maradnak egyes törvényeknek azok a rendelkezései, a melyek a kártérítési követelést száz koronánál kisebb vagy nagyobb értékig vagy az értékre tekintet nélkül utalják a rendőri büntető eljárásra, vagy a melyek a kihágással kapcsolatos kártérítési és egyéb követeléseknek a kihágási ügygyel együttes tárgyalását és eldöntését rendelik.

45. §.

A rendőri büntető bíróság a kár mennyiségét az összes körülmények figyelembe vételével legjobb belátása szerint állapítja meg, szakértőket hallgathat meg és más bizonyításfelvételt vagy tudakozódásokat is hivatalból fogatosíthat.

A mezőrendőri és az erdei kihágásokból származó károk (eltulajdonított értékek) megbecslésére és megállapítására az erre vonatkozó külön szabályok irányadók.

46. §.

A rendőri büntető bíróság az eljárás bármely szakában megkísérelheti a magánjogi igényre nézve felmerült jogvitának és az egyes vitás kérdéseknek egyezség útján való elintézését.

A magánjogi igény tárgyában létrejött egyezség vagy az igény visszavonása a rendőri büntető eljárást nem akadályozza.

47. §.

A rendőri büntető bíróság a rendőri büntető eljárás megszüntetése vagy a terhelt felmentése esetében, az érvényesített magánjogi igény tárgyában csak akkor határoz, ha az a törvény szerint a rendőri büntető eljáráson kívül is a rendőri büntető bírósággént eljáró közigazgatási hatóságnak hatáskörébe tartozik.

Büntető parancsban magánjogi igény csak a 63. §-ban meghatározott kivételes esetekben állapítható meg.

Második fejezet.

Az eljárás megindítása.

48. §.

A sértett (károsult, magánfél) indítványára, panaszára vagy fellépésére üldözendő kihágás miatt a rendőri büntető eljárás csak akkor indítható meg, ha azt a jogosult vagy meghatalmazottja kérte (magánindítvány, magánvád). Minden más kihágás miatt az eljárást hivatalból kell megindítani bárkinek feljelentése (50. §.) alapján.

Ha kétséges, hogy a feljelentett kihágás magánindítványra vagy hivatalból üldözendő-e, első sorban az e részben döntő adatokat kell megállapítani.

49. §.

A hatóságok és a hatósági közegek kötelesek a hivatali hatáskörükben tudomásukra jutott, hivatalból üldözendő kihágásokat az adatok és bizonyítékok közlésével feljelenteni.

Érintetlenül marad az erdő- és a mező-őröknek, valamint egyéb hatósági közegeknek a törvényben vagy szolgálati szabályaikban megállapított az a kötelessége, hogy magánindítványra üldözendő kihágásokat is kötelesek, ha eljárásuk közben ilyeneket észlelnek, a községi előjárásának vagy más hatóságnak, avagy szolgálatadójuknak bejelenteni.

50. §.

A feljelentést az eljárásra illetékes rendőri büntető bíróságnál kell megtenni; azonban azt a községi előjáróság, valamint más közigazgatási hatóságok és a rendőri közegek is elfogadni és az eljárásra illetékes rendőri büntető bírósághoz azonnal eljuttatni kötelesek.

A kihágást írásban vagy szóval lehet feljelenteni. A szóbeli feljelentésről jegyzőkönyvet kell készíteni. Ha a kihágás a rendőri büntető bírónak közvetlen észlelete alapján jutott tudomására a feljelentést és a jegyzőkönyvet a hatósági tag írásbeli jelentése pótolja.

A jegyzőkönyvben az általános adatokon (60. §.) felül lehető rövidséggel fel kell jegyezni:

1. a feljelentő és a terhelt nevét, lakhelyét, valamint a személyazonosságuk megállapítására szükséges egyéb adatokat;

2. a cselekmény megnevezését, elkövetésének helyét, idejét és egyéb körülményeit s a netalán okozott kárt, ugyszintén a terheltén kívül a kihágás jogkövetkezményeiért a törvény értelmében netalán felelős harmadik személy nevét és lakhelyét;

3. a rendelkezésre álló bizonyítékokat, és

4. a sértett által netalán bejelentett magánjogi igényt.

Ha a feljelentés hiányos és e miatt az eljárásra nem alkalmas, a rendőri büntető bíróság kiegészítése végett megfelelően intézkedik és ebből a célból a helyben lakó feljelentőt maga elé s idézheti.

52. §.

A magánindítványra jogosult vagy meghatalmazottja által tett feljelentést magánindítványnak kell tekinteni. Ha a feljelentő kifejezetten kijelentette, hogy a feljelentett megbüntetését nem kívánja, a rendőri büntető eljárást mellőzni kell és csak a kihágással kapcsolatos oly követelések és kérdések tárgyában kell eljárni és határozni, a melyek a rendőri büntető eljárásen kívül is a rendőri büntető bíróságként eljáró közigazgatási hatóságnak hatáskörébe tartoznak.

A 50. §. rendelkezéseit a magánindítvány előterjesztésére is alkalmazni kell.

A magánindítványt kellő időben előterjesztettnek kell tekinteni, ha azt a jogosult a törvényes határidőben, habár az eljárásra nem illetékes hatóságnál vagy hiányosan terjesztette elő.

53. §.

Az eljárás megindítása előtt hivatalból meg kell vizsgálni, hogy:

1. a cselekmény a rendőri büntető bíróság hatáskörébe tartozó kihágásnak jelenségeit magában foglalja-e?
2. a kihágás az ő illetékessége alá tartozik-e?
3. nem forog-e fenn az eljárás megindítását kizáró körülmény?

4. a magánindítványra üldözendő kihágás esetében jogosított-e a magánindítvány előterjesztésére az, a ki a feljelentést vagy a magánindítványt tette s azt a törvényes határidőn belül terjesztette-e elő?

54. §.

Ha a cselekmény kihágás jelenségeit nem tünteti fel; vagy pedig ha a szükséges magánvád vagy magánindítvány hiányzik vagy a magánindítványt nem az erre jogosult, vagy az erre jogosult nem a törvényes határidőn belül terjesztette elő; vagy ha az eljárás megindítását kizáró egyéb körülmény forog fenn: a rendőri büntető bíróság a feljelentést vagy a magánindítványt végzéssel

elutasítja és erről a feljelentőt vagy a magánindítvány előterjesztőjét értesíti. E végzés ellen kétfoku felfolyamodásnak van helye.

Ha magánindítványra üldözendő kihágás esetében a jogosult magánindítványát utóbb a törvényes határidőn belül előterjeszti, az, hogy a rendőri büntető bíróság előbb a nem jogosult által tett feljelentést elutasította, az eljárás megindítását ki nem zárja.

55. §.

Ha a cselekmény a kir. bíróság hatáskörébe utalt büntetendő cselekmény jelenségeit tünteti fel, a rendőri büntető bíróság az ügyet az illetékes kir. ügyészséghez vagy kir. járásbírósághoz haladéktalanul átteszi, az esetleg előzetes letartóztatásban levő terheltet átkisérteti és erről a feljelentőt értesíti.

Ha a kihágás elbírálása más rendőri büntető bíróság hatáskörébe vagy illetékessége alá tartozik, az ügyet ehhez kell áttenni.

56. §.

Ha nincs ok a feljelentés vagy magánindítvány elutasítására vagy az ügy áttételére: a rendőri büntető bíróság az eljárást megindítja és az ügy körülményeihez képest büntető parancsot bocsát ki vagy a netalán szükséges előzetes eljárás után az ügy tárgyalására határnapot tűz ki.

58. §.

Ha annak a megállapítása, hogy forog-e fenn kihágás, valamely magánjogi vagy közjogi avagy közigazgatási vitás kérdés előzetes eldöntésétől függ, e kérdés eldöntéséig az eljárást rendszerint fel kell függeszteni. A rendőri büntető bíróság ilyen esetben a külön eljárás megindítására záros határidőt tűzhet ki.

A felfüggesztést mellőzni, a felfüggesztett eljárást pedig folytatni kell, ha a rendőri büntető eljárás meghíúsulásától kell tartani, vagy ha az érdekelt fél a külön eljárást a rendőri büntető bíróság által kitűzött záros határidő alatt meg nem indítja.

A rendőri büntető bíróság a büntethetőség kérdésében az előzetes magánjogi kérdés eldöntése után is önállóan határoz.

59. §.

Az elsőfoku rendőri büntető bíróságok mint egyesbíróságok járnak el.

A rendőri büntető bíróság előtt minden kérelmet és nyilatkozatot szóval is elő lehet terjeszteni.

Az ügyvéd vagy ügyvédjelölt mint meghatalmazott mind szóval, mind írásban az állam hivatalos nyelvét köteles használni.

60. §.

A szóval előterjesztett kérelmekről és egyéb nyilatkozatokról a személyazonosság megállapítása után, továbbá a hatósági cselekményekről jegyzőkönyvet kell készíteni

A felek egyszerű bejelentéseiről nem kell mindig jegyzőkönyvet készíteni, hanem azokat az illető hatóságnak bármelyik tagja ráírhatja az ügyre vonatkozó iratra, de jegyzőkönyvbe is foglalhatja.

61. §.

A jegyzőkönyvön vakarással változtatni nem szabad

A jegyzőkönyv készítésénél jegyzőkönyvvezetőt és pedig rendszerint hatósági közeget vagy oly díjnokot kell alkalmazni, a ki esküt vagy fogadalmat tett. Ha kivételesen közszolgálatban nem álló egyén írja a jegyzőkönyvet, előzetesen esküt vagy fogadalmat kell tőle kivenni arra, hogy a jegyzőkönyvet hiven készíti el és a hivatalos titkot megőrzi.

Harmadik fejezet.

Büntetőparancs.

62. §.

Az elsőfoku rendőri büntető bíró a terhelt ellen előzetes tárgyalás nélkül büntetőparancsot bocsáthat ki, a terhelt letartóztatásával nem járó kihágás esetében, ha a kihágás miatt csak pénzbüntetés kiszabásának van helye s a pénzbüntetés harmincz koronát meg nem haladó összegben mutatkozik kiszabandónak és

1. a feljelentést hatóság (községi előljáróság), közhivatalnok vagy hatósági közeg hivatali hatáskörében szerzett közvetlen tapasztalata alapján teszi és valósága ellen nem merült fel aggodalom, vagy

2. a feljelentés magánegyéntől ered, de ez a kihágás elkövetését köz- vagy magánokirattal vagy más bizonyítékkal valószínűvé teszi és a rendőri büntető bíró meg van győződve a vád alaposágáról.

Magánindítványra üldözendő kihágás esetében a büntetőparancs csak akkor bocsátható ki, ha a feljelentés a magánindítványra jogosulttól vagy meghatalmazottjától ered vagy nem tőle eredő feljelentés esetében magánindítványát a törvényes határidőn belül előterjeszti.

Mindegyik terhelt ellen és minden egyes kihágás miatt külön büntetőparancsot kell kibocsátani.

A büntetőparancs kibocsátásának nincs helye: ha a terhelt fiatalkorú, vagy ha a kihágásra a jogszabályban megállapított büntetés legkisebb tétele a harminc koronát meghaladja.

63. §.

Ha a sértett magánjogi igényének megítélését is kéri, úgyszintén ha az elítéléssel kapcsolatosan valamely külön intézkedést is kell tenni, büntetőparancs kibocsátásának az alábbi kivétellel nincs helye.

Erdei kihágás esetében a magánjogi igény érvényesítése a büntetőparancs kibocsátását ki nem zárja, ha a megtérítendő érték és kár szabályszerűen van felszámítva és azt a rendőri büntető bíró a kérelem értelmében állapítja meg, s az a kiszabandó pénzbüntetéssel együtt harminc korona összeget meg nem halad, a sértett pedig a büntetőparancs kibocsátásának mellőzését nem kérte. Magánjogi igény megállapításának ily esetében a büntetőparancsot jogerőre emelkedése után a sértettel közölni kell.

64. §.

A büntetőparancsnak az azt kibocsátó rendőri büntető bíróság megjelölésén felül tartalmaznia kell:

1. a terhelt nevét, állását vagy foglalkozását és lakóhelyét;

2. a feljelentő hatóság, hatósági közeg vagy magánegyén megnevezését; magánidítványra üldözendő kihágás esetében pedig a magánindítvány előterjesztőjének megnevezését;

3. a kihágást alkotó cselekmény megjelölését, elkövetésének helyét és idejét;

4. azokat a bizonyítékokat, amelyek a terhelt bűnösségét valószínűvé tették és a rendőri büntető bírót a vád alaposságáról meggyőzték;

5. az alkalmazott törvény, miniszteri rendelet vagy szabályrendeletnek és megfelelő §-ának idézését;

6. a pénzbüntetés összegét és a behajthatatlansága esetében helyébe lépő elzárásbüntetés tartamát; úgyszintén a 63. §. második bekezdésének esetében a megállapított érték és kár összegét;

7. a terhelthez intézett azt a meghagyást, hogy a megállapított összeget a rendőri büntető bíróságnál tizenöt nap alatt fizesse le.

8. azt a figyelmeztetést, hogy a terhelt a büntetőparancs mellőzését és a tárgyalás megtartását kérheti, vagy ha a cselekmény elkövetését nem tagadja, hanem csupán a büntetést vagy a megállapított összeg nagyságát kifogásolja, a büntetőparancs ellen fellebbezéssel élhet; továbbá azt a figyelmeztetést, hogy, ha terhelt a büntetőparancs kézbesítése alkalmával vagy az ezt követő naptól számított tizenöt nap alatt az ügy tárgyalását szóval vagy írásban nem kérelmezi vagy a büntetőparancs ellen nem fellebbez, a büntetőparancsot végre fogják hajtani; végül

9. azt az értesítést, hogy ha a terhelt a büntetőparancsban megnyugszik, a kiszabott pénzbüntetés megfizetésére halasztást kérhet vagy részletfizetés megengedését kérheti.

65. §.

A büntetőparancsot kézbesítik: községekben a hatósági közegek (e célból külön megbízott városi vagy községi közegek, községi és körjegyzők).

A helybeli kézbesítéseket a hatóságok külön közegei is teljesíthetik.

66. §.

A kézbesítő köteles a büntetőparancsot a terheltnek saját kezéhez adni, előtte felolvasni, tartalmát megmagyarázni és a terheltet különösen a 64. §. 8. pontjában foglalt rendelkezésekre figyelmeztetni és mindezek megtörténtét a térítvevényen bizonyítani és a fél válasszát arra feljegyezni

67. §.

Ha a terhelt a büntetőparancs kézbesítése alkalmával vagy az ezt követő naptól számított tizenöt nap alatt a büntetőparancs mellőzését és a tárgyalás megtartását kéri, a kért tárgyalást úgy kell megtartani, mintha büntetőparancs nem is lett volna kibocsátva.

A tárgyalás alapján hozott határozat rendelkezése eltérhet a büntetőparancs tartalmától.

Ha a tárgyalás órájára sem a szabályszerűen megidézett terhelt, sem meghatalmazottja, törvényes képviselője vagy házastársa a rendőri büntető bíróság előtt meg nem jelent és elmaradásukat elfogadható módon ki nem mentették: a rendőri büntető bíróság tárgyalás nélkül kimondja, hogy a büntetőparancs végrehajtható.

68. §.

Ha a terhelt a cselekmény elkövetését, mely a büntetőparancs kibocsátására okul szolgált, nem tagadja, hanem csupán a büntetést vagy annak nagyságát kifogásolja, a büntetőparancs kézbesítése alkalmával vagy az ezt követő naptól számított tizenöt nap alatt a büntetőparancs ellen fellebbezést jelenthet be. A másodfokú hatóság határozata ellen további fellebbezésnek helye nincs.

A fellebbezéssel megtámadott büntetőparancs elsőfoku ítélet jellegével bir.

69. §.

Ha a terhelt a 67. §-ban említett kérelmét vagy a 68. §-ban

említett fellebbezését a rendőri büntető bíróságnál szóval jelent be, ezt a büntetőparancs fogalmazványára kell feljegyezni.

A bejelentést a terhelt törvényes képviselője, valamint házastársa is megteheti.

70. §.

A terhelt a tett bejelentést a tárgyalás órájáig vagy a felsőfoku határozat meghozataláig visszavonhatja és az említett időpontig, de a büntető parancs kézbesítését követő naptól számított tizenöt nap eltelte előtt meg is változtathatja, az okozott költséget azonban viselni köteles.

71. §.

Ha a terhelt a büntetőparancs kézbesítése alkalmával vagy az ezt követő naptól számított tizenöt nap alatt az ügy tárgyalását sem szóval, sem írásban nem kérelmezte és fellebbezéssel sem élt, a büntetőparancsot végre kell hajtani.

Ha a terhelt a büntetőparancsban megnyugodott, a pénz-büntetésnek lefizetésére halasztást kérhet, vagy részletfizetés megengedését kérheti.

A büntetés feltételes felfüggesztésének büntetőparancsban nincs helye.

Negyedik fejezet.

Előzetes eljárás.

72. §.

Ha a büntetőparancs ki nem bocsátható, a rendőri büntető bíróság az eljárást rendszerint a tárgyalás határnapjának kitűzésével indítja meg stb.

I. Intézkedések a terhelt személye ellen.

A terhelt előállítása (bekísérés.)

73. §.

A rendőri közegek külön hatósági utasítás nélkül is a legközelebbi rendőri büntető bíróság vagy községi előjáróság elé

állíthatják a kihágáson tettenkapott egyént azokban az esetekben, amelyekben a nyomozó rendőri hatóságok és közegek részére kiadott utasítás és más fennálló jogszabályok szerint kihágás miatt előállításnak vagy bekísérésnek helye van.

Az előállítás mellőzhető, ha a tettenkapott az eljáró közeg előtt személyesen ismert, megbízható egyén vagy magát kellően igazolja vagy megfelelő zálogot ad.

Az előállított egyént azonnal, vagy ha bekísérés este vagy éjjel történt, legkésőbb másnap reggel ki kell hallgatni; ha előzetes letartóztatásának helye nincs és az ügy 104. §. értelmében nyomban nem tárgyalható: őt kihallgatása után azonnal el kell bocsátani.

Ha a tettenkapottat a községi előjáróság elé állították és előzetes letartóztatásának törvényes esete látszik fennforogni, a községi előjáróság a tettenkapott egyént haladéktalanul a rendőri büntető bíróság elé állítja.

Az előzetes letartóztatás kérdésében a rendőri büntető bíróság azonnal határoz.

Előzetes letartóztatás.

74. §.

Előzetes letartóztatás, és e végből elővezetés is rendelhető el az oly terhelt ellen, akit igen nyomatékos gyanuja terhel oly kihágásnak, amelyre a jogszabály elzárást állapít meg

Oly kihágás miatt, mely csak pénzbüntetéssel büntethető, előzetes letartóztatásnak nincs helye stb.

75. §.

Ítélethozatal előtt az előzetes letartóztatás negyvennyolc órán túl nem terjedhet.

Felmentő vagy csak pénzbüntetést megállapító ítélet, úgyszintén a büntetés végrehajtásának feltételes felfüggesztése vagy az eljárás megszüntetése esetében az előzetes letartóztatást azonnal meg kell szüntetni, még akkor is, ha a határozat nem jogerős.

Büntető ítélet esetében az előzetes letartóztatásnak egész

tartamát mindig be kell számítani a kiszabott büntetésbe. Ha a büntető ítélet ellen fellebbeztek, az előzetes letartóztatás továbbra is fenntartható, de összes tartama az ítéletben megállapított elzárás büntetés idejét nem haládhhatja túl.

76. §.

Az előzetes letartóztatást a legnagyobb kimélettel kell fogantatosítani stb.

77. §.

Az előzetes letartóztatást mellőzni kell és ha el van rendelve, azonnal meg kell szüntetni:

1. ha a családfő, gyám, gondnok, gazda, szolgálatadó vagy munkaadó vagy más alkalmas egyén kezességet vállal azért, hogy a terhelt idézésre a rendőri büntető bíróság előtt bármikor megjelenik és a kezes feddhetetlensége és megbízhatósága ellen nem merül fel kétség; vagy

2. ha a terhelt vagy helyette más oly biztosítékot tett le, amely tekintettel az elkövetett kihágásra, az okozott kárra és a terhelt személyes körülményeire a terhelt megszökését valószínűlenné teszi.

78. §.

Ha a kezesség mellett szabadlábon hagyott vagy szabadlábra helyezett terhelt az idézésre meg nem jelenik, vagy megszökött, kézrekerítésének és elővezetésének költségében a kezest el kell marasztalni.

79. §.

A biztosíték készpénzben, értéktárgyakban vagy óvadékképes értékpapirokban tehető le stb.

80. §.

A kezesség és a biztosíték kérdésében a rendőri büntető bíró határoz. E határozat ellen kétfokú felfolyamodásnak van helye. A felfolyamodás az eljárás folytatását nem akadályozza.

Ismeretlen és távollevő terhelt kipuhatolása.

81. §.

Ismeretlen vagy távollevő terhelt kipuhatolása iránt figyelőlap kiállításával vagy más alkalmas módon kell intézkedni. Ha kipuhatolása nem sikerült, a 108. §. értelmében kell eljárni.

Elővezetés.

82. §.

A rendőri büntető bíró elzárással büntetendő kihágás esetében a terhelt elővezetését rendelheti el.

Az elővezetést kiméletesen és lehetőleg feltűnés nélkül kell foganatosítani.

2. Lefoglalás.

83. §.

Azokat a tárgyakat, a melyeknek a törvény vagy más jogszabály elkobzását, megsemmisítését vagy hasznavehetetlenné tételét rendeli, ugyszintén egyéb tárgyakat is, ha a bizonyításhoz szükségesek és megőrzésük másként nem lenne biztosítva, le kell foglalni és megőrzésükről hatósági őrizetbevétel útján vagy más alkalmas módon kell gondoskodni stb.

84. §.

Azokat a tárgyakat, a melyeket a 83. §. értelmében le kell foglalni, a lefoglalás foganatosítására jogosult hatósági tag vagy hatósági közeg felhívására mindenki köteles kiadni.

Ha a birtokos vagy birlaló a kiszolgáltatást megtagadja és a tárgyat más módon megszerezni nem lehet, a rendőri büntető bíróság a vonakodót a kiadásra rövid záros határidő kitűzésével kétszáz koronáig terjedhető és behajthatatlanság esetében az 1879. XL. t.-cz. 22. §-ának megfelelően elzárásra átváltoztatható pénz-büntetés terhével hívja fel.

Ha e határidő eredmény nélkül telt el, és nem kétséges, hogy a tárgy a felhívottnak birtokában van, a pénzbüntetést alkal-

mazni kell. További vonakodás esetében a birtokos vagy birlaló letartóztatható. E letartóztatás legfeljebb tizenöt napig tarthat és azt azonnal meg kell szüntetni, mihelyt a birtokos vagy birlaló a kívánt tárgyat kiadja vagy lefoglalását lehetővé teszi vagy a lefoglalás más úton sikerül.

A terhelt és a tanuságtétel alól mentes egyén (128., 129. §§.) ellen e büntetést nem szabad alkalmazni.

Ha valamely lefoglalandó tárgynak kiadására a fegyveres erőnek vagy a csendőrségnek tényleges szolgálatában álló tagja volt felhiva és a felhívás eredménytelen maradt, a megfelelő kényszerítő eszközök alkalmazása végett a felhívott egyén fellebbvalója keresendő meg, a ki a vonakodót a lefoglalandó tárgynak kiadására szorítja.

3. Házkutatás, személymotosás és hatósági szemle.

86. §.

Korcsmák, csárdák, kéjházak és azok a nyilvános vagy a közönségnek nyitva álló helyiségek, melyekben tiltott szerencsejátékot üznek vagy a melyek büntettesek rendszerinti rejtekhelyéül szolgálnak, bármikor átkutathatók.

E helyiségeket kivéve sem a terheltnek, sem másnak házában, lakásában, valamint az általuk birt vagy használt helyiségekben kihágás miatt házkutatás tartani nem szabad; de a terhelt elővezetését vagy letartóztatását vagy valamely tárgy lefoglalását elrendelő végzés végrehajtásában eljáró vagy a tettenkapottat üldöző hatósági tag vagy közeg a terhelt kézrekerítése vagy a lefoglalás fogatosítása végett bemehet e helyiségekbe is, ha a kihágást ott követték el, a terhelt üldözés közben oda menekült, vagy ha a házzal vagy helyiséggel rendelkező a hatóság előtt mint szokásos büntettes ismeretes, vagy ha kétségtelen tényekből alaposan következtethető, hogy a keresett terhelt ott tartózkodik vagy rejtőzködik, vagy a keresett tárgy ott van elhelyezve vagy elrejtve, és a mennyiben a fenti cselekmények végrehajtásának fogatosításához szükséges, az eljáró hatósági tag vagy közeg hatósági szemlét (88. §.) is tarthat e helyiségekben és az azokban talált tárgyakon.

88. §.

Hatósági szemlét kell tartani, ha fontos ténykörülményeknek vagy bizonyítékoknak megállapítására vagy felderítésére személyes megfigyelés, helyiségeknek vagy tárgyaknak vizsgálata szükséges.

Ha helyi körülményeket kell megállapítani, vagy ha más okból indokoltnak mutatkozik, a szemlét a helyszínén kell megtartani.

Tárgyalás előtt a rendőri büntető bíróság hatósági szemlét csak akkor tart, ha mellőzhetlenül szükséges vagy azt a törvény vagy más jogszabály külön rendeli.

4. A lefoglalás, házkutatás, a személymotoszás és a hatósági szemle elrendelése és foganatosítása.

89. §.

Valamely tárgy lefoglalását, ha a tárgy valakinek birtokában vagy birlatában van, továbbá a személymotoszást és a hatósági szemlét rendszerint az eljáró rendőri büntető bíró írásba foglalt végzéssel rendeli el. E végzés ellen felfolyamodásnak nincs helye.

Sürgős esetekben a végzésnek előzetes írásba foglalása nem szükséges.

A 86. §. első bekezdésében megengedett házkutatást, ugyszintén tettenkapás esetében a lefoglalást és a hatósági szemlét is az eljáró rendőri közegek a rendőri büntető bíró előzetes határozata nélkül is foganatosíthatják.

95. §.

Ha a lefoglalt tárgyra a további eljárás céljára szükség nincs és más arra igényt nem tart, a rendőri büntető bíróság azt visszaadja annak, a kinél lefoglalta vagy az átvételre jogosított egyént a tárgy elvitelére záros határidő kitűzése mellett végzéssel, ha pedig tartózkodó helye ismeretlen, hirdetménynyel felszólítja. Ha a terheltnél lefoglalt tárgy kétségtelenül a sértett tulajdona vagy jogtalanul az ő birtokából vették el, azt a sértettnek kell visszaadni. Ha a lefoglalt tárgyhoz való igény vitás, az igénylőt

a polgári bírósághoz kell utasítani s ennek határozatáig a tárgyat őrizetben kell tartani.

Ha az átvételre jogosult a kitűzött határidő alatt nem jelentkezik, a lefoglalt tárgyat a rendőri büntető bíróság elárvereztetheti s a befolyt vételárt letétben kezeli

Azokra a lefoglalt tárgyakra nézve, a melyeket el kell kobozni, meg kell semmisíteni vagy hasznavehetetlenné kell tenni, az e részben irányadó jogszabályok értelmében kell eljárni.

96. §.

Ha lefoglalást, házkutatást, személymotozást vagy hatósági szemlét a fegyveres erőnek vagy a csendőrségnek tényleges szolgálatban álló tagja ellen kell fogatosítani, e végből annak felebbvaló parancsnokságát kell megkeresni stb.

5. Előzetes kihallgatás.

100. §.

A tárgyalás előtt tanukihallgatásnak rendszerint nincs helye.

Kivételesen azonban valamelyik fél vagy a tanu kívánságára vagy hivatalból is előzetesen ki kell hallgatni azt a tanut:

1. a kinek kihallgatása elkerülhetetlenül szükséges és a tárgyalásra való megjelenése elháríthatatlan akadályba vagy lakóhelyének távolsága miatt vagy más okból nehézségekbe ütközik;
2. a ki életveszélyesen beteg.

Az előzetes tanukihallgatáshoz a feleket is meg kell hívni, ha az ebből származó késedelem veszélylyel nem jár. A meghívás elmaradása vagy a meghívott felek meg nem jelenése a tanukihallgatást nem akadályozza.

A tanukihallgatásnál megjelent terhelt és sértett szükség esetében szintén kihallgatható stb.

101. §.

Szakértőt a tárgyalás előtt csak akkor kell meghallgatni, ha ez az előzetes eljárás céljára mellőzhetlenül szükséges.

A szakértők kihallgatására a 100. §. harmadik és negyedik bekezdését megfelelően alkalmazni kell.

Egyebekben a szakértők előzetes meghallgatására a 140—145. §-okat kell alkalmazni.

Ötödik fejezet.

Érdemleges eljárás.

A tárgyalás helye és ideje.

102. §.

A tárgyalást a rendőri büntető bíróság rendszerint székhelyén tartja. Sürgősség esetében azonban, nemkülönben a bizonyítás könnyítése, továbbá költségkimélés végett vagy egyéb fontos okból a tárgyalást a szemlének, a tett elkövetésének vagy a terhelt tartózkodásának helyén, az 1902. évi november hó 12-én 125.000 B. M. sz. alatt kiadott Vármegyei Ügyviteli Szabályzat 302. §-ban meghatározott tárgyalási napokon pedig azokon a helyeken is szabad megtartani, a hová a kiszállítás történik.

103. §.

Minden ügyet lehetőleg egy tárgyalással kell befejezni.

Ha az ügy tárgyalása egy napon be nem fejezhető, a rendőri büntető bíró a tárgyalást elhalasztja, a folytatólagos tárgyalásra lehetőleg azonnal rövid időre határnapot tűz és ezt a jelenlevőkkel szóval közli.

Elhalasztás esetében a megjelentek kérhetik, hogy őket azonnal hallgassák ki és a későbbi tárgyalásra ne idézzék meg. E kérelmet lehetőleg teljesíteni kell.

Tárgyalás idézés nélkül.

104. §.

A feleknek az ügy tárgyalása végett a rendőri büntető bíró előtt önként bármely napon idézés nélkül is szabad megjelenniök.

A községi előljáróságok, a rendőrhatósági tagok és közegek tettenkapás esetében meghagyhatják a jelenlevő terheltnek, sértettnek és tanuknak, hogy a rendőri büntető bíró előtt az általa erre a célra eleve kijelölt egyik legközelebbi tárgyalási napon az ügy tárgyalása végett idézés nélkül megjelenjenek. A feljelentésben meg kell említeni a meghagyást és azt is, hogy kihez volt intézve.

Ha a felek idézés nélkül megjelentek vagy nyomban előhívhatók, ugyszintén akkor is, ha a tettenkapott terheltet előállították vagy a terheltet a 109. §. utolsó bekezdése értelmében elővezették: a tárgyalást a rendőri büntető bíró jogosult nyomban megtartani. A jelen §. második bekezdésében említett meghagyásnak a tárgyalás megtarthatása tekintetében ugyanaz a hatálya van, mint az idézésnek; a meg nem jelent ellen azonban a meg nem jelenés miatt megtorló intézkedésnek nincs helye.

Tettenkapás és beismerés esetén kívül ezt a nyomban tartott tárgyalást a terhelt kérelmére a vádnak és a támogatására szolgáló bizonyítékoknak tisztába hozása után a szükséges időre félbe kell szakítani, ha ez a terhelt bizonyítékainak beszerzése végett indokoltnak mutatkozik.

Ily esetekben a tiszti ügyészt, ha távol van, a feljelentésről és a tárgyalásról értesíteni nem szükséges, a 24. §. 2–4. pontjaiban meghatározott esetekben azonban vele az ügy érdemében hozott határozatokat ilyenkor is közölni kell.

Idézés.

105. §.

Az előbbi §. esetein kívül a tárgyalás határnapjának kitűzésével idézőlevelet kell kibocsátani.

A tárgyalás határnapját akként kell kitűzni, hogy az érdekelteknek elegendő idejük legyen a megjelenésre és hogy a terhelt védelméről gondoskodhassék. Letartóztatás esetében a tárgyalást meggyennyolcz órán belül kell megtartani.

106. §.

A tárgyalásra meg kell idézni:

1. a terheltet;
2. a magánvádlót és a sértettet;
3. a bejelentett meghatalmazottakat;
4. azokat a tanukat, a kik az ügy lényeges körülményeiről tehetnek vallomást, ha ez a bizonyítás céljára szükséges;
5. a szükséges szakértőket.

A tiszti ügyészt a tárgyalásra csak akkor kell meghívni, ha meghívását kérte vagy közreműködése a 28. §. értelmében szükséges.

A szakképviselőt a tárgyalásra akkor kell meghívni, ha meghívását kérte vagy azt külön jogszabály rendeli.

A mennyiben a törvény értelmében a kihágás jogkövetkezményeiért a terhelten kívül harmadik személy is felelős, meghallgatása végett a tárgyalásra őt is meg kell idézni stb.

107. §.

Az idézés idézőlevéllel történik.

Az idézőlevélben a feleket, a tanukat és a szakértőket a meg nem jelenés jogkövetkezményeire (109., 111—114. §-ok) figyelmeztetni kell és a feleket fel kell hívni arra, hogy még be nem jelentett tanuikat és egyéb bizonyítékaikat magukkal hozzák vagy a rendőri büntető bíróságnak a tárgyalás előtt oly időben jelentsék be, hogy a tanuk kellő időben megidézhetők, más bizonyítékok pedig megszerezhetőek legyenek stb.

108. §.

Ismeretlen vagy oly terhelt ellen, a ki a tárgyalásra nem volt megidézhető, sem a tárgyalást megtartani, sem ítéletet hozni nem lehet. Ez azonban nem akadályozza az eljárás befejezését oly terheltárs ellen, a ki a tárgyalásra szabályszerűen meg volt idézve.

Ismeretlen terhelt vagy ismeretlen helyen tartózkodó terhelt ellen is meg kell azonban tenni a bizonyítékok megszerzése és biztosítása végett szükséges intézkedéseket és a rendőri büntető bíró ilyen esetekben is jogosult a bűnjeleket lefoglalni, tanukat kihallgatni, szemlét tartani és szakértői véleményt beszerezni. Ennek megtörténte után az eljárást a terhelt előállításáig vagy jelentkezéséig meg kell szüntetni és a felmerült eljárási költségeket is meg kell állapítani, a lefoglalt tárgyakra nézve pedig a körülményekhez képest a 95. §. értelmében kell határozni. Ha a terheltet az elévülési időn belül előállítják, vagy ha önként jelentkezik, az eljárást folytatni kell.

Ha a terhelt tartózkodó helye ismeretes, a megidézés akadályának megszűnte után új határrnapra kell őt megidézni.

A meg nem jelenés jogkövetkezményei.

109. §.

Ha a megidézett terhelt a tárgyaláson meg nem jelent vagy a tárgyalásról befejezése előtt eltávozott és oly kihágással van terhelve, amelyre a jogszabály csupán pénzbüntetést állapít meg, vagy a tényállás oly kihágás esetében, amelyre a jogszabály elzárást állapít meg, jelenléte nélkül is tisztázható, a tárgyalást a terhelt távollétében is meg kell tartani és a felvett bizonyítás alapján kell határozatot hozni. A meg nem jelent terhelt a határozat ellen igazolással is élhet; ha azonban az igazolás alapján kitűzött új határnapon sem jelenik meg, a korábbi határozat hatályban marad

A terheltlen kívül a kihágás jogkövetkezményeiért a törvény értelmében felelős és idézés dacára meg nem jelent harmadik személy felelősségét a rendőri büntető bíróság a rendelkezésére álló adatok és bizonyítékok alapján bírálja meg.

110. §.

A tiszti ügyész meg nem jelenése a tárgyalás megtartását nem akadályozza.

A kivételeket a 28. §-ban említett külön rendelet fogja meghatározni.

111. §.

Ha a meghívott szakképviselő vagy a megidézett sértett meg nem jelent és magukat nem is képviseltették, a meg nem jelenről azt kell vélelmezni, hogy a vád képviselőjében eljárni nem kíván.

Ha a sértett magánjogi igényét a rendőri büntető eljárásban bejelentette, meg nem jelenése esetében azt a rendőri büntető bíróság az előterjesztett kérelem és a rendelkezésére álló adatok és bizonyítékok alapján bírálja meg.

112. §.

Ha a megidézett magánvádló sem személyesen, sem meghatalmazottja által meg nem jelent és elmaradását előzetesen ki

nem mentette, a vádat elejtettnek kell tekinteni, az eljárást meg kell szüntetni (151. és 152. §.) és a magánvádlót az eljárási költségekben el kell marasztalni. (214. §.)

113. §.

Ha a megidézett tanu meg nem jelent, vagy a kihallgatás előtt engedelem nélkül eltávozott és kihallgatása szükségesnek mutatkozik, a rendőri büntető bíróság öt új hatánapra idézi meg és ezenfelül száz koronáig terjedhető és behajthatlanság esetében az 1879: XL. t.-c. 22. §-ának megfelelően elzárásra átváltoztatható pénzbüntetéssel büntetheti

Fontos okból a tanut lakásán is szabad kihallgatni.

114. §.

Ha a megjelenésre kötelezett szakértő idézés dacára meg nem jelent, vagy kihallgatás előtt engedelem nélkül eltávozott és kihallgatása szükséges, a rendőri büntető bíróság öt új hatánapra idézi meg és ezenfelül száz koronáig terjedhető és behajthatatlanság esetében az 1879: XL. t.-c. 22. §-ának megfelelően elzárásra átváltoztatható pénzbüntetéssel büntetheti stb.

Szóbeliség és nyilvánosság.

115. §.

A tárgyalás szóbeli és nyilvános.

A határozatokat, kivéve a nyilvánosság kizárásával tartott tárgyalás során hozott határozatokat, mindig nyilvánosan kell kihirdetni.

Fiatalkoruakat és oly egyéneket, akik nem a hely méltóságának megfelelően jelennek meg, a rendőri büntető bíró a hallgatók közül kizárja.

Bottal senkit sem, fegyverrel pedig csak azt szabad a tárgyaló terembe bocsátani, akire a fegyver viselése szolgálati kötelesség.

Rendfenntartás.

116. §.

A rendnek és a tárgyalás méltóságának fenntartása az eljáró rendőri büntető bíró feladata.

Aki a tárgyalás rendjét zavarja, a hatóság iránti tisztelet ellen vét, sértő kifejezést használ, illetlen vagy durva magaviseletet tanusít, azt a rendőri büntető bíró figyelmeztetés után rendre utasíthatja, száz koronáig terjedhető s behajthatatlanság esetében az 1879: XL. t.-c. 22. §-ának megfelelően elzárásra átváltoztatható pénzbüntetéssel sújthatja, a tárgyaló teremből vagy helyről kiutasíthatja, szükség esetében eltávolíthatja, letartóztatásban lévő terhelt ellen pedig e helyett fegyelmi büntetést alkalmazhat.

Ha a rendőri büntető bíró rendbüntetésül pénzbüntetést, kiutasítást, eltávolítást vagy fegyelmi büntetést alkalmaz, az ezt rendelő végzést a tárgyalási jegyzőkönyvbe kell foglalni annak említésével, hogy miben állott a rendzavarás, a sértő kifejezés, illetlen vagy durva magaviselet és hogy a rendbüntetés alkalmazása előzetes figyelmeztetés után történt. E végzés ellen csak pénzbüntetés kiszabása esetében van helye felfolyamodásnak.

Ha a tárgyalásról kiutasított terhelt jelenléte nélkül a bizonyító eljárás be nem fejezhető, a rendőri büntető bíró őt a tárgyalás idejére őrizet alá helyezi, a bizonyító eljárás befejezése előtt a tárgyalás helyére visszahívja, a távollétében felvett bizonyítás lényeges tartalmáról értesíti s nyilatkozatát a jegyzőkönyvbe foglaltatja.

A tárgyalás megnyitása.

120. §.

A tárgyalást a rendőri büntető bíró a vád rövid megjelölésével nyitja meg és megállapítja, hogy a megidézetek megjelentek-e.

Ha az idézetek valamelyike a tárgyaláson meg nem jelent, a rendőri büntető bíró a 109—114. §-ok értelmében rendelkezik.

121. §.

Ha a tárgyalás megtartható, a rendőri büntető bíró a tanukat és a szakértőket a tárgyaló helyiség elhagyására azzal a felhívással szólítja fel, hogy a részükre kijelölt helyiségből engedelme nélkül el ne távozzanak.

Ezután a rendőri büntető bíró az ügy állását ismerteti és a feleket jogaikra figyelmezteti.

Bizonyítás.

122. §.

A bizonyítást rendszerint a tárgyaláson kell felvenni.

Tárgyaláson kívül bizonyításfelvételnek csak az e rendeletben meghatározott esetekben van helye.

Az érdemleges eljárás során szükségessé vált elővezetés, előzetes letartóztatás, lefoglalás, házkutatás, személymotozás és hatósági szemle elrendelésére és foganatosítására a Negyedik Fejezet rendelkezései irányadók.

123. §.

* Ha a tárgyalás alapjául szolgáló vád bizonyítékait valamely kir. bíróság már megállapította, a rendőri büntető bíró az iratok felolvasására szorítkozhatik, szükség esetében azonban a bizonyítást újból felveheti vagy kiegészítheti.

A terhelt kihallgatása.

124. §.

A vádra elsősorban a terhelt nyilatkozhatik.

A jegyzőkönyvben meg kell állapítani a terhelt személyazonosságát tanúsító adatokat, nevezetesen a terhelt nevét, korát, vallását, családi állapotát, szülő- és lakóhelyét, honosságát, foglalkozását, katonai, szolgálati és vagyoni viszonyait, továbbá, hogy volt-e már büntetve s ha igen, hol, mikor és miért?

Ezután a rendőri büntető bíró a terhelttől megkérdezi, hogy a vádat megértette-e; a szükséghez képest azt neki megmagyarázza, s kérdést intéz hozzá, hogy magát bűnösnek érzi-e.

A terheltet a vallomástételben befolyásolni és vallomását vele ünnepélyesen megerősíttetni nem szabad.

A terhelthez közvetlenül csak a rendőri büntető bíró intézhet kérdéseket.

Ha a terhelt a kihágás elkövetését beismeri és beismerése az eljárás többi adataival összhangban áll s teljesen kimerítő, a rendőri büntető bíró a további bizonyító eljárást mellőzheti.

Ha a terhelt a kihágás elkövetését tagadja, vagy ha a rendőri büntető bíró a bizonyítást egyéb okból szükségesnek látja, a bizonyítást felveszi.

Ha több terhelt van, őket külön-külön kell kihallgatni. A terheltek egymással és a tanukkal szembesíthetők.

A jelenlevő terhelt a tanuk vallomására, a szakértő nyilatkozatára és minden más bizonyítékra észrevételeket tehet.

Ha a terhelt a rendőri büntető bíróság területén kívül lakik, vagy tartózkodik s megjelenése lakó- vagy tartózkodóhelyének távolsága miatt vagy más okból nehézségbe ütközik, a rendőri büntető bíró, feltéve, hogy a terhelt személyes megjelenése nem okvetlenül szükséges, kihallgatása végett a lakó- vagy tartózkodó helye szerint illetékes hatóságot (138. 139. §§.) kereheti meg.

125. §.

Ha a rendőri büntető bíró a terhelt nyelvét nem érti, tolmácsot kell alkalmazni.

126. §.

Ha a terhelt a tárgyaláson, megkezdése után, de még befejezése előtt jelent meg, a tárgyalás lefolyt részének eredményét vele röviden közölni kell és a tárgyalás további folyamán vele szemben a 124—125. §-ok értelmében kell eljárni.

Tanuk.

127. §.

Tanuként az alábbi kivételekkel mindenki kihallgatható s e végből idézésre a rendőri büntető bíróság előtt megjelenni s vallomást tenni köteles, akiről feltehető, hogy a bizonyítandó tény-körülményekről közvetlen észlelésen alapuló tudomása van.

Tanuként a sértett és a szakképviselő is kihallgatható.

132. §.

A tanukat egyenkint és az ügy többi tanui jelen nem létében kell kihallgatni.

Oly tanuk, akiknek vallomásai eltérnek vagy ellenkeznek, szembesíthetők egymással.

A tanuhoz intézendő kérdéseket rendszerint a rendőri büntető bíró teszi fel.

Kérdéseket a tanuhoz a felek és a meghatalmazottak közvetlenül is intézhetnek. Az ügyre nem tartozó vagy az eljárás céljával ellenkező kérdés feltételét, vagy arra a feleletet a rendőri büntető bíró megtilthatja.

133. §.

A kihallgatás előtt a tanut figyelmeztetni kell, hogy köteles legjobb tudomása és lelkiismerete szerint igaz és teljes vallomást tenni és hogy vallomását esetleg esküvel vagy fogadalommal is meg kell erősítenie. Együttal a tanut a szükséghez képest a hamis tanuzás következményeiről is fel kell világosítani. Hatósági-lag felesketett mező- s erdőőröket és más rendőri közegeket szolgálati esküjökre történt figyelmeztetés után kell kihallgatni stb.

134. §.

A tanu kihallgatása után vallomását rendszerint esküvel erősíti meg stb.

135. §.

Az eskü vagy a fogadalom kivételét mellőzni kell:

1. ha gyanu forog fenn az iránt, hogy a kihágást a tanu követte el vagy a kihágásban részes;
2. ha hamis tanuzás vagy hamis eskü miatt jogerősen el volt ítélve, habár büntetését kiállotta;
3. ha kihallgatásakor életének tizennegyedik évét még be nem töltötte, vagy ha értelme fejletlenségénél vagy gyengeségénél fogva az eskü vagy a fogadalom jelentőségéről még nincs kellő fogalma;
4. ha testi vagy elmebeli fogyatkozásánál fogva a valót meg nem tudhatta vagy közölni nem képes;
5. ha kitünt, hogy a terhelttel oly ellenségeskedésben áll, mely az ezt terhelő vallomásának valóságát kétségessé teszi;

6. ha vallomása valamely lényeges körülményre nézve valótlannak bizonyult és nem mutatható ki, hogy csak tévedésből tett valótlán vallomást.

Szakértők.

140. §.

Ha a bizonyítandó tények felismeréséhez vagy megítéléséhez külön szakértelem szükséges, szakértőt kell alkalmazni.

A szakértőt a rendőri büntető bíró a hatósági szakértők közül, ilyenek hiányában más szakértők sorából nevezi ki.

A rendőri büntető bíró indokolt esetben több szakértőt is meghallgathat. A fél saját költségén ellenőrző szakértőt alkalmazhat.

Ha valamely törvény vagy miniszteri rendelet külön szakértői testületek vagy hatósági személyek véleményének beszerzését vagy a felek által ajánlott szakértők meghallgatását rendeli, a rendőri büntető bíró ezek véleményét hallgatja meg. Ilyen esetekben a második bekezdésben megjelölt hivatalos szakértő alkalmazása nem szükséges.

Mezőrendőri és erdei kihágások esetében a kár megbecslésére az erre vonatkozó külön szabályok irányadók.

141. §.

. . . . A felek a szakértő ellen a szemle megkezdése előtt kifogást tehetnek és ha a rendőri büntető bíró a kifogást alaposnak találja és a késedelem veszéllyel nem jár, a kifogásolt szakértőt mellőzni kell s helyette más szakértőt kell alkalmazni.

142. §.

A rendőri büntető bíró által kirendelt hatósági szakértő és az, aki a szakmáját keresetképen gyakorolja, a 141. §. első bekezdésének esetein kívül szakértői működését meg nem tagadhatja

Közszolgálatban álló egyént szakértőül nem szabad alkalmazni, ha ezt fellebbvaló hatósága a közszolgálat érdekébe ütközőnek nyilvánítja.

143. §.

A hatósági szakértőt, valamint a közhivatalnokot, ha hivatali ügykörében szakvéleményt ad, szakértői működésének megkezdése előtt figyelmeztetni kell hivatalos esküjére.

Más szakértő működésének megkezdése előtt esküt tesz stb.

144. §.

A szakértőhöz a kérdéseket a rendőri büntető bíró teszi fel. A vizsgálat vagy vélemény tárgyát alkotó körülményekre nézve a szakértőhöz a felek is intézhetnek kérdést, de a rendőri büntető bíró fontos okból felmentheti őt a válasz alól.

A szakértő véleményét a jegyzőkönyvbe mondhatja vagy a tárgyaláson maga írhatja be vagy pedig a rendőri büntető bíró által kitűzött záros határidő alatt írásba foglalva terjesztheti elő.

A felek vagy meghatalmazottaik a szakértői véleményt megtekinthetik és arról másolatot vehetnek.

Az ellenőrző szakértő a szemlénél és a szakértők kihallgatásánál jelen lehet, véleményüket megtekintheti, arra és eljárásukra írásban vagy szóval észrevételeket tehet.

A tárgyalás befejezése.

146. §.

A bizonyítás befejeztével a rendőri büntető bíró felhívására a vád képviselője nyilatkozatát, azután a terhelt és meghatalmazottja a védelmet röviden előterjesztheti.

Ha a vád képviselőjében a tiszti ügyész fellép, a szakképviselő és a sértett a vád tárgyában kiegészítő vagy pótindítványokat tehet és a sértett a magánjogi igény tárgyában nyilatkozhatik.

A felek egynél többször csak a rendőri büntető bíró engedelmével szólalhatnak fel; de a terheltet az utolsó szó mindig megilleti. Ha több terhelt van, felszólalásuk sorrendjét a rendőri büntető bíró állapítja meg.

A rendőri büntető bíró a terheltnek felszólalása előtt a vádindítvány tartalmát s a védelmére felhozottakat szükség esetében röviden megmagyarázza.

Ha újabb adatok vagy bizonyítékok beszerzése nem szükséges, a rendőri büntető bíró a felszólalások után a tárgyalást berekeszti; de a szükséghez képest azt újból megnyithatja.

Ha a terhelt ellen a tárgyalás folyamán az eljárás tárgyául szolgáló kihágáson kívül más kihágás jelenségei is merültek fel, a tárgyalás a tiszti ügyész meghallgatása végett vagy a terhelt kérelmére a védelem előkészítése végett elnapolható.

A tárgyalás berekesztése után az illetékesség hiánya miatt az ügyet nem szabad áttenni.

147. §.

A bizonyítás eredményét a rendőri büntető bíró a bizonyítékoknak egyenkint és összefüggésükben való gondos mérlegelésével szabadon ítéli meg.

148.

A tárgyalást vezető rendőri büntető bíró a tárgyalás befejezése után rendszerint azonnal meghozza határozatát.

Ha az ügy bonyolódott vagy nagyterjedelmű és a halasztás veszéllyel nem jár, a határozathozatal kivételesen legfellegbb három napra elhalasztható.

Tárgyalási jegyzőkönyv.

149. §.

A tárgyalási jegyzőkönyvben szabatos rövidséggel fel kell tüntetni a tárgyalás menetét és lényeges mozzanatait, különösen a feleknek az ügy eldöntésére nézve fontos tényállításait, indítványaik, kérelmeik és egyéb nyilatkozataik lényegét; a vádra és az érvényesített magánjogi igényre vonatkozólag felvett bizonyítékokat, esetleg hogy miféle iratokat mutattak elő, csatoltak be vagy olvastak fel és szószerinti szövegben a tárgyalás folyamán hozott határozatokat indokaikkal együtt, végül azokat a feljegyzéseket, a melyeknek jegyzőkönyvbe vételét ez a rendelet külön megszabja

Azokat a nyilatkozatokat, a melyek a kihágás tényálladé-
kának megállapítására vagy a bizonyításra nézve fontosak, lehe-
tőleg szó szerint kell feljegyezni.

A tárgyalás előtt netalán felvett külön jegyzőkönyveket,
valamint a tárgyalás befejezése után hozott s külön iratba foglalt
határozatot a tárgyalási jegyzőkönyvhöz kell csatolni stb.

Hatodik fejezet.

A határozatok nemei és közlésük.

150. §.

A rendőri büntető bíró büntetőparancson kívül (Harmadik
Fejezet) ítélettel vagy végzéssel határoz.

Minden oly határozat, melyet ez a rendelet kifejezetten
büntetőparancsnak vagy ítéletnek nem nevez, végzés.

A határozatokat az idézőlevelek, a megkeresések és az
alattas hatóságokhoz vagy közegekhez intézett meghagyások kivé-
telével indokolni kell.

1. Megszüntető végzés.

151. §.

A rendőri büntető bíró megszüntető végzést hoz :

1. ha magánindítványra (magánvádra) üldözendő kihágás
esetében a magánvádoló magánvadját elejtette (32. §.), vagy a tár-
gyaláson az derül ki, hogy a jogosult magánindítványa hiányzik
vagy elkésett ;

2. ha az eljárás során az eljárás megindítását vagy folyta-
tását kizáró egyéb körülmény merült fel vagy nyert megállapítást ;

3. ha a vádbeli cselekmény tárgyában már előbb jogerős
ítélet, büntetőparancs vagy megszüntető végzés volt hozva.

A megszüntető végzés ellen rendszerint kétfoku felfolya-
modásnak van helye.

Ha a megszüntető végzés az 1. pont alapján a magánvád
elejtése miatt volt meghozva, annak csak a költségről intézkedő

része támadható meg felfolyamodással; a tárgyalási határnapnak vagy a kitűzött határidőnek elmulasztása miatt azonban igazolásnak van helye.

152. §.

Ha a rendőri büntető bíró az eljárást abból az okból szüntette meg, mert a magánvádló a tárgyaláson előzetes bejelentés nélkül sem személyesen, sem meghatalmazott által meg nem jelent és ő vagy meghatalmazottja a tárgyalásra oly időben jelenik meg, a midőn a többi idézettek a hivatal helyiségéből még el nem távoztak, a megszüntető végzést hatályon kívül kell helyezni és a tárgyalást meg kell tartani. A hatályon kívül helyező végzés ellen felfolyamodásnak nincs helye.

2. Ítélet.

153. §.

Az ítélet csak a tárgyaláson felvett vagy felhozott bizonyítékokra alapítható.

Az ítélet tárgya nem lehet oly tett, melyre a vád és a bizonyítás ki nem terjedt.

A rendőri büntető bírót a vád sem a tett minősítésében, sem a büntetés kiszabásában nem köti.

154. §.

Az ítéletben a rendőri büntető bíró a terheltet a vád alól felmenti vagy bűnsnek mondja ki.

Bizonyítékok elégtelensége vagy meg nem állapíthatása miatt való felmentésnek nincs helye.

A rendőri büntető bíró, ha fiatakoru terhelt javító nevelésének elrendelését tartja szükségesnek, nem hoz ítéletet, hanem az 1908. XXXVI. t.-cz. 33. §-ának utolsó bekezdése értelmében jár el.

155. §.

Felmentő ítéletet kell hozni:

1. ha a vád tárgyává tett cselekmény nem büntetendő cselekmény;

2. ha a vád alapjául szolgáló cselekmény elkövetése vagy az, hogy a terhelt követte el, nincs bebizonyítva;

3. ha a beszámíthatóságot kizáró vagy a büntethetőséget megszüntető ok forog fenn.

156. §.

Az ítélet bevezető részében meg kell jelölni az eljáró rendőri büntető bíróságot, a kihágási ügyet annak a feltüntetésével, hogy a tárgyaláson a vádat ki képviselte, úgyszintén meg kell említeni a megtartott tárgyalás helyét, időpontját és a nyilvánosság esetleges kizárását.

Mind a felmentő, mind a büntető ítélet rendelkező részének tartalmaznia kell:

1. a terhelt nevét és személyi adatainak (124. §. második bekezdése) felsorolását, kivéve azt, hogy volt-e büntetve vagy nem;

2. a vád tárgyát alkotó kihágás megnevezését;

3. az eljárási költségre vonatkozó rendelkezést;

4. megfelelő esetben rendelkezést az eljárás folyamán lefoglalt és az ítélet hozásáig a jogosultnak vissza nem adott bűnjelekre és egyéb letétekre vonatkozólag;

5. megfelelő esetben rendelkezést az eljárás folyamán érvényesített magánjogi igény vagy egyéb kérdések tárgyában és marasztalás vagy kötelezés esetében a teljesítés határidejét.

A büntető ítélet rendelkező részének a fentiekén kívül tartalmaznia kell:

a) a megállapított kihágás megjelölését a megkülönböztetésére szükséges ténykörülmények felsorolásával;

b) a törvénynek, miniszteri rendeletnek vagy szabályrendeletnek azt a §-át (annak azt a pontját), a mely a cselekményt kihágásnak nyilvánítja; szabályrendelet alapján való eljárás esetében pedig még az illető miniszter ama rendeletének ügyszámát is, a melylyel a szabályrendeletet megerősítette;

c) a kiszabott büntetés és mellékbüntetés nemét és mértékét az alkalmazott §-ok idézésével;

d) pénzbüntetés megállapítása esetében a teljesítés határidejét és azt, hogy a pénzbüntetést a teljesítés határideje alatt

végrehajtás terhével kell lefizetni, továbbá rendelkezést az iránt, hogy a pénzbüntetést behajthatatlansága esetében milyen tartamu elzárásra kell átváltoztatni;

e) a terheltnek elmarasztalását az eljárási költségekben;

f) rendelkezést a pénzbüntetés hovafordítása iránt és megnevezését annak a községnek, a melyet az 1901. XX. t.-cz. 23. §-a értelmében a bünté'espénznek, valamint az elkobzott és gazdátlan jószágok értékesítéséből befolyó összegnek fele része megillet;

g) megfelelő esetben az elítélés jogkövetkezményeként egyes törvények vagy más jogszabályok értelmében az ítéletben teendő egyéb rendelkezéseket;

h) azokban az esetekben, a melyekben az ítélet valamely törvény szerint jogerőre emelkedése előtt is végrehajtható, ennek kimondását.

A büntetés végrehajtásának feltételes felfüggesztése esetében a felfüggesztést az 1908. XXXVI. t.-cz. 8. §-ára hivatkozva egy évi próbaidőre kell kimondani. A felfüggesztésre az elsőfoku rendőri büntető bíró ítéletében a másodfoku hatóság jóváhagyását kifejezetten fenn kell tartani (1908. XXXVI. t.-cz. 11. §.)

Ha a kihágások halmazata esetében a rendőri büntető bíró a terheltet valamelyik cselekmény vádja alól felmenti, ezt az ítélet rendelkező részében szintén ki kell fejezni.

Az előzetesen letartóztatott terhelt ellen hozott ítéletben határozni kell az előzetes letartóztatásban töltött időnek a büntetésbe való beszámítása vagy a terhelt szabadlábra helyezése tárgyában.

A mennyiben valamely törvény a kiszabott pénzbüntetés behajthatatlansága esetére az elzárásbüntetés helyett közmunka megállapítását engedi meg és a rendőri büntető bíró a közmunkát alkalmazza, az ítéletben meg kell szabni a közmunka tartamát és rendelkezni kell arról is, hogy a közmunka nem teljesítése esetében ennek helyébe milyen tartamu elzárásbüntetés lép.

157. §.

Az ítélet indokolásában, a melyet a rendelkező résztől el kell választani, röviden ki kell fejteni, hogy a rendőri büntető

bíró, mely tényeket és mely okokból tart bebizonyítottaknak vagy be nem bizonyítottaknak, továbbá azokat a jogi okokat, a melyek a felmentés vagy az elítélés alapjául szolgáltak.

A büntető ítéletben ezenfelül ki kell emelni a súlyosító és enyhítő körülményeket és különösen, ha a rendőri büntető bíró az 1879. XL. t.-cz. 21. §-át alkalmazta, vagy ha a büntetés végrehajtását feltételes felfüggesztette, ennek okait.

3. A határozat közlése.

158. §.

A rendőri büntető bíróság a határozatokat a jelenlevő érdekeltekkel kihirdetés, a távollévőkkel kézbesítés útján közli.

Kihirdetés esetében ennek megtörténtét a jegyzőkönyvben fel kell jegyezni. A fél az előtte kihirdetett határozatról másolatot vehet.

A tiszti ügyésszel a határozatok az eredeti fogalmazvány áttétele útján is közölhetők.

159. §.

A határozatokat rendszerint az érdekelttel, ha pedig az érdekeltet ügyvéd vagy a 37. §. utolsó bekezdésében megjelölt személyek valamelyike képviseli, ezekkel kell közölni.

Az idézőlevelet és a személyes megjelenésre kötelező határozatot mindig a megidézettel kell közölni. A sértettnek és a magánvádlónak szóló idézőlevelet, ha őt ügyvéd vagy a 37. §. utolsó bekezdésében megjelölt személyek valamelyike képviseli, ezeknek kell kézbesíteni.

A büntető ítéletet az elítélttel minden esetben közölni kell.

160. §.

A szakképviselővel a hozott ítéleteket és a végzéseket csak azokban az ügyekben kell közölni, a melyekben a vád képviselőjében eljár vagy a melyekben a közlést valamely törvény vagy miniszteri rendelet rendeli vagy a szakképviselő kívánta.

162. §.

A tárgyaláson meghozott határozatot a jelenlevők előtt azonnal ki kell hirdetni.

Az ítélet kihirdetése rendelkező részének felolvasásával történik. Ha az ítélet még teljesen írásba foglalva nincs, az indokok lényegét szóval elő kell adni.

Ha a rendőri büntető bíró a határozat hozatalát elhalasztja (148. §. második bekezdése) és a felek a rendőri büntető bíróság székhelyének határában vagy azon kívül, de tizenhat kilométernél nem távolabb laknak, a kihirdetésre azonnal határnapot tűzhet és arra a jelenlevőket szóval megidézi. Ily esetben a határozatot a kihirdetést megelőzőleg teljesen írásba kell foglalni.

Oly ítéletet, a melyet a tárgyaláson hirdetnek ki, a kihirdetést követő három nap alatt azon részeiben, a melyek még írásba foglalva nincsenek, teljesen írásba kell foglalni.

A kihirdetés a felek elmaradása esetében is érvényes, kivéve a tiszti ügyésszel és a szakképviselővel szemben a velők közlendő határozatokat, továbbá az elítélttel szemben a büntető ítéletet és az elmarasztalttal szemben a marasztalást tartalmazó határozatot. Az ilyen határozatokat az illetőkkel, ha a kihirdetésen meg nem jelentek, kézbesítés útján kell közölni.

A kihirdetésről való elmaradás miatt igazolásnak nincs helye.

Elzárásbüntetést megállapító ítélet kihirdetésére az elítélt elővezetés terhe alatt idézhető.

163. §.

Az ítélet kihirdetésekor a jogosultakat figyelmeztetni kell fellebbezési jogukra és e jog gyakorlásának módjára, továbbá meg kell tőlük kérdezni, hogy kívánnak-e fellebbezni vagy megnyugosznak-e az ítéletben.

Ennek a megtörténtét és a jogosultak nyilatkozatát a tárgyalási jegyzőkönyvben az ítélet szövege után záradék alakjában vagy a kihirdetésről készült külön jegyzőkönyvben fel kell jegyezni s e feljegyzést a rendőri büntető bíró, valamint a jegyzőkönyvvezető vagy e helyett a jelenlevő felek írják alá.

Ha a rendőri büntető bíró az ítéletet kézbesítés útján közli, a jogosultakat fellebbezési jogukra és gyakorlásának módjára a határozat hiteles kiadmányára vezetett értesítéssel figyelmezteti.

A büntetés végrehajtásának feltételes felfüggesztése esetében az elítéltet szóval vagy az előbbi bekezdés esetében írásban figyelmeztetni kell azokra a következményekre is, a melyeket újabb büntetendő cselekmény elkövetésével magára vonna.

164. §.

A felebbviteli hatóságok határozatait az elsőfokú rendőri büntető bíróság az érdekeltekkel rendszerint kézbesítés útján közli.

Ha a felek a rendőri büntető bíróság székhelyének határában vagy azon kívül, de tizenhat kilométernél nem távolabb laknak: a rendőri büntető bíróság az ítélet kihirdetésére határnapot tűzhet és arra az érdekelteket megidézheti. A 162. §. ötödik, hatodik és hetedik bekezdését ebben az esetben is kell alkalmazni.

165. §.

A kézbesítés a közigazgatási eljárásban irányadó kézbesítési útasítás szabályai szerint történik stb.

4. Kijavítás.

166. §.

A határozatban esetleg előforduló név-, szám- és más ilyenmü nyilvánvaló hibákat az a hatóság, melynél a hiba történt, a fél kérelmére vagy hivatalból is kijavíthatja. Ugyanigy jár el a hatóság, ha a kiadvány eltér az eredeti szövegtől.

A kijavítást minden hiányos kiadványra reá kell jegyezni, vagy ha az nem volna lehetséges, a kijavított határozatot új szöveggel kell kiadni.

A kijavítást a felsőbb hatóság hivatalból is elrendelheti.

Hetedik fejezet.

Jogorvoslatok.

I. Fellebbvitel.

1. Általában.

167. §.

A fellebbvitel nemei: a fellebbezés és a felfolyamodás.

Ítélet ellen fellebbezésnek, végzés ellen, a mennyiben ez a rendelet ki nem zárja, felfolyamodásnak van helye.

Helytelen elnevezés esetében a kérelem tartalma irányadó.

168. §.

A fellebbvitel a határozatnak úgy rendelkező része, mint indokolása ellen irányulhat.

A febbvitelben meg kell jelölni a határozatnak azt a rendelkezését vagy indokolásának azt a részét, a mely ellen irányul. Ha ez megjelölve nincs, a fellebbvitelt az egész határozat vagy az egész indokolás ellen irányulónak kell tekinteni.

169. §.

A fellebbvitelnek határideje: a határozat kihirdetését vagy kézbesítését követő naptól számított tizenöt nap.

170. §.

A fellebbvitelt az ügyben elsőfokon eljáró rendőri büntető bíróságnál kell előterjeszteni.

A nem illetékes hatóság köteles a nála előterjesztett fellebbvitelt az illetékes rendőri büntető bírósághoz haladéktalanul áttenni.

171. §.

A fellebbvitelt szóval, vagy írásban lehet előterjeszteni.

A szóval előterjesztett fellebbvitelt a rendőri büntető bíró röviden jegyzőkönyvbe foglalja. A jegyzőkönyvnek tartalmaznia kell a határozat sérelmes részeinek megjelölését és a fél kérelmét.

A fellebbvitelre jogosultak a fellebbvitelt annak felterjesztéséig az elsőfokú rendőri büntető bíróságnál megtekinthetik s ellenészrevételeiket előterjeszthetik.

172. §.

Hivatalból végzéssel vissza kell útasítani az oly fellebbvitelt, a melyet az e rendelet szerint arra nem jogosult vagy a jogosult ugyan, de a fellebbviteli határidő eltelte után vagy felebbvitellel meg nem támadható határozat ellen terjesztett elő. A felebbvitelt visszaútasító végzés ellen bejelentett felfolyamodást az elsőfoku rendőri büntető bíróság csak elkésés miatt útasíthatja vissza. A visszaútasító végzés ellen használt felfolyamodás felett a másodfoku hatóság végérvényesen dönt.

Ha azonban a hatóság az ítélet ellen használt fellebbezést abból az okból útasítja vissza, mert nézete szerint a 177—179. §-ok értelmében a fellebbezés ki van zárva, ebben az esetben a visszaútasító végzés ellen a harmadfoku hatóságig van felebbvitelnek helye.

Az alsófoku hatóság elkésés miatt nem útasíthatja vissza az oly fellebbvitelt, a melyet a fellebbviteli határidő elmulasztásának igazolására irányuló kérelemmel együttesen terjesztettek elő (189. §.)

173. §.

A fellebbvitel a felsőfoku határozat meghozataláig visszavonható. A visszavont felebbvitel újból nem terjeszthető elő.

A ki a határozatban kifejezetten megnyugodott és ezt a rendőri büntető bíróságnak szóval vagy írásban bejelentette, e határozat ellen fellebbvitellel nem élhet.

174. §.

Ha a fellebbvitel hivatalból visszaútasítására (172. §.) nincs ok, a fellebbvitelt, mielőtt a fellebbviteli határidő valamennyi jogosult irányában lejárt, az iratokkal együtt a másodfoku hatósághoz haladéktalanul fel kell terjeszteni. Ha a többi jogosult a határozatban megnyugodott vagy a fellebbvitelt már előbb előterjesztette, a fellebbvitelt a fellebbviteli határidő elteltének bevárása nélkül kell felterjeszteni.

A kiszabott büntetés végrehajtásának feltételes felfüggesztése esetében a fellebbviteli határidő eltelte után az iratokat a másodfoku hatósághoz hivatalból akkor is fel kell terjeszteni, ha az ügyben fellebbvitellel senki sem élt.

2. Fellebbezés.

176. §.

Az ítélet ellen fellebbezéssel élhetnek

III. a terhelt terhére :

1. a magánvádló ;
2. az a sértett, a ki a vád képviseletében közreműködött vagy magánjogi igényét érvényesítette ;
3. a sértett jogutódja, de csak magánjogi igényére nézve ;
4. a szakképviselő, és pedig akkor is, ha nem vett részt az eljárásban.

Ha az ítélet más érdekeltekre vonatkozó rendelkezést is tartalmaz, ezek az ítéletnek rájuk vonatkozó része ellen szintén élhetnek fellebbezéssel.

177. §.

Az elsőfoku ítélet ellen rendszerint kétfoku fellebbezésnek van helye.

Csupán a kiszabott büntetés enyhítése végett nincs helye fellebbezésnek az olyan ítélet ellen, a mely a terheltre egy vagy több kihágás miatt együttvéve elsőfokon öt, másodfokon harmincz koronánál nem nagyobb pénzbüntetést szabott ki.

178. §.

Ha mind az első, mind a másodfoku ítélet megállapította a terhelt bűnösségét és a másodfoku ítélet egy vagy több kihágás miatt együttvéve harmincz koronánál nem nagyobb pénzbüntetést szabott ki, további fellebbezésnek csak akkor van helye:

1. ha az ítéletet a rendőri büntető biráskodásra törvény szerint nem jogosult személy vagy hatóság hozta;

2. ha az ítéletet oly hatósági tag hozta, a ki kizárási ok vagy elfogultság miatt nem járhatott volna el (39—41. §§.);

3. ha a területenkivülség, a személyes mentesség (15. §.) vagy a mentelmi jog van megsértve;

4. ha a hatóság hatáskörét túllépte vagy hatásköréhez tartozó ügyet ahhoz nem tartozónak mondott ki;

5. ha az ítélet a vád tárgyát nem meríti ki;

6. ha az ítélet rendelkező része érthetetlen, vagy indokolása a rendelkező résznek ellentmond;

7. ha az eljárás tárgyaúl szolgáló cselekmény nem kihágás és mégis annak van nyilvánítva;

8. ha a rendőri büntető bíró a büntetés kiszabásánál a törvényben, miniszteri rendeletben vagy szabályrendeletben meghatározott büntetési tételeket meg nem tartotta;

csak a terhelt terhére:

9. ha a rendőri büntető bíró a pénzbüntetést az 1879. XL. t.-cz. 21. §-ának alkalmazásával oly kihágás miatt szabta ki, amelyre a törvény vagy miniszteri rendelet tizenöt napig terjedhető elzárást vagy ennél súlyosabb büntetést határoz meg;

10. ha az ítélet a kiszabott büntetés végrehajtásának feltételes felfüggesztését a törvény által kizárt esetben mondotta ki.

A fellebbezésben meg kell jelölni azt az okot, a melyre a fellebbező kérelmét alapítja.

180. §.

A fellebbezésnek rendszerint halasztó hatálya van.

3. Felfolyamodás.

181. §.

A végzések ellen rendszerint egyfoku felfolyamodásnak van helye.

Kétfoku felfolyamodásnak van helye az elsőfoku végzések ellen az e rendeletben külön meghatározott esetekben, valamint a véghatározatnak tekintendő elsőfoku végzések ellen.

Az eljárás során hozott közbenszóló, valamint oly végzések ellen, a melyek ellen ez a rendelet a felfolyamodást kifejezetten kizárja, felfolyamodásnak nincs helye.

Az eljárás során okozott és felfolyamodással nem orvosolható sérelmek ellen az ítélet vagy a megszüntető végzés ellen használt fellebbvitelben lehet orvosolást kérni.

182. §.

Felfolyamodással a fellebbezésre jogosultakon (176. §.) kívül az élhet, a kire a végzés vonatkozik.

183. §.

A pénzbüntetést vagy más vagyoni marasztalást megállapító végzés ellen használt felfolyamodást, valamint az e rendeletben külön meghatározott eseteket kivéve, a felfolyamodásnak halasztó hatálya nincs. Az a hatóság azonban, a mely a megátadott végzést hozta, annak végrehajtását a felfolyamodás elintézéséig indokolt esetben felfüggesztheti.

184. §.

A tárgyalás során hozott végzések ellen megengedett felfolyamodás elintézése végett az iratokat a fellebbviteli hatósághoz az ítélet vagy a megszüntető végzés hozatala után és ha az ellen is fellebbvitellel éltek, azzal együtt kell felterjeszteni.

II. Rendkívüli jogorvoslatok.

1. Határnapok és határidők elmulasztásának igazolása.

185. §.

Igazolásnak van helye a tárgyalási határnapnak vagy valamely

határidőnek elmulasztása esetében, ha a mulasztás az ügy elintézésére lényeges befolyással volt és a mulasztó hitelt érdemlően kimutatja, hogy a mulasztást saját vagy meghatalmazottjának hibáján kívül tudomás hiánya vagy más elháríthatatlan akadály okozta.

Igazolással a tárgyalási határnap elmulasztása miatt csak a mulasztó felek, a fellebbviteli határidő elmulasztása miatt pedig csak a fellebbviteli jogosultak élhetnek.

186. §.

Nem számítható be a határidőbe az a nap, a melyen a határidő kezdetét megállapító intézkedés, cselekmény vagy esemény történt.

Vasárnap és Gergely-naptár szerinti vagy nemzeti ünnep nem számítható be, ha a határidőnek utolsó napjára esik.

Posta útján való benyújtás esetében a feladás napja határoz.

187. §.

Az igazolási kérelmet az akadály megszűntét követő naptól számított három nap alatt szóval vagy írásban az eljárás elsőfoku rendőri büntető bíróságánál kell bejelenteni.

A kérelemben meg kell jelölni a mulasztás okát és az ezt igazoló adatokat s be kell mutatni a rendelkezésre álló bizonyítékokat.

188. §.

A tárgyalási határnap elmulasztásának igazolására előterjesztett kérelem felől a rendőri büntető bíróság szükség esetében az érdekeltek meghallgatása után tárgyalás nélkül határoz s ha az igazolásnak helyt ad, az ügyet, a mennyiben lehetséges, nyomban tárgyalja, különben pedig az ügy tárgyalására új határnapot tűz.

Az igazolásnak helyt adó végzés ellen felfolyamodásnak nincs helye.

Az új tárgyaláson a rendőri büntető bíróság a tárgyalás

eredményéhez képest a mulasztás alapján hozott korábbi határozatának hatályon kívül helyezésével új határozatot hoz vagy korábbi határozatát fenntartja.

189. §.

Ha a kérelem valamely jogorvoslatra vagy bejelentésre megszabott határidő elmulasztásának igazolására irányul, az elmulasztott jogorvoslatot vagy bejelentést az igazolási kérelemmel együttesen kell előterjeszteni. Ilyen esetben az igazolási kérelem felől is az a hatóság dönt, a mely a jogorvoslat vagy bejelentés érdemleges elintézésére jogosult.

A fellebbviteli határidő elmulasztásának igazolására irányuló kérelemben felhozott körülményekre nézve az elsőfoku rendőri büntető bíróság felterjesztésében nyilatkozni köteles.

190. §.

Az igazolási kérelemnek halasztó hatálya nincs; az eljáró hatóság azonban indokolt esetben a határozat végrehajtását a kérelem jogerős elintézéséig felfüggesztheti.

2. Újrafelvétel.

191. §.

Büntető ítélettel jogerősen befejezett ügynek újrafelvételét az elítélt javára kérheti az elítélt vagy törvényes képviselője vagy házastársa, ugyszintén a tiszti ügyész :

1. ha jogerős büntető bírósági ítélettel meg van állapítva, hogy az elítélt ellen bizonyítékul hamis vagy hamisított okirat valódi gyanánt volt használva, vagy hamis tanuzás volt elkövetve vagy hamis szakértői vélemény volt adva, feltéve, hogy ezek a bizonyítékok befolyással lehettek az ítéletre ;

2. ha jogerős büntető bírósági ítélettel meg van állapítva, hogy az ügyben eljáró hatósági tag meg volt vesztegetve vagy a büntetőtörvénykönyvbe ütköző más kötelességszegést követett el és nincs kizárva, hogy ezek a büntetendő cselekmények az ítéletre befolyással voltak ;

3. ha a kérelmező oly lényeges új tényt vagy bizonyítékot hoz fel, a melyről feltehető, hogy azt az alapeljárásban nem használhatta s a mely akár magában, akár kapcsolatban az alapeljárás során felhozottakkal az eljárás megszüntetését vagy az elítéltnak felmentését vagy csak oly cselekményben való bűnösségét teszi valószínűvé, mely a törvénynek, miniszteri rendeletnek vagy szabályrendeletnek a kiszabott büntetésnél enyhébb büntetési tételt tartalmazó rendelkezése alá esik;

4. ha nyilvánvaló, hogy a terheltet ugyanazért a cselekményért ismételten ítélték el.

Az ítélet végrehajtása után az eljárás újrafelvételét az elítélt akarata ellenére kérni nem lehet.

Az elítélt halála után az újrafelvételt csak az elítélt házastársa és egyenes ágbeli rokona kérheti.

192. §.

Felmentő ítélettel vagy megszüntető végzéssel jogerősen befejezett ügynek újrafelvételét a terhelt elítélése végett az elévülési határidőn belül kérheti a tiszti ügyész, a szakképviselő, a vád képviselőjében közreműködött sértett és a magánvádló: a 191. §. 1. és 2. pontjában felsorolt okok valamelyike miatt, továbbá akkor, ha oly lényeges új tényt vagy bizonyítékot hoz fel, a melyről feltehető, hogy azt az alapeljárásban nem használhatta és a mely magában vagy az alapeljárás során felvett bizonyítékokkal kapcsolatban a terheltnek elítélését teszi valószínűvé.

Ha a magánindítványra jogosult az alapeljárás folyamán indítványát visszavonta, vagy a magánvádló vádját elejtette, az eljárás újrafelvételének helye nincs.

193. §.

Az újrafelvételi kérelmet annál a rendőri büntető bíróságnál kell előterjeszteni, a mely az ügyben elsőfokon eljár.

Ha az újrafelvételt nem az arra jogosult vagy a jogosult nem a 191. és 192. §-okban meghatározott okok valamelyike

alapján kéri, vagy ha a felhozott ok nyilvánvalóan alaptalan: a rendőri büntető bíróság a kérelmet tárgyalás nélkül visszaútasítja.

Ellenkező esetben a rendőri büntető bíróság az újrafelvételi kérelemnek és a körülményekhez képest ezzel kapcsolatban magának az ügynek tárgyalását végzéssel elrendeli. E végzés ellen felfolyamodásnak helye nincs.

Az újrafelvételi tárgyaláson az új bizonyítékokon felül a szükséghez képest az alapeljárásban használt bizonyítékokat is fel kell venni.

A rendőri büntető bíróság a tárgyalás eredménye alapján vagy helyt ad az újrafelvételnek és az alapeljárás során hozott határozat hatályon kívül helyezésével új határozatot hoz, vagy az újrafelvételi kérelmet elutasítja és az alapeljárás során hozott határozatot hatályában fenntartja.

Az elítélt javára elrendelt újrafelvétel esetében a rendőri büntető bíróság az alapeljárás során hozott ítéletben megállapított büntetésnél súlyosabb büntetést nem szabhat ki.

Az újrafelvételi eljárásban hozott határozatok ellen fellebbvitelnek és más jogorvoslatnak az általános szabályok (Hetedik Fejezet) értelmében van helye.

194. §.

A végrehajtást az újrafelvételi kérelem nem akadályozza; de az ítélet jogerőre emelkedésétől számított egy éven belül az elítélt javára kért újrafelvétel esetében az eljáró rendőri büntető bíróság az ítélet végrehajtását indokolt esetben egészben vagy részben az újrafelvett eljárás jogerős befejezéséig függőben tartja vagy félbeszakíthatja.

195. §.

Ha az alsófoku hatóság az újrafelvételi eljárásban oly határozatot helyez hatályon kívül, a mely a fellebbviteli hatóságnak felülbíráta alatt állott, az újrafelvételi határozatban a fellebbviteli hatóság jóváhagyását kifejezetten fenn kell tartani, és ha az ily újrafelvételi határozat fellebbvitel következtében az alapeljárásban utolsó fokon eljáró fellebbviteli hatóság elé nem kerül, a határozatot oda a fellebbviteli határidő eltelte után az iratokkal együtt felülbírálat céljából hivatalból haladéktalanul fel kell terjeszteni.

Nyolczadik fejezet.

Eljárás a fellebbviteli hatóságok előtt.

197. §.

A fellebbvitelt a fellebbviteli hatóság felülbírálat nélkül visszaútasítja, ha a hivatalból való visszaútasításnak a 172. §-ban megjelölt valamelyik esete forog fenn és azt az elsőfoku rendőri büntető bíróság figyelembe nem vette.

Ha azonban a fellebbviteli hatóság azt találja, hogy a 178. §. 3. és 4. pontjában megjelölt okok valamelyike forog fenn, az ügyet ilyen esetekben is hivatalból felülbírálat alá veszi.

198. §.

Ha az iratok kiegészítése, a határozatnak valamelyik féllel való közlése, a fellebbvitel tartalmára vonatkozó felvilágosítás vagy egyes körülményekre nézve adatok beszerzése vagy kiegészítése mutatkozik szükségesnek, a fellebbviteli hatóság az ügy érdemleges felülvizsgálata előtt az iratokat a szükséges pótlás végett vissza küldi.

199. §.

Ha a fellebbviteli hatóság a határozatot érdemlegesen felülbírálhatónak nem találja, és pedig: a) akár azért, mert a tényállás nincs kellően kifejtve vagy bizonyítva és a további eljárástól siker várható; b) akár pedig azért, mert valamely lényeges eljárási szabály egyáltalán nem vagy helytelenül volt alkalmazva: a fellebbviteli hatóság a határozatot egészben vagy részben, esetleg az azt megelőző eljárással együtt az a) pont esetében feloldja, a b) pont esetében pedig megsemmisíti és mind a két esetben a körülményekhez képest az eljárás kiegészítésének vagy új eljárásnak elrendelése mellett vagy anélkül az alsófoku hatóságot új határozat hozatalára útasítja vagy megfelelő esetben az ügynek más hatósághoz való áttételét rendeli el. Az e tárgyban hozott végzés ellen, a másodfoku hatóságnak az áttételt rendelő végzését kivéve, felfolyamodásnak helye nincs.

200. §.

Ha az ügy érdemlegesen felülbírálnak, a fellebbviteli hatóság az alsófoku hatóság határozatát egészben vagy részben helyben hagyja vagy megváltoztatja, esetleg kiegészíti.

A fellebbviteli hatóság az 1908. XXXVI. t.-cz. korlátai között a büntetés végrehajtásának feltételes felfüggesztését is kimondhatja.

Az alsófoku határozat helybenhagyása esetében annak indokaira is lehet hivatkozni, de a rendelkező résznek minden megváltoztatását külön meg kell indokolni.

201. §.

Ha a fellebbviteli hatóság az alsófoku hatóságnak ítéletét részben érdemlegesen bírálja felül, részben pedig feloldja vagy megsemmisíti, a feloldás vagy a megsemmisítés kérdésében is ítélettel határoz; egyéb esetekben a feloldást vagy a megsemmisítést végzéssel mondja ki. A másfoku ítéletnek a feloldást vagy a megsemmisítést kimondó része ellen, az áttétel elrendelését kivéve, fellebbvitelnek helye nincs.

Az ítéletnek részben feloldása vagy megsemmisítése, részben érdemleges felülbírálata esetében az érdemlegesen felülbírált kérdésben megengedett további fellebbvitelt a rendőri büntető bíróság csak a feloldás vagy a megsemmisítés következtében hozott új határozat meghozatala után terjeszti fel.

202. §.

A fellebbviteli hatóság az alsófoku hatóság által külön elintézett s előtte felülbírálat alatt álló oly ügyeket, a melyek nyilvánvalóan egy terhelre vonatkoznak, a terhelte kérelmére egyesítheti s együtt döntheti el vagy pedig mindegyiket külön is felülbírálnak, esetleg az alsófoku hatóságok határozatainak feloldásával azoknak egyesítését és együttes eldöntését (7. §.) rendelheti el.

203. §.

A fellebbviteli hatóság határozatát csak az eljárás során felvett bizonyításra alapíthatja.

Az újabb eljárásra vagy határozathozatalra útasított alsófoku hatóság köteles a fellebbviteli hatóság által elfoglalt jogi állásponthoz alkalmazkodni.

204. §.

A fellebbviteli hatóság a határozatot rendszerint csak a fellebbvitellel megtámadott részében és csak a fellebbvitelben előterjesztett kérelem korlátai között vizsgálja felül.

A fellebbviteli hatóság a felülbírálat alkalmával hivatalból is figyelembe veszi és ahhoz képest a határozatot megsemmisíti vagy megváltoztatja, ha azt észleli, hogy :

1. a 178. §. 1., 3—8. és 10. pontjaiban felsorolt okok valamelyike forog fenn ;

2. az eljárás tárgyául szolgáló cselekmény felől előzetesen már jogerős ítélet, büntetőparancs vagy megszüntető végzés volt hozva ;

3. a rendőri büntető eljárás megindítását, a beszámíthatóságot vagy a büntethetőséget kizáró ok forog fenn ;

4. valamely lényeges eljárási szabály egyáltalán nem vagy helytelenül volt alkalmazva.

205. §.

Oly fellebbvitel alapján, a melyet a terhelt javára terjesztettek elő, a fellebbviteli hatóság a kiszabott büntetést nem emelheti fel. Ellenben a terhelt terhére használt fellebbvitel alapján a határozat a terhelt javára is megváltoztatható.

A terhelt javára szolgáló körülmény alapján, ha az más, nem fellebbező terheltre nézve is fennáll, az ítéletet az utóbbi javára is meg kell változtatni.

206. §.

Az alispán és a m. kir. államrendőrség főkapitánya, akadályoztatásuk esetében pedig törvényes helyettesük mint egyesbírák járnak el.

Budapest székesfőváros és a törvényhatósági joggal felru-

házott városok tanácsai, mint másodfokú rendőri büntető bíróságok szervezeti szabályaik értelmében az e rendeletben foglalt intézkedéseket is figyelembevételre alakulnak meg.

Aki az ügyek elintézéséből ki van zárva (39. és 40. §.), a tanácsülésben mint szavazattal nem bíró előadó sem vehet részt.

207. §.

A városi tanács, mint másodfokú rendőri büntető bíróság a fellebvitelt ügyet tanácsülésben intézi el. A 198. §-ban megjelölt közbenszóló intézkedéseket azonban ülésen kívül a tanács elnöke is elrendelheti.

Az ügy előadása és a határozat kihirdetése nyilvános, a határozathozatal céljából tartott tanácskozás és szavazás pedig zárt tanácsülésben történik. A 115—118. §-okat megfelelően alkalmazni kell.

208. §.

A kihágási ügyeknek harmadfokú elbírálásánál az eljárást az illető miniszter saját hatáskörében szabályozza s a felülvizsgálat céljára a vezetése alatt álló miniszteriumi kebelében „büntető tanácsot” is állíthat fel.

209. §.

Ha az alsófokú hatóság együttesen határozott oly kihágások felől, amelyek harmadfokon nem egy miniszter hatáskörébe tartoznak, az illető miniszterek az ügyet a saját hatáskörükbe tartozó részben külön bírálják felül, elhatározásuk azonban egy határozatba foglalható. A külön elhatározásokat, amennyiben a kihágások valamelyike a belügyminiszter hatáskörébe tartozik, a belügyminiszter, különben pedig a súlyosabban büntetendő kihágás elbírálására hivatott miniszter, egyenlő súlyosan büntetendő kihágások esetében pedig az utóbbi határozó miniszter saját határozatába foglalja bele.

Ha összbüntetést kell kiszabni, az ügynek harmadfokú elbírálására hivatott miniszterek egyetértve határoznak.

Kilencedik fejezet.

Eljárási költségek.

210. §.

Eljárási költségek :

1. az eljáró tisztviselő vagy közeg útiköltsége és napidija, amennyiben a fennálló szabályok értelmében arra igénye van;

2. a magánvádlnak*) és a sértettnek készkiadásban okozott szükséges költsége;

3. a tanudij;

4. a szakértő (hecsüs, tolmács) díja;

5. az egyes törvények és más jogszabályok alapján fogatosítandó előzetes vagy külön eljárás költsége;

6. a végrehajtási költség.

A 2, 3. és 4 pontban említett eljárási költségeket magánügyen részére csak akkor szabad megállapítani, ha ezt kihallgatása alkalmával a tárgyalás befejeztéig kérte.

211. §.

A nem helyben lakó megidézett tanu a megjelenésével járó szükséges utiköltségnek és ha a kihallgatás helyétől nyolc kilométernél nagyobb távolságban vagy a rendőri büntető bíróság székhelyének határán kívül lakik, a szükséges élelmezés és lakás költségének fedezésére állásához mért, mérsékelt ellátási díjnak megállapítását kérheti. Utiköltséget a helyben lakó tanu részére is szabad megállapítani, ha az rendkívüli körülmények (testi fogatkozás, betegség, öregkor stb.) miatt feltétlenül szükségesnek mutatkozik.

*) Ha a m. kir. erdőhivatal (m. kir. járási erdőgondnokság) tisztviselője a m. kir. erdőhivatal (m. kir. járási erdőgondnokság) képviselőjében olyan ügyben jár el, melyben az eljárási költségeket az érdekelt feleknek kell viselni, a saját költségeit (napidij, utiköltség és dologi kiadásokat) a 27355—1908. I. A. 1. F. M. számú szabályzat értelmében számítja fel, még pedig a tárgyalás alkalmával. (Földmívelési Értesítő. 1909 évi 4. sz.)

Oly megidézett tanuk, akik napi vagy heti bérből élnek és a tanulás miatt aznapi keresetüktől egészben vagy részben elesetek, úgyszintén munkaidőben a földmivesek, akik földjüket maguk mívelik, valamint a segéd nélkül dolgozó kisiparosok az utazáshoz és kihallgatáshoz szükséges időnek és rendes átlagos keresetüknek megfelelő mérsékelt kárpótlásra is igényt tarthatnak.

Oly tanú részére, akit elővezettek, tanúdij meg nem állapítható.

A fegyveres erőnek és a csendőrségnek tényleges szolgálatban álló tagjait, a rendőrség és a pénzügyőrség személyzetét, úgyszintén az erdőőrzési személyzetet megillető tanudijak a rájuk nézve fennálló külön szabályok értelmében állapíttatnak meg.*)

212. §.

A szakértők (becsüsök, tolmácsok, valamint a véleményadásra megkeresett szakértőttestületek díjazása tekintetében a rájuk vonatkozó külön szabályok irányadók. Ily szabályok hiányában a szakértő foglalkozásának, a végzett munkának, az idővesztésnek és az eset körülményeinek figyelembevételével mérsékelt díjat, utiköltséggént pedig a hasonló állású és foglalkozású tanukat megillető összegeket kell megállapítani.

Az ellenőrző szakértőket díj meg nem illeti.

213. §.

Az eljárási költségeket büntető ítéletben az elítélt terhére kell megállapítani.

Az elítélt halála esetében, ha ez az ítélet jogerőre emelkedése után állott be, az eljárási költségeket, amennyiben az el-

*) Lásd az 1906. jul. 29-én kelt 6931—1903. F. M. eln. számú szabályzatot, a mely szerint az állami alkalmazottak utazási illetményeiket felszámítani jogosultak. Beszte.cze-Naszódvármegyében a 4411—902. F. M. rendelet alapján jóváhagyott szolgálati és fegyelmi szabályok szerint az erdei kihágási esetek tárgyalásánál való megjelenés alkalmával a vármegye területén az állam által kezelt erdők és kopár területek őrzésénél alkalmazott erdőőröket 2 kor., az erdőlegényeket 1 kor. napidíj s úgy az erdőőröket, mint az erdőlegényeket naponként 4 korona fuvar költség illeti meg; együttes utazás eset n azonban csak egy fuvar költség számítható fel.

ítélt vagyonából behajthatók lettek volna, örökségük erejéig az örökösöktől kell behajtani.

Több elítéltet egyetemlegesen kell az eljárási költségek viselésére kötelezni. Oly költségeket azonban, melyre csupán az elítéltek egyike adott okot, a többiek terhére nem szabad megállapítani.

214. §.

Az eljárási költségeket a terhelt felmentése vagy az eljárás megszüntetése esetében, úgyszintén akkor is, ha a kötelezettek-től be nem hajthatók, a magánvádló és a sértett költségének kivételével, az alábbi megszorításokkal a hatóság pénztára viseli.

A terhelt felmentése valamint az eljárás megszüntetése esetében is elmarasztható a vétkes mulasztásával okozott költségekben.

A mennyiben a 210. §. 5. pontjában meghatározott előzetes és külön eljárás költségei felől az illető külön jogszabályok rendelkeznek, e költségek tekintetében ezeket a külön szabályokat kell alkalmazni.

Ha a magánindítványra üldözendő kihágás esetében a terheltet felmentik vagy az eljárást megszüntetik, az eljárási költségekben a magánvádlót kell elmarasztalni. Ha több magánvádló lépett fel, ezeket az eljárás költségeiben a 213. §. harmadik bekezdése értelmében kell elmarasztalni.

215. §.

Azokban a költségekben, melyek tudva hamis vagy fel-tűnően gondatlan feljelentés alapján megindított eljárással merültek fel, ideértve a terheltnek készkiadásban okozott szükséges költségét is, a feljelentőt kell meghallgatása után elmarasztalni.

216. §.

A visszavont vagy nyilván alaptalan fellebbvitel vagy újra-felvételi kérelem folytán teljesített eljárás költségeit az viseli, aki a felebbvitellel élt vagy az újrafelvételt kérte.

Az igazolásra vonatkozó eljárás költségei mindig az igazolást kérőt terhelik.

Tizedik fejezet.

Végrehajtás.

217. §.

Az ítéletet általában csak jogerőre emelkedése után szabad végrehajtani.

Kivételesen egyes kihágási ügyekben a jogerőre emelkedés előtt is helye van az ítélet végrehajtásának, amennyiben ezt a törvény megengedi.

A végzések általában jogerőre emelkedésük előtt is végrehajthatók. Csak jogerőre emelkedésük után hajthatók végre azok a végzések, amelyek ellen halasztó hatályú felfolyamodásnak van helye (183. §.)

Az a határozat, amely ellen sem fellebbvitelnek, sem hivatalból felülbírálatnak nincs helye, a közléssel, egyéb határozat, ha ellene a fellebbviteli határidőben fellebbvitellel a jogosult nem él, a fellebbviteli határidő elteltével, ellenkező esetben csak az ellene használt fellebbvitel visszavonásával vagy visszautasításának közlésével, az a határozat pedig, amelyet felülbírálat végett hivatalból kell felterjeszteni (174. §. második bekezdése, 195. §.), a felülbírálatra jogosult hatóság jóváhagyó határozatának közlésével emelkedik jogerőre.

A jogerősséget és végrehajthatóságot a határozat kiadványán az elsőfokú rendőri büntető bíróság záradékban igazolja.

218. §.

A végrehajtás iránt az elsőfokú rendőri büntető bíróság, a magánjogi igényre nézve a 236. §-ban megállapított korlátozással, hivatalból intézkedik stb.

4. A megítélt magánjogi követelések behajtása.

236. §.

A rendőri büntető bíróság jogerős határozata a megállapított kártérítési követelés és egyéb magánjogi igény tekintetében végrehajtható közokirat.

A kártérítési követeléseknek és egyéb magánjogi igényeknek tekintetében a végrehajtást a közigazgatási hatóság hivatalból rendeli el, hacsak a jogosult fél a végrehajtás elrendelésének mellőzését nem kérte. E végrehajtás foganatosítása az elítélt ingó vagyonára a közadóknak végrehajtási úton való behajtására vonatkozó szabályok megfelelő alkalmazásával történik.

Az elítélt ingatlanára a végrehajtást az előbbi bekezdés esetében az elsőfokon eljáró közigazgatási hatóság a jogosultnak a polgári ügyekben követett végrehajtási eljárás szabályai értelmében előterjesztett kérelmére rendeli el és a végrehajtás foganatosítása végett a kérvénynek és a végrehajtást rendelő határozatnak átküldésével az illetékes kir. bíróságot mint telekkönyvi hatóságot keresi meg.

A magánjogi követelések tekintetében biztosítási végrehajtásnak a fennálló külön törvények és egyéb jogszabályok értelmében van helye.

MÁSODIK CÍM.

Eljárás a községi bíróság előtt.

1. A községi bíróság hatásköre, illetékessége és tagjai.

237. §.

A községi bíróság, ha a feljelentést nála terjesztik elő és eljárását a 238. §. ki nem zárja, eljárhat a nagy- és kisközség területén elkövetett következő kisebb kihágások miatt:

1. mezőrendőri és erdei kihágások miatt, ha a megtérítendő érték és kár vagy a követelt kártérítés vagy kárdíj negyven korona értéket meg nem halad stb.

238. §.

A községi bíróság nem járhat el, ha a kihágásra a törvényben elzárás van megállapítva, vagy ha ugyanegy terhelt ellen egy vagy több kihágás miatt együttvéve negyven koronát meghaladó pénzbüntetést kellene kiszabni.

240. §.

A községi bíróság hatáskörére vagy illetékességére nézve felmerülő vitás kérdéseket a főszolgabíró, ha pedig ilyen kérdések különböző járások területéhez tartozó községi bíróságokra nézve merülnek fel, a felettes alispán, és ha a községi bíróságok nem egy vármegye hatósága alá tartoznak, a miniszter dönti el.

241. §

A községi bíróság tagjai: nagyközségben a bíró az előjáróság egy tagjával és a jegyzővel vagy helyettesével, kisközségben a bíró az előjáróság két tagjával, akiknek egyike, ha jelen van, a körjegyző. A községi bíróságba az előjárósági tagokat évről-évre a bíró jelöli ki.

A tárgyalásnál és ítélelhozásnál mind a három tagnak jelen kell lennie.

A községi bíróság szavazattöbbséggel határoz. Utoljára a bíró szavaz.

242. §.

Az ügy elintézésében mint a községi bíróságnak tagja, nem vehet részt:

1. a sértett és a terhelt;
2. a sértettnek vagy a terheltnek egyenes ágbeli rokona, testvére, férje és jegyese stb.

243. §.

Ha a feljelentett kihágásra elzárásbüntetés van a törvényben megállapítva, vagy negyven koronát meghaladó pénzbüntetést kellene kiszabni, vagy ha a feljelentett kihágás elbírálása egyéb okból nem tartozik a községi bíróság hatáskörébe, vagy más bíróság hatáskörébe tartozó büntetendő cselekménnyel áll szoros összefüggésben, vagy ha a feljelentés oly személy ellen irányul, aki ellen a községi bíróság el nem járhat, a feljelentést az illetékes főszolgabíróhoz, kir. ügyészséghez vagy kir. járásbírósághoz kell betervezni.

A főszolgabíró a hozzá felterjesztet ügyet a községi bírósághoz vissza nem utasíthatja.

2. A felek és meghatalmazottjuk.

244. §.

Felek e rendelet Második Címe értelmében: a sértett és a terhelt.

Sértett az erdő- és a mezőrendőri kihágások eseteiben az, aki a kárt szenvedte, a cselédügyi kihágásban pedig a gazda vagy a cseléd. Sértett e rendelet értelmében a sértettnek törvényes képviselője is.

Terhelt az, a kít a kihágás miatt feljelentettek.

245. §.

A fél magát meghatalmazott által is képviseltetheti, aki ugyanazokat a jogokat gyakorolja, amelyek megbízóját megilletik.

Az ügy tárgyalásán meghatalmazottként nem járhat el az, aki a községi bíróság valamelyik tagjával a 242. §. 2 pontjában megjelölt hozzátartozói viszonyban áll.

A meghatalmazás írásban adható vagy a községi bírónál szóval jelenthető be.

A szülőt gyermeke és viszont, a férjet felesége és viszont, a testvért testvére, a kiskorút és a gondnokoltat törvényes képviselője vagy ennek meghatalmazottja, a jogi személyt rendes jogi képviselője s végül a sértett erdőtulajdonost, birtokost, gazdát, erdőkezelőtisztje vagy más gazdasági kezelője (megbízottja) külön meghatalmazás nélkül is képviselheti.

A meghatalmazott részére költség senkivel szemben sem állapítható meg.

3. Az eljárás megindítása; magánjogi igény és kárbecslés.

246. §.

A magánindítványra vagy panaszra üldözendő kihágások miatt az eljárást csak a jogosultnak vagy meghatalmazottjának

indítványára vagy panaszára lehet folyamatba tenni; a hivatalból üldözendő kihágások miatt ellenben az eljárást bárkinek feljelentése alapján meg kell indítani.

Mező-, hegy- vagy erdőőrök által tett feljelentésekről a sértettet értesíteni kell.

247. §.

A feljelentés (magánindítvány, panasz) akár szóval, akár írásban megtehető.

248. §.

A sértett a községi bíróság előtt egyuttal a kihágásból származó kárának megtérítését is követelheti, ha a kár negyven korona értéket meg nem halad vagy meghalad ugyan, de a sértett ennél többet nem igényel stb.

249. §.

A községi bíróság előtt a tárgyalást megelőző eljárásnak csak akkor van helye, ha az okozott kárt becslés útján kell megállapítani, vagy ha eltulajdonított tárgyakat vagy bűnjeleket kell lefoglalni vagy ilyeneket kell értékesíteni.

250. §.

Mezőrendőri kihágás esetében a bejelentett kárt elsősorban az a mező- vagy hegyőr becsüli meg, a kinek felügyelete alá tartozó területen a károsítás történt.

A becslést teljesítő őr a becslés eredményét írásban vagy szóval jelenti be a községi bírónak.

Ha a mező- vagy a hegyőrnek becslését a bejelentéstől számított 3 nap alatt a felek valamelyike kifogásolja, a kár becsértékének megállapítását elsősorban egyezségileg kell megkísérelni s ha ez nem sikerül, új becslést kell foganatosítani.

Az új becslés megejtésére úgy a kártevő, mint a károsult egy-egy becsüst jelöl meg. Ezekhez a községi bíró egy harmadik becsüst küld ki. Ha a becslést kérő félnek ellenfele becsüst

kijelölni vonakodik, helyette a bíró küld ki illet. Ha a becsüsök a kár értékének meghatározásában megegyezni nem tudnak, akkor az egyes becsüsök által javasolt kárösszegeket össze kell adni, hárommal el kell osztani s az osztás eredménye adja a kár becsértékét.

Ha a kárt nem a mezőőr vagy a hegyőr jelentette be, a becslésre a községi bíró a mező- vagy a hegyőrt haladéktalanul útasítja, esetleg e helyett a becslést a károsult kívánságára az előbbi bekezdés szerint becsüsökkel foganatosíttatja.

Erdei kihágások esetében az eltulajdonított dolog értékét, a kártérítési összeget és a hajtópénzt a törvényhatósági érték- és árszabályzat szerint, az erdőtörvény (1879:XXXI. t.-c.) 111. §-ába ütköző cselekmények által okozott károkat pedig mindig szakértői becsú alapján kell megállapítani.

4. A terhelt személye elleni intézkedések.

251. §.

Letartóztatást a községi bíróságnak nem szabad elrendelni.

A községi bíró azonban jogosítva van tettenkapás esetében a külföldi vagy lakással és foglalkozással nem bíró terheltet, ha esti vagy éjjeli órákban kísérték be, a másnap reggelre kitűzött tárgyalásig őrizet alatt tartani. A nappal előállított ilyen terhelt is az ugyanazon napra kitűzött tárgyalás idejéig a községházánál visszatartatható.

Az ilyen terheltet, ha a pénzbüntetést és az okozott kár valószínű összegének megfelelő biztosítékot tett le, vagy tőle megfelelő zálogot vettek, szabadlábbon kell hagyni.

5. Lefoglalás.

252. §.

A községi bírónak jogában áll a tettenkapott terheltől bünelként vagy zálogként elvett állatokat és egyéb tárgyakat vagy a

terhelt által elrejtett bűnjeleket lefoglalni, azokat esetleg elvitetni és elhelyezésükről gondoskodni; de házkutatást és személymotozást a községi bíróságnak elrendelnie tilos.

A lefoglalás tárgyában csak akkor kell írásbeli határozatot hozni, ha a lefoglalt állatokat vagy egyéb tárgyakat a terhelnél hagyják, vagy ha azokat harmadik személynél kell lefoglalni.

A határozatban világosan meg kell jelölni azokat az állatokat vagy egyéb tárgyakat, amelyeket lefoglalnak. Együttal figyelmeztetni kell ezek birtokosait, hogy a községi bíróság rendelkezéséig a lefoglalt, de náluk hagyott állatokat vagy egyéb tárgyakat el ne idegenítsék, mert ellenkező esetben az ebből származó összes károkért felelőséggel fognak tartozni.

Azokról a lefoglalásokról, amelyek tárgyában írásbeli határozatot nem hoztak, a terheltet szóval kell értesíteni.

6. Bűnjelek és zálogtárgyak őrizetbe vétele és kezelése

253. §.

A bűnjelként vagy zálogként lefoglalt állatok és egyéb tárgyak őrizetbe vétele iránt a községi bíró intézkedik. Az állatokat tartás végett, ha a községnek erre a célra alkalmas helyisége nincs, a község valamelyik megbízható lakosánál kell elhelyezni.

A községi bíró az őrizetbe vételről a sértettet és a lefoglalt állatok vagy egyéb tárgyak tulajdonosát 48 óra alatt értesíteni köteles s egyuttal: a) figyelmezteti a sértettet, hogy ha igényeit az értesítéstől számított 8 nap alatt nem érvényesíti, az őrizetbe vett állatok és egyéb tárgyak a tulajdonosnak ki fognak adatni; b) felhívja a tulajdonost, hogy a felhívástól számított 8 nap alatt az okozott kárnak és költségnek megfelelő biztosítékot tegyen le, mert különben, ha a sértett igényeit érvényesíti, az őrizetbe vett állatok és egyéb tárgyak nyilvános árverésen esetleg el fognak adatni.

254. §.

Ha a sértett a megszabott határidő alatt igényét érvényesíti, a községi bíró az okozott kárra nézve a sértett és a lefoglalt állatok vagy egyéb tárgyak tulajdonosa között az egyezséget meg-

kísérli. Ha a tulajdonos az egyezségileg megállapított és az okozott költségekre is kiterjedő kötelezettségének megfelel vagy egyezség hiányában a községi bíró által a kár valószínű összegéhez és a felmerült költségekhez képest megszabott biztosítékot leteszi: a lefoglalt állatokat és egyéb tárgyakat a tulajdonosnak ki kell adni.

Ki kell ezeket adni a tulajdonosnak akkor is, ha a sértett igényét a megszabott határidő alatt nem érvényesíti, feltéve, hogy a tulajdonos a felmerült költségeket megtéríti.

Ha a sértett igényeit a megszabott határidő alatt érvényesítette, de a lefoglalt állatok és egyéb tárgyak tulajdonosa nem jelentkezett vagy a megállapított biztosítékot le nem tette, úgyszintén akkor is, ha a sértett igényeit nem érvényesítette ugyan, de a tulajdonos a felmerült költségeket megteríteni vonakodik: a lefoglalt állatokat és egyéb tárgyakat nyilvános árverésen el kell adni.

Romlandó tárgyakat azonnal el kell árverezni.

Az árverésen befolyt pénzt a tartási és őrzési költség, a hajtópénz, — amennyiben a sértett igényét érvényesítette — az okozott kár vagy a követelt kárdíj és a még fel nem említett költség megfizetésére kell fordítani. Az ezek levonása után még fennmaradó összegből annyit kell visszatartani, amennyi a pénzbüntetés valószínű összegének fedezésére szükséges. A lefoglalt állatok és egyéb tárgyak közül, ha tulajdonosuk ismeretes, csak annyit kell elárverezni, amennyinek vételárából ezek az összegek fedezetet nyernek; az esetleg árverés alá nem került állatokat és egyéb tárgyakat és a fennmaradó összeget a tulajdonosnak elismervény mellett ki kell adni.

255. §.

Ha a bűnjelként vagy zálogként lefoglalt állatok vagy egyéb, tárgyak tulajdonosa ismeretlen vagy ha ismeretlen helyen tartózkodik a 253. §. második bekezdésében említett felhívást a községben, nagyobb értékű állatoknál vagy más ily tárgyaknál pedig a szomszédos községekben is a szokásos módon közhírré kell tenni.

Ha a tulajdonos az árverésig nem jelentkezett, a lefoglalt állatokat és egyéb tárgyakat mind el kell árverezni és a befolyt összegből a kártérítés és a felmerült költségek fedezete után fennmaradó részt jelentés kíséretében a főszolgabíróhoz kell beküldeni.

256. §.

Az árverésről jegyzőkönyvet kell készíteni s azt az iratokhoz kell csatolni.

7. Tárgyalási határnap kitűzése, idézés és a meg nem jelenésnek jogkövetkezményei.

257. §.

Ha a községi bíró megállapítja, hogy a kihágás a községi bíróság hatáskörébe tartozik és az eljárás megindításának akadálya nincs, az ügy tárgyalására határnapot tűz ki. A határnapot a feljelentés (indítvány, panasz) megtétele után lehető rövid időre, legkésőbb 15 napon belül kell kitűzni.

258. §.

A tárgyalásra a terhelt, a sértett, a bejelentett tanukat és szükség esetében a feljelentőt is meg kell idézni.

Tanukul csak oly egyéneket kell megidézni, a kik az ügy lényeges körülményeiről tehetnek vallomást s a kiknek vallomására feltétlenül szükség van.

259. §.

Ha a felek a községi bíróság előtt idézés nélkül megjelentek vagy nyomban előhívhatók, vagy ha az előállított terhelt a kihágás elkövetését beismeri, a tárgyalás nyomban megtartható.

260. §.

Az idézés idézőlevéllel történik, a melyet a bíró vagy helyette a községi (kör) jegyző ír alá.

Az idézőlevelet a közigazgatási kézbesítés szabályai szerint kell kézbesíteni.

A fegyveres erőnek, a csendőrségnek, a rendőrségnek és a pénzügyőrségnek tényleges szolgálatban álló tagját csak felebbvaló hatósága útján szabad megidézni.

Ha az, a kit megidéznek, oly közszolgálatban áll, vagy oly magánvállalatnál van alkalmazva, a melynél helyettesítése a kihallgatás ideje alatt a közérdek szempontjából szükséges, megidézéséről fellebbvalóját egyidejűleg értesíteni kell.

261. §.

1. Ha az elkövetett kihágás csak a sértett indítványára (panaszára) büntethető és a szabályszerűen megidézett sértett a tárgyaláson sem személyesen meg nem jelenik, sem magát meghatalmazottal nem képviselteti és elmaradását előzetesen ki nem menti, az eljárást meg kell szüntetni s a sértettet a felmerült eljárási költségekben el kell marasztalni. Ha a sértett távollmaradását kimentette és a tényállás távollétében is tisztázható, a tárgyalást nélküle is meg kell tartani és a kiderített tényállás alapján határozatot kell hozni.

Ha ellenben a kihágás hivatalból üldözendő, a szabályszerűen megidézett sértettnek és meghatalmazottjának elmaradása az ügy tárgyalását nem akadályozza, de a sértett magánjogi igénye csak a terhelt által nem kifogásolt összegben ítélt meg.

2. Ha a tárgyaláson a szabályszerűen megidézett tanu nem jelent meg és elmaradását ki nem menti, őt — a mennyiben kihallgatása szükségesnek mutatkozik — elzárásra át nem változtatható 10 koronáig terjedhető pénzbírság terhével új határrapra kell megidézni.

Ha a tanu az ismételt idézésre nem jelent meg s elmaradását nem igazolta, a községi bíró őt elővezettetheti és az idézésben kiszabott pénzbírság behajtását elrendeli s ezenfelül az elővezetés költségeiben is elmarasztalja.

A tanu elővezetését írásbeli határozattal kell elrendelni s azt a bíró, ha a tanu helyben lakik, a községi közegekkel fogatosítja, ha pedig a tanu a községi bíróság területén kívül lakik,

az elővezettetés elrendelésére a bíró a főszolgabíróat kéri fel. Az elővezetést foganatosító közeg kiméletesen s lehetőleg feltűnés nélkül köteles eljárni.

3. Ha a terhelt nem jelenik meg, a tárgyalás távollétében is megtartható.

4. A sértettnek és a terheltnek elővezetését a községi bíróság nem rendelheti el. Ha meghallgatásuk nélkül a tényállás nem tisztázható, az ügyet elsőfoku elbírálás végett a főszolgabíróhoz kell betérjeszteni.

8. Tárgyalás, egyezség, ítélet.

262. §.

A tárgyalás szóbeli és nyilvános.

Az ügyet lehetőleg egy tárgyaláson kell befejezni.

Azt a felet, a kinek a hibájából a tárgyalást el kellett napolni, az okozott költségben el kell marasztalni.

A tárgyalást a községi bíró vezeti, ő gondoskodik a rendről és a bíróság iránti tisztelet fenntartásáról. A rendzavarókat, ha a rendreütásítás nem használ, a tárgyalási helyiségből kiutasíthatja.

A községi bíró azokat, a kik illetlen magaviseletet tanúsítanak, különösen a bírót, a felet vagy a meghatalmazottat, a tanut, a szakértőt vagy a becsüst megsértik: 10 koronáig terjedhető — elzárásra átváltoztatható — pénzbírsággal is sújthatja stb.

263. §.

Magánindítványra üldözendő kihágás esetében a községi bíró a tényállás ismertetése után a feleket a magánjogi igény tekintetében egyezségekre hívja fel. Ha az egyezség létrejön, abban az eljárási költséget és a kár összegét számszerint ki kell tüntetni s fizetésük módját és határidejét szintén meg kell állapítani.

Egyezség negyven koronánál magasabb kárra vagy kárdíjra nem köthető.

Az egyezség hatálya a sértett magánjogi igényeire és az eljárási költségekre nézve ugyanaz, mint a jogerős ítéleté. Ha a

kötelezett kötelezettségének az egyezségben megállapított határidő alatt meg nem felel, az egyezség végrehajtható.

Ha az egyezség létrejön, a büntető eljárást végzéssel meg kell szüntetni, ellenkező esetben a tárgyalást folytatni kell.

264. §.

Ha a terhelt a tárgyalás során a kihágás elkövetését beismeri és a bizonyítás felvétele a büntetés kiszabása végett sem szükséges, ugyszinten akkor is, ha a bűnösséget vagy büntetést kizáró ok fennforgása kétségtelenül megállapítható, bizonyító eljárás mellőzésével ítéletet kell hozni.

265. §.

Ha a terhelt a kihágás elkövetését tagadja, vagy ha a bizonyítási eljárás egyéb okból nem mellőzhető, a községi bíró a tanukat kihallgatja. A jelenlevő terhelt a tanuk vallomására észrevételeket tehet, a jelenlevő sértett pedig a terhelt védekezésére nyilatkozhatik.

Sem a felet, sem a tanut nem szabad megesketni.

A tanuk eskü helyett lelkiismeretökre való hivatkozás mellett erősítik meg vallomásukat.

A tanukhoz a felek rendszerint csak a bíró útján az ő engedelmével azonban közvetlenül is intézhetnek kérdéseket.

267. §.

A községi bíróság ítélettel vagy végzéssel határoz.

A községi bíróságnak büntetőparancsot nem szabad kibocsátania és a büntetés feltételes felfüggesztését nem szabad elrendelnie.

268. §.

Az ítéletet a tárgyalás befejezése után azonnal meg kell hozni s a jelenlevő feleknek ki kell hirdetni.

A jelen nem lévő fél az ítélet kihirdetésére meghívható, vagy e helyett az ítélet vele kézbesítővevénnel írásban közölhető.

269. §.

Ha a sértett indítványát (panaszát) az ítélet meghozatala előtt visszavonja, és a kihágás csak indítványára büntethető, nem kell ítéletet hozni, hanem a további eljárást végzéssel meg kell szüntetni és a sértettet a felmerült költségben el kell marasztalni.

Viszontpanasz esetében az egyik panasz visszavonása a másik panasz elbírálását nem akadályozza.

9. Az ítélet kellékei.

270. §.

Az ítélet felmentő vagy büntető.

Minden ítéletnek tartalmaznia kell: a községi bíróság megnevezését, a terhelt nevét, korát, vallását, valamint állását vagy foglalkozását, esetleg más hasonló nevű egyéntől megkülönböztető melléknevét vagy jelzőjét.

Ezenfelül a büntető ítéletnek tartalmaznia kell:

1. a törvénynek azt a §-át a melynek alapján a bíróság a büntetést kiszabta;

2. a kiszabott pénzbüntetés összegét, valamint annak a meghatározását, hogy a pénzbüntetés behajthatatlansága esetében minő tartamu elzárás lép a pénzbüntetés helyébe;

3. a megítélt kár, eltulajdonított érték és kárdíj összegét;

4. az állattartás, a hajtópénz és a többi eljárási költség összegének és annak a megállapítását, hogy azokat ki és mennyiben viseli;

5. intézkedést az eljárás folyamán lefoglalt, valamint az ítélethozatalig vissza nem adott bűnjelekről, zálogtárgyakról és egyéb letétekről.

A felmentő ítéletben a felmentésen kívül intézkedni kell az eljárási költségekről, valamint az eljárás folyamán lefoglalt s az ítélethozatalig még ki nem adott bűnjelekről, zálogtárgyakról és egyéb letétekről.

Felmentő ítéletben nem szabad kárkövetelést vagy kár-megállapítani és nem szabad a terheltet az eljárási költsére kötelezni: de cselédügyi kihágással kapcsolatban

érvényesített magánjogi igény (248. §. harmadik bekezdése) felől minden esetben határozni kell.

Minden ítéletet röviden indokolni kell.

10. Jogorvoslat.

271. §.

Az a fél, aki a községi bíróság ítéletében vagy az eljárást megszüntető végzésében meg nem nyugszik, a határozat kihirdetését vagy kézbesítését követő naptól számított 15 nap alatt a községi bírónál szóval vagy írásban kérheti, hogy az ügyet új tárgyalás és határozathozatal végett az illetékes főszolgabíróhoz terjessze be.

A községi bírónak a kérelmet elkésés miatt sem szabad visszaútasítania. Vétlen mulasztás esetében a fél késedelmét a főszolgabíró előtt igazolhatja.

A főszolgabíró ezekben az ügyekben a rendőri büntető bíróságokra megállapított szabályok szerint jár el. Ily ügyekben az alispán határozatai ellen további felebbvitelnek egyáltalán nincs helye.

Ha a községi bíróság az eljárást egyezség létrejötté vagy a magánindítvány vagy panasz visszavonása miatt szüntette meg, az ügyet a főszolgabíró elé vinni nem lehet.

II. Eljárási és egyéb költségek.

272. §.

A községi bírósági eljárásban eljárési és egyéb költségek: a becslés költsége, az állattartási költség, a hajtópénz, a tanúk díjai és a végrehajtási költség.

A becslést teljesítők részére 2 koronánál magasabb díjat nem szabad megállapítani.

A behajtott vagy befogott állatok tartási költsége fejében a vármegye törvényhatósági bizottsága által megállapított összegek számíthatók fel.

A hajtópénz nagyságának megállapítására a törvény rendelkezése irányadó.

Napidíj rendszerint csak a más községből megjelent tanúnak állapítható meg, helybeli lakósnak csak akkor, ha az kizárólag napszámból él.

Oly megidézett tanuknak, a kik napi vagy heti bérből élnek és a tanulás miatt aznapi keresetüktől egészben vagy részben elestek, ugyszintén földműveseknek, a kik földjüket maguk művelik és kisiparosoknak napidíjúl a helyi időszaki napszámnak, félnapra fél napszámnak megfelelő összeget, az erdőőrzési személyzetnek pedig az őket külön szabályaik értelmében megillető összeget kell megállapítani.

Az elővezetett tanúnak díj nem jár.

Fuvarköltség helybelinek egyáltalában nem, más községbelinek pedig csak akkor állapítható meg, ha 8 kilométernél távolabb lakik.

273. §.

A községi bírósági eljárás során felmerült eljárási és egyéb költségeket a községi bíró a jogosultaknak csak beszédésük után fizeti ki.

12. A határozat végrehajtása.

274. §.

A határozatot a községi bíró hivatalból hajtja végre.

A határozat csak jogerőre emelkedése után hajtható végre.

A községi bíróság határozata kihirdetését vagy kézbesítését követő naptól számított 15 nap elteltével emelkedik jogerőre, ha ez idő alatt a felek egyike sem kérte az ügynek a főszolgabíróhoz való beterjesztését.

275. §.

Ha a kötelezett fél a községi bíróság határozatának jogerőre emelkedésétől számított 15 nap alatt kötelezettségének eleget nem tett, a kiszabott pénzbüntetést vagy pénzbírságot, továbbá a megállapított állattartási díjat, hajtópénzt és eljárási költséget, valamint a károsultat illető kártérítési összeget vagy kárdíjat a község módjára kell behajtani.

A pénzbüntetés és a pénzbírság lefizetésére a községi bíró indokolt esetben két hónapig terjedhető halasztást adhat és a részletfizetést is megengedheti.

A végrehajtást a kötelezett fél ingó vagyonára (készpénz, követelés és egyéb ingóság) kell vezetni és mindaddig kell folytatni, míg az egész marasztalási összeg be nem folyt. Azok az ingóságok, a melyeknek lefoglalását a törvény tiltja, e végrehajtás alól is ki vannak véve.

Ingatlanra a pénzbüntetés, a pénzbírság és a költségek behajtása végeti végrehajtást vezetni egyáltalában nem szabad, a károsultat illető kártérítési összeg vagy kárdíj behajtása végett pedig csak az 1877. XXII. t.-cz. 86. §-ában meghatározott esetekben s az ott megszabott módon van megengedve.

276. §.

A végrehajtás útján befolyt összeget a végrehajtási költség, az állattartási költség, a hajtópénz, a kártérítési követelés és egyéb magánjogi igény, valamint a még fel nem említett eljárási költség és a pénzbüntetés vagy pénzbírság fedezésére kell fordítani. A fennmaradt összeget a félnek vagy igazolt örököseinek vissza kell adni. Az átvételt elismervénnyel kell nyugtázni, melyet az iratokhoz kell csatolni.

277. §.

A pénzbüntetés helyett az ítéletben megállapított elzárásbüntetést vagy közmunkát kell foganatosítani, ha a pénzbüntetés behajtására irányuló végrehajtás eredménytelen maradt vagy ha nyilvánvaló, hogy a végrehajtás lefoglalható vagyon hiányában eredménytelen lenne és az elítélt a teljesítési határidő leteltével hozzá intézett felhívásra a pénzbüntetést 15 nap alatt le nem fizeti, vagy ha a pénzbüntetés behajtásának mellőzését maga az elítélt abból az okból kéri, hogy a behajtás neki vagy családjának aránytalan vagyoni hátrányt okozna.

A végrehajtás eredménytelenségét igazoló végrehajtási jegyzőkönyvet az iratokhoz kell csatolni.

Ha az elítélt a kiszabott közmunkát teljesíteni vonakodik: a közmunka helyett tartamának megfelelő elzárásbüntetést kell ellene foganatosítani.

278. §.

A pénzbüntetést helyettesítő elzárásbüntetést a községi bíró hajtja végre.

Ha az elítélt a büntetés kiállása vagy a közmunka teljesítése végett idézésre meg nem jelent a községi bíró elővezetését rendeli el.

Ha a községi bírónak kényszerítő eszközök nem állnak rendelkezésére, a főszolgabíró közbenjárását kéri ki.

279. §.

A pénzbüntetést helyettesítő elzárást a községi fogházban, lyenek hiányában a körjegyzőség székhelyén levő községi fogházban vagy a főszolgabíró székhelyén levő közigazgatási vagy a bírósági fogházban kell foganatosítani. Ha a büntetést nem községi fogházban hajtják végre, az elítéltet az elzárás tartamának pontos megjelölését magában foglaló jelentéssel a főszolgabíró elé kell állítani, a ki ily esetben a büntetés végrehajtását a jelentés hátlapján igazolja s a jelentést a községi bírónak küldi vissza.

Az elítélt élelmezéséről az elzárás tartama alatt rendszerint maga köteles gondoskodni.

Az elítéltet a behajthatatlan pénzbüntetés helyett csak törvényes és az illető községben szokásos közmunka teljesítésére szabad kötelezni. A közmunkát személyesen kell teljesíteni.

280. §.

A pénzbüntetést helyettesítő elzárásbüntetés foganatosítását el kell halasztani:

1. ha az elítélt, vagy a vele közös háztartásban élő családtag súlyos, vagy ragályos betegségben szenved, a beteg felgyógyulásáig;

2. ha az elítélt családtagja meghalt, a temetést követő 15 napra ;

3. ha az elítélt nő előrehaladt terhes állapotban van, a szülés után felgyógyulásáig ;

4. ha az elítélt részére a halasztás katonai vagy más közszolgálat érdekében szükséges ;

5. ha kegyelmi kérvény alapján a miniszter a halasztást elrendelte.

A községi bíró más fontos okból is engedélyezhet halasztást, de csak egy ízben és legfeljebb két hétre.

Ha a községi bíró a halasztást megtagadja, vagy két hetet meghaladó halasztás szükséges, a halasztási kérelmet a községi bíró a főszolgabíróhoz terjeszti be, a ki a kérelem felől a 221. §. alkalmazásával végérvényesen határoz.

Ha a pénzbüntetés behajthatlansága esetére az ítélet közmunkát állapított meg, annak a teljesítését a községi bíró egy éven belül mindaddig elhalasztja, a míg a közmunkára szükség és alkalom nyilik.

13. Az eljárás feljegyzése.

281. §.

A községi bírósági eljárás lényeges adatait és mozzanatait az ügyviteli szabályoknak megfelelően fel kell jegyezni.

HARMADIK CÍM.

Életbeléptető, záró és átmeneti rendelkezések.

282. §.

E rendelet életbeléptének napjával az 1901: XX. t.-c. 22. §-ában foglalt rendelkezés alapján hatályukat veszítik a törvényeknek, rendeleteknek és szabályrendeleteknek mindazok a ren-

delkezései, amelyek a közigazgatási hatóságok hatáskörébe utalt kihágási ügyekben követett rendőri büntető eljárásra vonatkoznak, akár megegyeznek, akár ellenkeznek e rendelet szabályaival, kivéve ha azokra ez a rendelet kifejezetten utal.

Az előbbi bekezdésben megállapított korlátok közt hatályukat veszítik különösen:

a törvényeknek a közigazgatási hatóságok hatáskörébe tartozó kihágási ügyekben a fellebbvitelre vonatkozó rendelkezései;

az egyes törvényekben a közigazgatási hatóságok hatáskörébe tartozó kihágási ügyekre nézve szabályozott eljárási módok;

a közigazgatási hatóságok hatáskörébe utalt kihágások esetében követendő eljárás tárgyában 1880. évi 38 547/B. M. szám alatt kiadott belügyminiszteri rendelet és utasítás;

az ezt a fellebbvitel tárgyában módosító 1890. évi 2.608 eln. szám alatt kiadott belügyminiszteri rendelet;

az erdei kihágások tárgyalásánál követendő ügyrendtartás tárgyában 1881. évi 35.839/B. M. szám alatt kiadott rendelet stb.

283. §.

E rendelet életbelépésének napjától kezdve a közigazgatási hatóságok hatáskörébe utalt kihágások miatt meginduló rendőri büntető eljárásban e rendelet szabályait kell alkalmazni.

E rendelet szabályait kell alkalmazni és az iratokat az e rendelet szerint illetékes rendőri büntető bírósághoz kell áttenni azokban a folyamatban levő ügyekben is, amelyekben az idézőlevél e rendelet életbelépésének napjáig még kibocsátva nem lett; ellenben azokban az ügyekben, amelyekben az idézőlevél már ki lett bocsátva, az eddigi szabályok szerint kell a tárgyalást megtartani és a határozatot meghozni.

Az eddigi szabályok szerint hozott határozatok ellen a jelen rendelet szerint megengedett jogorvoslatoknak, és pedig e rendelet szabályai szerint van helye, hacsak az eddigi eljárási szabályokban megállapított jogorvoslati határidő e rendelet életbelépésének napja előtt még le nem járt. Jogorvoslatnak a jogerős határozatok kivételes felülvizsgálata (196. §.) érdekében azonban

csak az e rendelet életbelépte után folyamatba tett ügyekben van helye.

A jelen rendelet életbelépésének napja előtt a fellebbviteli hatóságokhoz már felterjesztett jogorvoslatokat az eddigi hatóságok az eddigi szabályok szerint intézik el; ellenben azt a fellebbvitelt, amely az életbelépés napjáig felterjesztve nem lett, a jelen rendelet szerint illetékes fellebbviteli hatósághoz kell felterjesztetni s e rendelet szabályai szerint kell elintézni akkor is, ha a fellebbvitel az e rendelet életbeléptét megelőzőleg hozott akár első, akár másodfokú határozat ellen irányul.

A büntetések végrehajtása e rendelet szabályai szerint történik, hacsak a végrehajtás e rendelet életbelépte előtt megkezdve nem lett.

284. §.

Ez a rendelet azon a napon lép életbe, amely nappal a minisztérium az 1901: XX. t.-c. 13—22. §-ait életbe lépteti.

286. §.

Az ügyviteli szabályokat külön rendelet állapítja meg.*)

Kelt Budapesten, 1909. évi szeptember hó 26. napján.

A m. kir. igazságügyminisztérium ideiglenes vezetésével megbízott m. kir. miniszterelnök helyett:

A m. kir. belügyminiszter helyett:

Meskó s. k.,
államtitkár.

Hadik s. k.,
államtitkár.

*) $\frac{105,000}{\text{VI. a.}}$ 1909. Bm.

A Rbsz. tartalomjegyzéke.

ELSŐ CÍM.

Eljárás a rendőri büntető bíróságok előtt.

Első fejezet.

	Lap
1. Hatóságok, hatáskör és illetékesség	84
2. Az eljárásban résztvevő személyek, vád és védelem	90
Tiszti ügyész	91
Szakképviselő	92
Sértett	93
Magánvádló	93
Terhelt	94
Meghatalmazott	94
3. Hatósági tagok kizárása és mellőzése	95
4. Magánjogi igények	97

Második fejezet.

Az eljárás megindítása	98
----------------------------------	----

Harmadik fejezet.

Büntetőparancs	102
--------------------------	-----

Negyedik fejezet.

Előzetes eljárás	106
1. Intézkedések a terhelt személye ellen	106
A terhelt előállítása (bekisérés)	106
Előzetes letartóztatás	107
Ismeretlen és távollevő terhelt kipuhatolása	109
Elővezetés	109
2. Lefoglalás	109
3. Házkutatás, személymotoszás és hatósági szemle	110
4. A lefoglalás, a házkutatás, a személymotoszás és a hatósági szemle elrendelése és foganatosítása	111
5. Előzetes kihallgatás	112

Ötödik fejezet.

	Lap
Érdemleges eljárás	113
A tárgyalás helye és ideje	113
Tárgyalás idézés nélkül	113
Idézés	114
A meg nem jelenés jogkövetkezményei	116
Szóbeliség és nyilvánosság	117
Rendfenntartás	117
A tárgyalás megnyitása	118
Bizonyítás	119
A terhelt kihallgatása	119
Tanúk	120
Szakértők	122
A tárgyalás befejezése	123
Tárgyalási jegyzőkönyv	124

Hatodik fejezet.

A határozatok nemei és közlésük	125
1. Megszüntető végzés	125
2. Ítélet	126
3. A határozat közlése	129
4. Kijavítás	131

Hetedik fejezet.

Jogorvoslatok	132
I. Fellebbvitel	132
1. Általában	132
2. Fellebbezés	134
3. Felfolyamodás	136
II. Rendkívüli jogorvoslatok	136
1. Határnapok és határidők elmulasztásának igazolása	136
2. Ujrafelvétel	138

Nyolcadik fejezet.

Eljárás a fellebbviteli hatóságok előtt	141
---	-----

Kilencedik fejezet.

Eljárási költségek	145
------------------------------	-----

Tizedik fejezet.

Végrehajtás	148
1. A megítélt magánjogi követelések behajtása	148

MÁSODIK CIM.

Eljárás a községi bíróság előtt.

1. A községi bíróság hatásköre, illetékessége és tagjai . . .	149
2. A felek és meghatalmazottjuk	151
3. Az eljárás megindítása; magánjogi igény és kárbecslés . . .	151
4. A terhelt személye elleni intézkedések	153
5. Lefoglalás	153
6. Bűnjelek és zálogtárgyak őrizetbe vétele és kezelése . . .	154
7. Tárgyalási határnap kitűzése, idézés és a meg nem jelenés jogkövetkezményei	156
8. Tárgyalás, egyezség, ítélet	158
9. Az ítélet kellékei	160
10. Jogorvoslat	161
11. Eljárási és egyéb költségek	161
12. A határozat végrehajtása	162
13. Az eljárás feljegyzése	165

HARMADIK CIM.

Életbeléptető, átmeneti és záró rendelkezések . . .	165
---	-----

Tárgymutató.

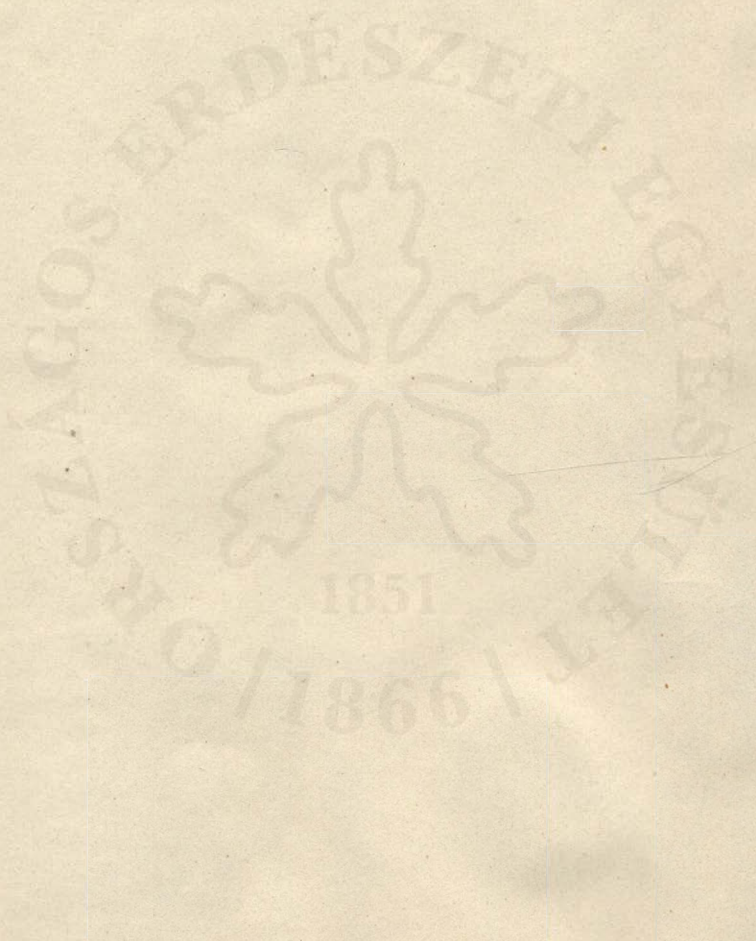
	Lap
Állatok tulajdonosainak felelősége	12
Becslevélpélda	81
Behajtás szükségessége és módozatai	43
Bírói illetékesség	37, 38
Biztosíték	10
Bűnpártolás	18—19
Büntetés elévülése	14
Büntetések	7—8
Büntető parancs	83, 102
Büntetőtörvény általános intézkedéseinek alkalmazása	9, 38
<i>Dorgálás</i>	9
<i>Egyezség</i>	158
Elévülés	13, 14
Eljárási költségek	145, 161
Elővezetés	42, 106
Elzárás	8—9
Erdei kihágási bíróságok	32—34
Erdei kihágások meghatározása	4—5
Erdei napló vezetése és kellékei	2—4, 53—64
Érték- és árszabályzat	12, 65
Faeladási igazolványok	30, 32
Faizási jog túllépte	25
Fellebbezés	45, 134
Felelős személyek	11
Felfolyamodás	45, 136
Fiatalkorúak elleni kihágási eljárás	9
<i>Gondatlanság</i>	9—10
Gyermekek elleni kihágási eljárás	9
<i>Hajtópénz</i>	12, 23

	Lap
Határjelek rongálása	24, 25
Határnapok	45, 136
Hatóságok, hatáskör	84
Házkutatás	44, 110
Hivatalból indítandó eljárás	10—11, 40
<i>Igazolás</i>	45
Illetékesség	84
Indítványtétel és <i>határideje</i>	10, 39, 93, 98
Ismeretlen tettesek	41
<i>Javító nevelés</i>	9
Kár- és kártérítés kiszámítási példák	68, 150
Kártérítés nagysága	12
Kártérítés elévülése	14
Kártételek	21—23
Károsítások	24—26
Kártérítési igények leszállítása	40, 41
Kártérítés behajtása	49
Kihágások tárgyalása	45—49
Kihágási büntető törvénykönyv intézkedéseinek alkalmazása	9
Kísérlet	9, 19, 20
Költségek	145, 161
Községi bíróság eljárása	33, 149
Külföldi tettesek	41
<i>Lefoglalás</i>	43, 109, 153
Legeltetési kihágás	21
Letartóztatás	42, 107
Lopás	15—18
<i>Magánindítvány</i> és <i>határideje</i>	10, 39
Mulasztások és veszélyes cselekmények	5—6
Orgazdaság	18—19
<i>Panaszminta</i>	82
Pénzbüntetés	8—9
Pénzbüntetés behajtása	49
Pótvizsgálat elrendelése	49
Próbára bocsátás	9
<i>Rendőri</i> büntető szabályzat	84
<i>Rendőri</i> büntető szabályzat tartalomjegyzéke	168—170

	Lap
Rendőri közegek közreműködése	36
Rendőri kihágásokra vonatkozó szabályok alkalmazása . . .	9, 38
Részesség	9—10
Semmiségi panasz	34, 48
Szándék	9—10
Tárgyalás	45—49, 156, 158
Tettes üldözése	44
Több erdei kihágás büntetése	11
Tüzelés az erdőben és büntetése	1, 26, 28
Tűzoltás és elmulasztásának büntetése	1—2, 27
Ujrafelvétel	45, 138
Utasok által elkövetett kihágások	10
Ügyrendtartás	49
Végrehajtás	49, 148
Veszélyes cselekmények és mulasztások	5—6, 27—28
Vétségek	6
Visszaesés	19
Vizsgálati fogság	42
Zálogolás	43, 154

Későbbi rendeletek följegyzése:

Későbbi rendeletek felfüggetlen:

